

Dziennik Urzędowy

Unii Europejskiej

L 79

Wydanie polskie

Legislacja

Tom 53

25 marca 2010

Spis treści

II Akty o charakterze nieustawodawczym

ROZPORZĄDZENIA

- ★ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 248/2010 z dnia 24 marca 2010 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1484/95 określające szczegółowe zasady wdrażania systemu dodatkowych należności przywozowych oraz ustalające ceny reprezentatywne w sektorach mięsa drobiowego i jaj oraz w odniesieniu do albumin jaj oraz rozporządzenie (WE) nr 504/2007 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania ustaleń dotyczących dodatkowych należności przywozowych w sektorze mleka i przetworów mlecznych 1
- ★ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 249/2010 z dnia 24 marca 2010 r. rejestrujące w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych nazwę [Chorizo Riojano (ChOG)] 3
- ★ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 250/2010 z dnia 24 marca 2010 r. rejestrujące w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych nazwę [Farine de Petit Épeautre de Haute Provence (ChOG)] 5
- ★ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 251/2010 z dnia 24 marca 2010 r. rejestrujące w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych nazwę (Yorkshire Forced Rhubarb (ChNP)) 7
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 252/2010 z dnia 24 marca 2010 r. ustanawiające standardowe wartości celne w przywozie dla ustalania ceny wejścia niektórych owoców i warzyw 9

Cena: 4 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

PL

Akty, których tytuły wydrukowano zwykłą czcionką, odnoszą się do bieżącego zarządzania sprawami rolnictwa i generalnie zachowują ważność przez określony czas.

Tytuły wszystkich innych aktów poprzedza gwiazdka, a drukuje się je czcionką pogrubioną.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 253/2010 z dnia 24 marca 2010 r. zmieniające ceny reprezentatywne oraz kwoty dodatkowych należności przywozowych w odniesieniu do niektórych produktów w sektorze cukru, ustalone rozporządzeniem (WE) nr 877/2009 na rok gospodarczy 2009/10 11

DECYZJE

2010/178/UE:

- ★ **Decyzja Komisji z dnia 15 grudnia 2009 r. w sprawie pomocy państwa, której Niemcy udzieliły w związku z określonymi świadczeniami bawarskiego Stowarzyszenia na rzecz Zdrowia Zwierząt (C 24/06 (ex NN 75/2000)) (notyfikowana jako dokument nr C(2009) 9954)..... 13**

IV Akty przyjęte przed dniem 1 grudnia 2009 r. na mocy Traktatu WE, Traktatu UE i Traktatu Euratom

- ★ **Decyzja Urzędu Nadzoru EFTA nr 329/08/COL z dnia 28 maja 2008 r. w sprawie pomocy przyznanej na rzecz spółki Sementsverksmiðjan hf. (Islandia) 25**
- ★ **Decyzja Urzędu Nadzoru EFTA nr 405/08/COL z dnia 27 czerwca 2008 r. o zamknięciu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie Islandzkiego Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa (IFFM) (ISLANDIA) 40**

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 248/2010

z dnia 24 marca 2010 r.

zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1484/95 określające szczegółowe zasady wdrażania systemu dodatkowych należności przywozowych oraz ustalające ceny reprezentatywne w sektorach mięsa drobiowego i jaj oraz w odniesieniu do albumin jaj oraz rozporządzenie (WE) nr 504/2007 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania ustaleń dotyczących dodatkowych należności przywozowych w sektorze mleka i przetworów mlecznych

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 143 lit. b) w związku z jego art. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 614/2009 z dnia 7 lipca 2009 r. w sprawie wspólnego systemu handlu albuminami jaj i mleka ⁽²⁾, w szczególności jego art. 3 ust. 4,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Artykuł 3 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1484/95 ⁽³⁾ oraz art. 4 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 504/2007 ⁽⁴⁾ przewidują, że gdy cena importowa cifa danej przesyłki jest wyższa niż stosowana cena reprezentatywna, importer musi złożyć zabezpieczenie, o którym mowa w art. 248 ust. 1 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny ⁽⁵⁾, równe kwocie dodatkowej należności celnej którą opłaciłby, gdyby należność ta była obliczona na podstawie ceny reprezentatywnej stosowanej dla danego produktu.
- (2) Jednakże w podobnym przypadku art. 38 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 951/2006 z dnia 30 czerwca 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 318/2006 w odniesieniu do handlu z państwami trzecimi w sektorze cukru ⁽⁶⁾ przewiduje, że importer wnosi zabezpieczenie, o którym mowa w art. 248 ust. 1 rozporządzenia

(EWG) nr 2454/93, równe różnicy między wysokością dodatkowego cła przywozowego, obliczonego na podstawie ceny reprezentatywnej mającej zastosowanie w odniesieniu do danego produktu, a wysokością dodatkowego cła przywozowego obliczonego na podstawie ceny importowej cifa danej przesyłki.

- (3) Ze względu na harmonizację metod obliczeniowych obowiązujących w różnych sektorach, należy ujednoczyć metodę przewidzianą w art. 3 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1484/95 i art. 4 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 504/2007 z metodą przewidzianą w art. 38 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 951/2006.
- (4) Artykuł 3 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1484/95 oraz art. 4 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 504/2007 określają termin, w jakim importer ma udowodnić, że partia towaru została rozdysponowana w warunkach potwierdzających prawidłowość ceny importowej cifa. Okazuje się, że w praktyce procedura przywozu i sprzedaży towarów w ramach istniejącego systemu uległa znacznemu zróżnicowaniu. Uprzednio zakupem towaru w państwie trzecim, wprowadzeniem go do swobodnego obrotu i sprzedażą na terenie Wspólnoty zajmował się jeden podmiot gospodarczy, podczas gdy obecnie w poszczególnych działaniach uczestniczy kilka takich podmiotów, co sprawia, że dotrzymanie przedmiotowych terminów jest często niewykonalne. Należy zatem przedłużyć te terminy.
- (5) Należy w związku z tym odpowiednio zmienić rozporządzenia (WE) nr 1484/95 i (WE) nr 504/2007.

⁽¹⁾ Dz.U. L 299 z 16.11.2007, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 181 z 14.7.2009, s. 8.

⁽³⁾ Dz.U. L 145 z 29.6.1995, s. 47.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 119 z 9.5.2007, s. 7.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 253 z 11.10.1993, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 178 z 1.7.2006, s. 24.

⁽⁶⁾ Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (WE) nr 1484/95 art. 3 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, importer musi wnieść zabezpieczenie, o którym mowa w art. 248 ust. 1 rozporządzenia (EWG) nr 2454/93, równe różnicy między wysokością dodatkowej należności celnej obliczonej na podstawie ceny reprezentatywnej mającej zastosowanie w odniesieniu do danego produktu, a wysokością dodatkowej należności celnej obliczonej na podstawie ceny importowej cif danej przesyłki.

4. Importer ma dwa miesiące od sprzedaży omawianych produktów, przy obowiązującym terminie dziewięciu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie do swobodnego obrotu, na udowodnienie, że partia towaru została rozdysponowana w warunkach potwierdzających prawidłowość cen określonych w ust. 2. Niedotrzymanie któregokolwiek z tych terminów pociąga za sobą utratę złożonego zabezpieczenia. Na odpowiednio uzasadniony wniosek importera termin dziewięciu miesięcy może zostać jednakże przedłużony przez właściwe władze o maksymalnie trzy miesiące.

Złożone zabezpieczenie jest zwalniane w stopniu, w jakim zostały udowodnione w sposób zgodny z wymogami organów celnych warunki rozdysponowania towaru. W przeciwnym wypadku zabezpieczenie przepada jako forma opłacenia dodatkowych ceł.”.

Artykuł 2

W rozporządzeniu (WE) nr 504/2007 art. 4 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 marca 2010 r.

„3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, importer musi wnieść zabezpieczenie, o którym mowa w art. 248 ust. 1 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 (*), równe różnicy między wysokością dodatkowej należności celnej obliczonej na podstawie ceny reprezentatywnej mającej zastosowanie w odniesieniu do danego produktu, a wysokością dodatkowej należności celnej obliczonej na podstawie ceny importowej cif danej przesyłki.

4. Importer ma dwa miesiące od sprzedaży omawianych produktów, przy obowiązującym terminie dziewięciu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie do swobodnego obrotu, na udowodnienie, że partia towaru została rozdysponowana w warunkach potwierdzających prawidłowość cen określonych w ust. 2. Niedotrzymanie któregokolwiek z tych terminów pociąga za sobą utratę złożonego zabezpieczenia. Na odpowiednio uzasadniony wniosek importera termin dziewięciu miesięcy może zostać jednakże przedłużony przez właściwe władze o maksymalnie trzy miesiące.

Złożone zabezpieczenie jest zwalniane w stopniu, w jakim zostały udowodnione w sposób zgodny z wymogami organów celnych warunki rozdysponowania towaru. W przeciwnym wypadku zabezpieczenie przepada jako forma opłacenia dodatkowych ceł.

(*) Dz.U. L 253 z 11.10.1993, s. 1.”.

Artykuł 3

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie siódmego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 maja 2010 r.

W imieniu Komisji
José Manuel BARROSO
Przewodniczący

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 249/2010**z dnia 24 marca 2010 r.****rejestrujące w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych nazwę [Chorizo Riojano (ChOG)]**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 7 ust. 4 akapit pierwszy,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 6 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (WE) nr 510/2006 wniosek Hiszpanii o rejestrację nazwy „Chorizo Riojano” został opublikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽²⁾.

- (2) Ponieważ do Komisji nie wpłynęło żadne oświadczenie o sprzeciwie zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 510/2006, nazwa ta powinna zostać zarejestrowana,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Nazwa wymieniona w załączniku do niniejszego rozporządzenia zostaje zarejestrowana.

Artykuł 2 Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 marca 2010 r.

W imieniu Komisji
José Manuel BARROSO
Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 93 z 31.3.2006, s. 12.

⁽²⁾ Dz.U. C 186 z 8.8.2009, s. 14.

ZAŁĄCZNIK

Produkty rolne przeznaczone do spożycia przez ludzi wymienione w załączniku I do Traktatu:

Klasa 1.2. Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)

HISZPANIA

Chorizo Riojano (ChOG)

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 250/2010**z dnia 24 marca 2010 r.****rejestrujące w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych
nazwę [Farine de Petit Épeautre de Haute Provence (ChOG)]**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 7 ust. 4 akapit pierwszy,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 6 ust. 2 akapit pierwszy i w zastosowaniu art. 17 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 510/2006 wniosek Francji o rejestrację nazwy „Farine de Petit Épeautre de Haute Provence” został opublikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽²⁾.

- (2) Ponieważ do Komisji nie wpłynęło żadne oświadczenie o sprzeciwie zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 510/2006, nazwa ta powinna zostać zarejestrowana,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Nazwa wymieniona w załączniku do niniejszego rozporządzenia zostaje zarejestrowana.

Artykuł 2 Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 marca 2010 r.

W imieniu Komisji
José Manuel BARROSO
Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 93 z 31.3.2006, s. 12.

⁽²⁾ Dz.U. C 185 z 7.8.2009, s. 17.

ZAŁĄCZNIK

Produkty rolne przeznaczone do spożycia przez ludzi wymienione w załączniku I do Traktatu:

Klasa 1.6. Owoce, warzywa i zboża świeże lub przetworzone

FRANCJA

Farine de Petit Épeautre de Haute Provence (ChOG)

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 251/2010**z dnia 24 marca 2010 r.****rejestrujące w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych
nazwę (Yorkshire Forced Rhubarb (ChNP))**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 7 ust. 4 akapit pierwszy,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 6 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (WE) nr 510/2006 wniosek Zjednoczonego Królestwa o rejestrację nazwy „Yorkshire Forced Rhubarb” został opublikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽²⁾.

- (2) Ponieważ do Komisji nie wpłynęło żadne oświadczenie o sprzeciwie zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 510/2006, nazwa ta powinna zostać zarejestrowana,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Nazwa wymieniona w załączniku do niniejszego rozporządzenia zostaje zarejestrowana.

*Artykuł 2*Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 marca 2010 r.

W imieniu Komisji
José Manuel BARROSO
Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 93 z 31.3.2006, s. 12.

⁽²⁾ Dz.U. C 189 z 12.8.2009, s. 29.

ZAŁĄCZNIK

Produkty rolne przeznaczone do spożycia przez ludzi wymienione w załączniku I do Traktatu:

Klasa 1.6. Owoce, warzywa i zboża świeże lub przetworzone

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Yorkshire Forced Rhubarb (ChNP)

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 252/2010**z dnia 24 marca 2010 r.****ustanawiające standardowe wartości celne w przywozie dla ustalania ceny wejścia niektórych owoców i warzyw**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) ⁽¹⁾,uwzględniając rozporządzenie Komisji (WE) nr 1580/2007 z dnia 21 grudnia 2007 r. ustanawiające przepisy wykonawcze do rozporządzeń Rady (WE) nr 2200/96, (WE) nr 2201/96 i (WE) nr 1182/2007 w sektorze owoców i warzyw ⁽²⁾, w szczególności jego art. 138 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

Rozporządzenie (WE) nr 1580/2007 przewiduje, w zastosowaniu wyników wielostronnych negocjacji handlowych Rundy Urugwajskiej, kryteria do ustalania przez Komisję standardowych wartości celnych dla przywozu z krajów trzecich, w odniesieniu do produktów i okresów określonych w części A załącznika XV do wspomnianego rozporządzenia,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Standardowe wartości celne w przywozie, o których mowa w art. 138 rozporządzenia (WE) nr 1580/2007, są ustalone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 25 marca 2010 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 marca 2010 r.

*W imieniu Komisji,
za Przewodniczącego,*

Jean-Luc DEMARTY

*Dyrektor Generalny ds. Rolnictwa i Rozwoju
Obszarów Wiejskich*⁽¹⁾ Dz.U. L 299 z 16.11.2007, s. 1.⁽²⁾ Dz.U. L 350 z 31.12.2007, s. 1.

ZAŁĄCZNIK

Standardowe wartości celne w przywozie dla ustalania ceny wejścia niektórych owoców i warzyw

(EUR/100 kg)

Kod CN	Kod krajów trzecich ⁽¹⁾	Standardowa stawka celna w przywozie
0702 00 00	IL	74,8
	JO	59,4
	MA	95,7
	TN	128,2
	TR	97,7
	ZZ	91,2
0707 00 05	JO	68,6
	MA	74,6
	MK	124,9
	TR	123,4
	ZZ	97,9
0709 90 70	JO	97,9
	MA	147,9
	TR	103,1
	ZZ	116,3
0805 10 20	EG	40,2
	IL	59,5
	MA	43,6
	TN	55,8
	TR	62,6
	ZZ	52,3
0805 50 10	EG	66,4
	IL	91,6
	MA	49,1
	TR	63,1
	ZZ	67,6
0808 10 80	AR	89,0
	BR	89,0
	CA	99,1
	CL	85,2
	CN	74,1
	MK	24,7
	US	132,2
	UY	68,2
	ZA	107,6
	ZZ	85,5
0808 20 50	AR	79,6
	CL	69,2
	CN	94,1
	US	134,2
	UY	118,7
	ZA	94,0
	ZZ	98,3

⁽¹⁾ Nomenklatura krajów ustalona w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1833/2006 (Dz.U. L 354 z 14.12.2006, s. 19). Kod „ZZ” odpowiada „innym pochodzeniom”.

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 253/2010**z dnia 24 marca 2010 r.****zmieniające ceny reprezentatywne oraz kwoty dodatkowych należności przywozowych w odniesieniu do niektórych produktów w sektorze cukru, ustalone rozporządzeniem (WE) nr 877/2009 na rok gospodarczy 2009/10**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) ⁽¹⁾,uwzględniając rozporządzenie Komisji (WE) nr 951/2006 z dnia 30 czerwca 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 318/2006 w odniesieniu do handlu z państwami trzecimi w sektorze cukru ⁽²⁾, w szczególności jego art. 36 ust. 2 akapit drugi zdanie drugie,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Kwoty cen reprezentatywnych oraz dodatkowych należności stosowanych przy przywozie cukru białego, cukru

surowego oraz niektórych syropów zostały ustalone na rok gospodarczy 2009/10 rozporządzeniem Komisji (WE) nr 877/2009 ⁽³⁾. Te ceny i kwoty zostały ostatnio zmienione rozporządzeniem Komisji (UE) nr 236/2010 ⁽⁴⁾.

(2) Zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 951/2006 dane, którymi dysponuje obecnie Komisja, stanowią podstawę do korekty wymienionych kwot,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Ceny reprezentatywne i dodatkowe należności celne mające zastosowanie w ramach przywozu produktów, o których mowa w art. 36 rozporządzenia (WE) nr 951/2006, ustalone na rok gospodarczy 2009/10 rozporządzeniem (WE) nr 877/2009, zostają zmienione zgodnie z załącznikiem do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 25 marca 2010 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 marca 2010 r.

*W imieniu Komisji,
za Przewodniczącego,
Jean-Luc DEMARTY**Dyrektor Generalny ds. Rolnictwa i Rozwoju
Obszarów Wiejskich*⁽¹⁾ Dz.U. L 299 z 16.11.2007, s. 1.⁽²⁾ Dz.U. L 178 z 1.7.2006, s. 24.⁽³⁾ Dz.U. L 253 z 25.9.2009, s. 3.⁽⁴⁾ Dz.U. L 72 z 20.3.2010, s. 15.

ZAŁĄCZNIK

Zmienione kwoty cen reprezentatywnych i dodatkowych należności celnych przywózowych dla cukru białego, cukru surowego oraz produktów objętych kodem CN 1702 90 95, obowiązujące od dnia 25 marca 2010 r.

(EUR)

Kod CN	Kwota ceny reprezentatywnej za 100 kg netto produktu	Kwota dodatkowej należności za 100 kg netto produktu
1701 11 10 ⁽¹⁾	33,42	1,26
1701 11 90 ⁽¹⁾	33,42	4,88
1701 12 10 ⁽¹⁾	33,42	1,13
1701 12 90 ⁽¹⁾	33,42	4,58
1701 91 00 ⁽²⁾	35,05	7,71
1701 99 10 ⁽²⁾	35,05	3,82
1701 99 90 ⁽²⁾	35,05	3,82
1702 90 95 ⁽³⁾	0,35	0,31

⁽¹⁾ Stawka dla jakości standardowej określonej w pkt III załącznika IV do rozporządzenia (WE) nr 1234/2007.

⁽²⁾ Stawka dla jakości standardowej określonej w pkt II załącznika IV do rozporządzenia (WE) nr 1234/2007.

⁽³⁾ Stawka dla zawartości sacharozy wynoszącej 1 %.

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 15 grudnia 2009 r.

w sprawie pomocy państwa, której Niemcy udzieliły w związku z określonymi świadczeniami bawarskiego Stowarzyszenia na rzecz Zdrowia Zwierząt (C 24/06 (ex NN 75/2000))

(notyfikowana jako dokument nr C(2009) 9954)

(Jedynie tekst w języku niemieckim jest autentyczny)

(2010/178/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanym artykułem i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

- (1) W piśmie z dnia 21 lutego 2000 r. Komisja otrzymała skargę dotyczącą środków realizowanych przez bawarskie Stowarzyszenie na rzecz Zdrowia Zwierząt (Tiergesundheitsdienst Bayern, „TGD”). Następnie autor skargi przekazał kolejne pisma odnoszące się do tej samej skargi. Program pomocy został zarejestrowany pod numerem NN 75/00.
- (2) Komisja skierowała do władz niemieckich szereg pism odnoszących się do przedmiotowej skargi. W odpowiedzi na powyższe pisma władze niemieckie przekazały informacje pismami z dnia 4 lipca 2000 r., 22 grudnia 2000 r., 22 listopada 2002 r., 10 kwietnia 2003 r., 1 grudnia 2003 r. oraz 27 czerwca 2005 r. W dniu 17 lipca 2003 r. odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli władz niemieckich.
- (3) Przedmiotowe środki były stosowane od 1974 r. Mimo złożenia wniosku nie otrzymano dowodów na zgłoszenie środka. W związku z tym środek pomocy został przeniesiony do rejestru niezgłoszonej pomocy.
- (4) Pismem z dnia 7 lipca 2006 r. Komisja poinformowała władze niemieckie o decyzji w sprawie wszczęcia postępowania dotyczącego pomocy państwa zgodnie z art. 108 ust. 2 TFUE ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Z dniem 1 grudnia 2009 r. w miejsce art. 87 oraz 88 Traktatu WE stosuje się art. 107 oraz 108 TFUE. Artykuł 87 i 88 Traktatu WE oraz art. 107 i 108 TFUE są w zasadzie identyczne. W stosownych przypadkach odniesienie do art. 107 i 108 TFUE należy traktować jako odniesienie do art. 87 i 88 Traktatu WE.

- (5) Decyzja Komisji w sprawie wszczęcia postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽²⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag.
- (6) Pismami z dnia 30 października 2006 r., 2 listopada 2006 r. oraz 7 listopada 2006 r. Komisja otrzymała uwagi zainteresowanych stron.
- (7) Władze niemieckie przekazały swoje uwagi pismami z dnia 6 listopada 2006 r., 22 stycznia 2007 r., 25 lipca 2008 r. oraz 9 lutego 2009 r.

II. OPIS ŚRODKA POMOCY

- (8) Przedmiotowy środek był stosowany zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy w sprawie pomocy dla rolnictwa w Bawarii (Gesetz zur Förderung der bayerischen Landwirtschaft („LwFöG“)).
- (9) Celem środka jest zagwarantowanie i poprawa stanu higieny środków spożywczych pochodzących od zwierząt.
- (10) Beneficjentami środka są rolnicy oraz rybacy (obie grupy są poniżej zwane łącznie rolnikami).
- (11) Ponadto beneficjentem pomocy jest Stowarzyszenie na rzecz Zdrowia Zwierząt (Tiergesundheitsdienst Bayern („TGD“)).
- (12) Środek jest finansowany z budżetu kraju związkowego Bawaria oraz z budżetu Bayerische Tierseuchenkasse („BTSK“).
- (13) Środki przyznane na rzecz rolników są wprowadzane określane mianem „ogólnych środków”, ale ich beneficjentem są wyłącznie rolnicy prowadzący działalność na terenie Bawarii. Ponadto, jak wynika z informacji przekazanych przez władze niemieckie, przedmiotowe środki mają szczególny charakter i są środkami o charakterze wyłącznie zapobiegawczym, stosowanymi w sektorach produkcji mleka i mięsa oraz sektorach hodowli trzody

⁽²⁾ Dz.U. C 244 z 11.10.2006, s. 15.

- chlewnej, drobiu, owiec i ryb. W ramach przedmiotowego środka zwierzęta gospodarskie są poddawane kontroli według określonego planu, uwzględniającego szczególne zagrożenia związane z możliwością wystąpienia chorób zwierząt oraz kryteria zapobiegania tym chorobom i ich zwalczania. Ponadto władze niemieckie poinformowały, że wsparcie dotyczy wyłącznie tych środków realizowanych w interesie ogólnym, które wykraczają poza przepisy prawa obowiązujące zwykle w odniesieniu do rolników indywidualnych (pismo z dnia 6 listopada 2006 r., s. 4).
- (14) W odniesieniu do gospodarstw rolnych stosuje się następujące środki: prowadzenie stałej kontroli przy pomocy testów i/lub badań profilaktycznych, pobieranie próbek oraz prowadzenie badań, m.in. laboratoryjnych i seryjnych, udzielanie porad weterynaryjnych, opracowywanie planów w zakresie profilaktyki i/lub zwalczania chorób oraz opracowywanie programów szczepień.
- (15) Władze niemieckie twierdzą, iż środki określone w motywie 14 stanowią podstawę do realizacji środków doradczych dla rolników w zakresie działań profilaktycznych oraz leczenia weterynaryjnego. Władze niemieckie twierdzą ponadto, że świadczenia oferowane zwykle przez miejscowych lekarzy weterynarii (np. leczenie produktami leczniczymi lub szczepienia ochronne) nie zaliczają się do „ogólnych działań”.
- (16) „Ogólne środki” są realizowane na rzecz rolników nieodpłatnie. Rolnicy nie mogą jednak wnioskować o wdrożenie tego rodzaju środków, lecz są one podejmowane z inicjatywy TGD.
- (17) Kraj związkowy Bawaria dokonuje zwrotu kosztów poniesionych przez TGD w związku z realizacją przedmiotowych działań. Zgodnie z art. 14 ust. 1 zdanie drugie LwFöG „świadczenia państwowe są przyznawane w wysokości 50 % niezbędnych nakładów”.
- (18) Zwrot pozostałej części kosztów osobowych i rzeczowych ponoszonych przez TGD jest dokonywany z innych zasobów państwowych, mianowicie ze środków BTSK (zob. sprawy dotyczące pomocy państwa NN 23/07, N 426/03 oraz N 81/04). Łącznie zwrot dotyczy do 100 % poniesionych kosztów.
- (19) Na rzecz TGD realizowane są poniżej wymienione świadczenia.
- (20) Z brzmienia LwFöG wynika, że TGD otrzymuje z zasobów państwowych zwrot jedynie połowy „niezbędnych nakładów”. Jednakże zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze niemieckie istnieje w rzeczywistości możliwość uzyskania zwrotu 100 % poniesionych kosztów.
- (21) Pomoc na rzecz TGD jest przyznawana od 1974 r. Zgodnie z art. 15 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu⁽¹⁾ uprawnienia Komisji do żądania zwrotu pomocy są ograniczone do 10 lat. Komisja wszczęła postępowanie wyjaśniające w roku 2000. W związku z powyższym okres dziesięciu lat, o którym mowa w art. 15 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999, sięga do roku 1990 r. Dlatego też rezygnuje się z dalszego badania pomocy wypłaconej przed tym okresem.
- (22) Zawarte w załączniku dane budżetowe, przekazane przez władze niemieckie, odnoszą się zatem jedynie do środków przyznanych na rzecz TGD w związku z wykonywaniem zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych w latach 1990–2008.
- Powody wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego i jego zakres*
- (23) Po wstępnym zbadaniu sprawy nie było jasne, czy przyznanie środków budżetowych oraz pomoc ze strony BTSK spowodowały przewagę konkurencyjną TGD.
- (24) Autor skargi stwierdził ponadto, że niektóre usługi o charakterze kliniczno-diagnostycznym oraz terapeutycznym (leczniczym), świadczone przez lekarzy weterynarii zatrudnionych przez TGD, są do 90 % tańsze niż rzeczywiste koszty realizacji tego rodzaju świadczeń. Zdaniem autora skargi TGD prowadzi w tym zakresie działalność o charakterze zarobkowym.
- (25) W opinii autora skargi jest to możliwe wyłącznie z uwagi na fakt, iż TGD otrzymuje subwencje przeznaczone na realizację „ogólnych działań” i w ten sposób może oferować usługi o charakterze kliniczno-diagnostycznym oraz terapeutycznym po cenie znacznie niższej niż wolno praktykujący lekarze weterynarii, pozbawieni tego rodzaju subwencji. Ponadto autor skargi zwraca uwagę na fakt, że lekarze weterynarii zatrudnieni na miejscu przez TGD dysponują korzystną możliwością zawarcia umowy i nie muszą ponosić koszty podróży.
- (26) Zgodnie z zawiadomieniem Komisji w sprawie ustalania zasad stosowanych do oceny pomocy państwa niezgodnej z prawem⁽²⁾ Komisja bada zgodność bezprawnej pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym na podstawie kryteriów obowiązujących w momencie jej przyznania. W momencie wszczęcia postępowania Komisja nie dysponowała wystarczającymi informacjami, które pozwoliłyby na upewnienie się, że pomoc przyznana na rzecz rolników jest zgodna z odpowiednimi przepisami UE, czyli wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w rolnictwie oraz wytycznymi dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury. W związku z powyższym Komisja zwróciła się do władz niemieckich z prośbą o przekazanie niezbędnych informacji.
- (27) Pismem z dnia 12 grudnia 2008 r. Komisja zwróciła się do władz niemieckich z prośbą o potwierdzenie, czy pomoc podlegająca badaniu była udzielana również po dniu 1 stycznia 2008 r. W przypadku, gdyby powyższe miało miejsce, Komisja poprosiła o przekazanie niezbędnej dokumentacji w celu zbadania zgodności przedmiotowej pomocy z wytycznymi Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym

⁽¹⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 119 z 22.5.2002, s. 22.

i leśnym na lata 2007–2013 ⁽¹⁾ (zwanymi dalej: „wytycznymi”), które z dniem 1 stycznia 2007 r. zastąpiły wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym z dnia 1 lutego 2000 r. ⁽²⁾ (zwane dalej „wytycznymi Wspólnoty”), a także z wytycznymi do celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury ⁽³⁾ (zwanymi dalej: „wytycznymi z 2008 r.”). Pismem z dnia 9 lutego 2009 r. władze niemieckie poinformowały, że pomoc w sektorze rolnictwa była udzielana również po 2008 r. i przekazały wymagane informacje.

III. UWAGI WŁADZ NIEMIECKICH

- (28) Władze niemieckie stwierdziły, że środki przyznane przez kraj związkowy Bawaria oraz BTSK w związku z realizacją środków ogólnych stanowią rekompensatę z tytułu usług świadczonych w interesie ogólnym. Władze niemieckie powołały się przy tym na orzecznictwo, zgodnie z którym rekompensaty od państwa przyznane z tytułu usług świadczonych w interesie ogólnym nie stanowią w pewnych okolicznościach pomocy państwa. Zdaniem władz niemieckich przedmiotowe środki nie stanowią zatem pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- (29) Władze niemieckie twierdzą, że środki ogólne mają na celu zapewnienie zdrowia i dobrostanu zwierząt, a także ochronę konsumentów i zwierząt. W związku z powyższym zdaniem władz niemieckich środki ogólne są realizowane przede wszystkim w interesie ogółu.
- (30) Władze niemieckie twierdzą ponadto, że w ramach realizacji działań ogólnych uzyskano szczegółową wiedzę, która została następnie zaprezentowana w licznych publikacjach specjalistycznych i naukowych w kraju i za granicą. W związku z powyższym znaczna część wyników uzyskanych w ramach realizacji działań ogólnych została udostępniona specjalistom z UE.
- (31) Władze niemieckie twierdzą, iż w ramach programu realizacji działań ogólnych nie są świadczone żadne usługi lecznicze, czyli świadczenia oferowane zwykle przez miejscowych lekarzy weterynarii (np. leczenie produktami leczniczymi lub szczepienia ochronne). Zdaniem władz niemieckich, poza przedmiotowym programem objętym wsparciem, TGD prowadzi również różnego rodzaju działalność gospodarczą nastawioną na zysk (usługi lecznicze). Działalność tego rodzaju obejmuje jednak mniej niż 5 % wszystkich usług weterynaryjnych świadczonych przez TGD. Na działalność gospodarczą nastawioną na zysk przypada rocznie 2,6–2,85 % łącznych obrotów TGD.
- (32) Przejrzyste i przekonujące oddzielenie „środków ogólnych” od „działalności gospodarczej nastawionej na zysk” może zapobiec subsydiowaniu skrośnemu. Zdaniem władz niemieckich zostało to zapewnione poprzez wdrożenie niezwykle kosztownego i szczegółowego modelu księgowego, a także szerokiego zakresu kontroli.

IV. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (33) Zainteresowane strony przypomniały swoje twierdzenie, że TGD za pośrednictwem zatrudnionych lekarzy weterynarii nie tylko realizuje działania profilaktyczne, ale również świadczy usługi lecznicze.
- (34) Zainteresowane strony nie twierdzą, że wsparcie finansowe zostało przyznane bezpośrednio w odniesieniu do tego rodzaju usług leczniczych, podkreślają jednak, iż TGD może zaoferować podobne usługi na znacznie korzystniejszych warunkach niż wolno praktykujący lekarze weterynarii.
- (35) Zainteresowane strony nie powtórzyły natomiast twierdzenia, że pomoc przyznana na rzecz rolników jest sprzeczna z wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w rolnictwie lub obowiązującymi przepisami prawa. Nie zakwestionowano również faktu udostępnienia TGD środków finansowych.

V. OCENA ŚRODKA POMOCY

Istnienie pomocy państwa na rzecz rolników

- (36) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (37) Trybunał orzekł, że w kwestii, czy środek państwowy stanowi pomoc w rozumieniu art. 107 TFUE, należy ustalić, czy pomoc na rzecz przedsiębiorstwa przynosi korzyści gospodarcze, których dane przedsiębiorstwo nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych ⁽⁴⁾, lub czy przedsiębiorstwo zwolnione jest dzięki temu z kosztów, które normalnie musiałoby pokryć z własnych środków ⁽⁵⁾.
- (38) Na pierwszy rzut oka wydaje się, że warunki powyższe zostały spełnione.
- (39) Środek jest finansowany z zasobów państwowych. Beneficjentem pomocy są określone przedsiębiorstwa, czyli bawarscy rolnicy, którzy nieodpłatnie korzystają z dotowanych usług. Ponieważ przedsiębiorstwa te prowadzą działalność na rynku, na którym presja konkurencji międzynarodowej jest bardzo wysoka, przedmiotowy środek zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji ⁽⁶⁾; ponadto środek ten wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. C 319 z 27.12.2006, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 28 z 1.2.2000, s. 2.

⁽³⁾ Dz.U. C 84 z 3.4.2008, s. 10.

⁽⁴⁾ Wyrok z dnia 11 lipca 1996 r. *SFEI*, C-39/94, Rec. 1996, s. I-3547, pkt 60.

⁽⁵⁾ Wyrok z dnia 14 lutego 1990 r., *Francja/Komisja*, C-301/87, Rec. 1990, s. I-307, pkt 41.

⁽⁶⁾ Zgodnie z orzecznictwem Trybunału wzmocnienie pozycji przedsiębiorstwa w stosunku do konkurentów wskutek udzielenia pomocy finansowej przez państwo członkowskie wskazuje, ogólnie rzecz biorąc, na zakłócenie konkurencji (wyrok z dnia 17 września 1980 r., *Philip Morris/Komisja*, C-730/79, Rec. 1980, s. 2671, pkt 11 i 12).

⁽⁷⁾ W roku 2007 wartość wewnątrzspółnotowego obrotu Niemiec produktami rolnymi wyniosła 45 327 mln EUR (przywóz) oraz 37 514 mln EUR (wywóz) (źródło: Eurostat).

- (40) W związku z powyższym przedmiotowy środek stanowi pomoc państwa zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE. Należy zatem zbadać, czy w odstępstwie od art. 107 ust. 1 TFUE istnieje możliwość zastosowania wyjątku od ogólnej zasady niezgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym.

Zgodność pomocy z prawem

- (41) „Środki ogólne” realizowane na rzecz rolników (od 1990 r.) oraz rekompensaty wypłacone na rzecz TDG w związku z realizacją „środków ogólnych” w latach 1990–2004 nie zostały zgłoszone Komisji. Środki te są niezgodne z prawem, ponieważ ich przyznanie jest sprzeczne z art. 108 ust. 3 TFUE.

Zgodność pomocy udzielonej rolnikom w sektorze rolnym i sektorze rybołówstwa z rynkiem wewnętrznym

Pomoc na rzecz zwalczania chorób zwierząt

- (42) Zakaz przyznania pomocy państwa zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE podlega jednak pewnym odstępstwom. Komisja zbadała, czy istnieje możliwość zastosowania jednego z odstępstw lub wyłączeń od zakazu przyznawania pomocy państwowej zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE.
- (43) Odstępstwa określone w art. 107 ust. 2 TFUE w odniesieniu do pomocy o charakterze socjalnym przyznawanej indywidualnym konsumentom, pomocy mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi oraz pomocy przyznawanej gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec, nie są w omawianym przypadku brane pod uwagę.
- (44) Komisja jest zdania, że w przypadku niniejszego programu pomocy nie można zastosować wyłączenia przewidzianego w art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE w odniesieniu do rozwoju niektórych regionów, ponieważ środek ten nie stanowi pomocy przeznaczonej na sprzyjanie rozwojowi gospodarce regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski, czy regionów, w których istnieje poważne bezrobocie.
- (45) W kwestii wyłączenia określonego w art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku przedmiotowej pomocy nie chodzi ani o ważny projekt stanowiący przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania, ani o zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Republiki Federalnej Niemiec. Ponadto przedmiotem pomocy nie jest także wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. d) TFUE.
- (46) Ponadto ani władze niemieckie, ani żadna z zainteresowanych stron nie powołały się w trakcie

formalnego postępowania wyjaśniającego na wymienione odstępstwa lub wyłączenia.

- (47) Jedyne wyłączenie, które mogłoby być wzięte pod uwagę, to wyłączenie określone w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, zgodnie z którym pomoc można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli jest ona przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- (48) Ponieważ w przedmiotowym przypadku chodzi o pomoc udzieloną na rzecz rolników, to zastosowanie mają wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym oraz wytyczne dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury. Jak wyjaśniono w motywie 26, z uwagi na fakt, że przedmiotowe środki stanowią niezgodą z prawem pomoc państwa, Komisja bada ich zgodność z rynkiem wewnętrznym w oparciu o kryteria, które zostały ustalone w treści przepisów obowiązujących w momencie przyznania pomocy.

Pomoc przyznana w sektorze rolnictwa do 2007 r.

- (49) Zgodnie z zawiadomieniem Komisji w sprawie ustalania zasad stosowanych do oceny pomocy państwa niezgodnej z prawem w odniesieniu do przedmiotowej pomocy stosuje się wytyczne Wspólnoty, natomiast oceny pomocy wdrożonej przed wejściem w życie wytycznych Wspólnoty (czyli przed dniem 1 stycznia 2000 r.) dokonuje się na podstawie dokumentu roboczego Komisji z dnia 10 listopada 1986 r.⁽¹⁾.
- (50) Punkt 11.4.1 wytycznych Wspólnoty stanowi, iż: „Za klęskę żywiołową lub zdarzenie nadzwyczajne w rozumieniu Traktatu WE nie można uznać przypadku, gdy rolnik traci żywy inwentarz wskutek choroby zwierząt, lub gdy jego uprawy atakuje choroba roślin”.
- (51) W takich sytuacjach Komisja może zezwolić na odszkodowanie za poniesione straty oraz pomoc na uniknięcie przyszłych strat wyłącznie na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, który stanowi, że pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- (52) W przypadku przedmiotowej pomocy udzielonej na rzecz rolników stosuje się pkt 11 wytycznych Wspólnoty, ponieważ środki te służą zapobieganiu chorobom zwierząt i ich zwalczaniu. Komisja dokonuje oceny pomocy na rzecz zapobiegania chorobom zwierząt i ich zwalczania na podstawie punktu 11.4 wytycznych Wspólnoty. Pomoc tego rodzaju jest uznawana za zgodną z art. 107 oraz 108 TFUE, jeżeli spełnione są następujące warunki.

⁽¹⁾ Dokument roboczy Komisji nr VI/5934/86 z dnia 10 listopada 1986 r.

- (53) Środek musi być realizowany w ramach odpowiedniego programu na poziomie wspólnotowym, krajowym albo regionalnym, ukierunkowanego na zapobieganie, kontrolę bądź zwalczanie danej choroby (pkt 11.4.2 wytycznych Wspólnoty). Zgodnie z pkt 11.4.2 wytycznych Wspólnoty należy utworzyć system ostrzegania, połączonego w stosownych przypadkach z pomocą, w celu zachęcenia indywidualnych osób do dobrowolnego udziału w działaniach zapobiegawczych. Skutkiem tego środkami pomocy można objąć wyłącznie choroby, których zwalczanie pozostaje w sferze zainteresowania władz publicznych, a nie działania, za które ponoszą zasadniczo odpowiedzialność sami rolnicy.
- (54) Środki pomocy powinny być ukierunkowane na zapobieganie, rekompensatę lub efekt łączony (pkt 11.4.3 wytycznych Wspólnoty).
- (55) Pomoc powinna być zgodna ze szczegółowymi przepisami weterynaryjnymi i fitosanitarnymi Unii (pkt 11.4.4 wytycznych Wspólnoty).
- (56) Maksymalna intensywność pomocy może wynieść do 100 % kosztów (pkt 11.4.4 wytycznych Wspólnoty). Pomoc nie może zostać przyznana w przypadku, gdy prawo UE przewiduje, że koszty realizacji środków ponoszą sami rolnicy.
- (57) Powyższe warunki zostały spełnione w następujący sposób.
- (58) Przedmiotowy środek jest realizowany w ramach programu wdrażanego na poziomie regionalnym (Bawaria). Celem środka jest zapobieganie i zwalczanie chorób zwierząt. Powyższe wynika z celu wyraźnie określonego w LwFöG („zagwarantowanie i poprawa stanu higieny produktów żywnościowych pochodzących od zwierząt”), a także z wdrożonych „środków ogólnych”. Środki objęte badaniem mają na celu zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób wieloczynnikowych oraz chorób odzwierzęcych. Ponadto celem przedmiotowego środka jest optymalne wykorzystanie oraz zmniejszenie ilości używanych produktów leczniczych. Do ważniejszych chorób poszczególnych grup zwierząt zalicza się: w przypadku bydła i owiec: choroby odzwierzęce, gorączkę Q, paratuberkulozę, pasażowalne encefalopatie gąbczaste oraz zapalenie sutka; w przypadku świń i drobiu: choroby odzwierzęce, salmonellę, pałeczki okrężnicy (*Escherichia coli*) oraz zapalenie jelit. Ponadto opracowywane i testowane są metody i procedury mające na celu rozpoznanie i diagnozowanie infekcji wirusowych.
- (59) Środki ogólne przyczyniają się do realizacji celów UE w zakresie zagwarantowania wysokiego poziomu dobrostanu zwierząt. Ponadto zdaniem Komisji nie istnieją jakiegokolwiek przesłanki, które wskazywałyby, że środki ogólne mogą być sprzeczne z odpowiednimi przepisami weterynaryjnymi UE.
- (60) Program przewiduje, że maksymalna intensywność pomocy wynosi 100 %. Program nie przewiduje natomiast
- miast udzielenia pomocy w przypadkach, w których zgodnie z prawem UE rolnicy są zobowiązani do samodzielnego poniesienia kosztów.
- (61) 50 % kosztów związanych z realizacją środków ogólnych w sektorze rolnym i w sektorze rybołówstwa ponosi kraj związkowy Bawaria. W uwagach przekazanych Komisji po wszczęciu postępowania władze niemieckie poinformowały, że kolejna część kosztów zostanie pokryta ze środków BTSK. BTSK jest instytucją państwową finansowaną z opłat parafiskalnych. Wspólne finansowanie pomocy ze środków kraju związkowego Bawaria oraz BTSK ogranicza się do wartości 100 %, w praktyce natomiast jest nawet niższe. W przeszłości Komisja wielokrotnie przychylnie odnosiła się do finansowania BTSK za pomocą opłat parafiskalnych⁽¹⁾. W związku z powyższym Komisja nie widzi powodu do wszczęcia szczegółowego dochodzenia dotyczącego powyższych opłat. Ani autor skargi, ani też inne zainteresowane strony nie zakwestionowały modelu finansowania BTSK (czyli tej części finansowania pomocy).
- (62) Wytyczne Wspólnoty opierają się na takich samych zasadach, jak dokument roboczy Komisji z dnia 10 listopada 1986 r. W związku z tym jednakowa ocena odnosi się również do pomocy udzielonej rolnikom w latach 1990–1999. Pomoc ta jest zatem również zgodna z powyższymi zasadami. W związku z powyższym pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- Pomoc przyznana w sektorze rolnictwa po 2007 r.*
- (63) W odniesieniu do sytuacji po 2007 r. pkt 133 wytycznych przewiduje, że Komisja uzna pomoc państwa na zwalczanie chorób zwierząt i roślin za zgodną z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, jeżeli spełnia ona wszystkie warunki ustanowione w art. 10 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1857/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001⁽²⁾. W związku z powyższym należy w tym kontekście uwzględnić jedynie środki w zakresie zapobiegania chorobom, ponieważ pomoc nie jest przyznawana w odniesieniu do środków leczniczych, ani też rekompensat z tytułu poniesionych strat.
- (64) Jeżeli natomiast pomoc na rzecz rolników zawiera koszty doradztwa, to może mieć miejsce wsparcie techniczne w rozumieniu pkt 103 wytycznych. W związku z tym Komisja uzna pomoc państwa przyznaną w ramach wsparcia technicznego za zgodną z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, jeżeli spełnia ona wszystkie warunki ustanowione w rozporządzeniu (WE) nr 1857/2006.
- (65) Zgodnie z art. 10 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 pomoc może zostać udzielona w następujących przypadkach:

⁽¹⁾ Zob. sprawy dotyczące pomocy państwa NN 23/97, N 426/03 oraz N 81/04 (jeszcze obowiązujące).

⁽²⁾ Dz.U. L 358 z 16.12.2006, s. 3.

- (66) Pomoc na rzecz zrekompensowania rolnikom kosztów kontroli zdrowia, badań i innych środków diagnostycznych, zakupu i zarządzania szczepionkami, produktami leczniczymi oraz środkami ochrony roślin, uboju i kosztów niszczenia zwierząt oraz upraw w ramach zapobiegania i zwalczania chorób zwierząt i roślin oraz epidemii szkodników jest zgodna z rynkiem wewnętrznym. Pomoc przyznaje się za pośrednictwem usług dotowanych do wartości 100 % i nie może ona obejmować bezpośrednich wypłat pieniężnych dla producentów (art. 10 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (67) Koszty lub straty kwalifikowane do otrzymania pomocy muszą zostać obniżone o każdą kwotę otrzymaną w ramach systemu ubezpieczeń oraz koszty nieponiesione z powodu wystąpienia choroby (art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (68) Należy dokonać wypłat odnośnie do chorób zwierząt lub roślin czy epidemii szkodników, w odniesieniu do których istnieją przepisy unijne lub krajowe, czy to ustawowe, czy administracyjne. Zatem dokonywanie wypłaty musi wchodzić w zakres publicznego programu na poziomie unijnym, krajowym lub regionalnym odnośnie do zapobiegania, kontroli czy zwalczania danej choroby lub epidemii szkodników. Choroby czy epidemia szkodników muszą być w jasny sposób określone w programie, który musi zawierać również opis danych środków (art. 10 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (69) Pomoc nie może dotyczyć choroby, odnośnie do której prawodawstwo UE przewiduje określone opłaty w odniesieniu do środków kontroli ani też nie może dotyczyć środków, odnośnie do których prawodawstwo UE przewiduje, że koszt takich środków ponosi gospodarstwo rolne, chyba że koszt takich środków pomocy całkowicie równoważą obowiązkowe opłaty dla producentów (art. 10 ust. 5 i 6 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (70) Jeśli chodzi o choroby zwierząt, pomoc musi być przyznawana odnośnie do chorób wymienionych w wykazie chorób zwierząt sporządzonym przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt lub w załączniku do decyzji Rady 90/424/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii⁽¹⁾ (art. 10 ust. 7 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (71) Programy pomocy należy wprowadzić w ciągu trzech lat od dokonania wydatku lub poniesienia straty. Pomoc należy wypłacić w ciągu czterech lat od zdarzenia (art. 10 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (72) Powyższe warunki zostały spełnione w następujący sposób:
- (73) Jak wspomniano w motywie 14, pomoc obejmuje różnego rodzaju środki (prowadzenie stałej kontroli, pobieranie próbek oraz przeprowadzanie badań, m.in. laboratoryjnych i seryjnych, udzielanie porad weterynaryjnych, opracowywanie planów w zakresie profilaktyki lub zwalczania chorób, oraz opracowywanie programów szczepień), których bezpośrednim celem jest profilaktyka chorób zwierząt. Pismem z dnia 9 lutego 2009 r. władze niemieckie potwierdziły, że pomoc jest przyznawana w formie rzeczowej za pośrednictwem usług dotowanych. W związku z powyższym pomoc na tego rodzaju koszty jest dopuszczalna zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006.
- (74) Władze niemieckie pismem z dnia 9 lutego 2009 r. potwierdziły, że choroby, których dotyczą projekty związane z chorobami zwierząt, zostały wymienione w wykazie chorób zwierząt sporządzonym przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt lub w załączniku do decyzji 90/424/EWG.
- (75) Artykuł 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 nie ma zastosowania do niniejszej sprawy, ponieważ pomoc jest przyznawana jedynie w odniesieniu do środków o charakterze profilaktycznym.
- (76) Jeżeli chodzi o środki przyznawane w odniesieniu do określonych chorób, to pomoc ta stanowi część programu regionalnego, w ramach którego poszczególne choroby oraz odpowiednie środki zostały w sposób jasny określone. W związku z powyższym wymogi określone w art. 10 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 zostały spełnione.
- (77) Koszty, które zgodnie z prawem UE ponoszą sami rolnicy, nie są dotowane. W związku z tym spełnione zostały wymogi określone w art. 10 ust. 5 i 6 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006.
- (78) Koszty poniesione przed świadczeniem usługi nie kwalifikują się do otrzymania pomocy. W związku z powyższym spełnione zostały wymogi określone w art. 10 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006.
- (79) Władze niemieckie nie wykluczyły możliwości, iż środki wymienione w motywie 14 mogą mieć również związek z innymi aspektami odnoszącymi się do dobrostanu zwierząt, nie tylko z chorobami lub epidemiami szkodników, które zostały w sposób jasny określone (np. z higieną produkcji). W związku z powyższym środki te mogą stanowić usługi doradcze, w ramach których określone zalecenia i plany są dostosowywane do sytuacji określonych rolników lub grup rolników.
- (80) Zgodnie z art. 15 ust. 2 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 pomoc może zostać przyznana na pokrycie opłat za usługi doradcze świadczone przez strony trzecie – które nie stanowią działalności ciągłej lub okresowej i nie mają związku ze zwykłymi wydatkami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak: rutynowe usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawne czy

⁽¹⁾ Dz.U. L 224 z 18.8.1990, s. 19.

reklama. Artykuł 15 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 przewiduje, że pomoc może obejmować 100 % kosztów i należy ją przyznać za pośrednictwem usług dotowanych.

- (81) Powyższe warunki zostały spełnione w następujący sposób:
- (82) Z dokumentacji przedstawionej przez władze niemieckie (zob. motyw 14) wynika, że dotowane usługi doradcze w formie projektów związanych ze specjalnymi, indywidualnymi interesami w zakresie dobrostanu zwierząt są świadczone w interesie ogółu. Pomimo że w odniesieniu do określonych środków może istnieć konieczność prowadzenia stałego nadzoru lub regularnych testów, wydaje się, że środki te można przyporządkować do określonych projektów, w związku z czym nie mają one charakteru zwykłej, bieżącej kontroli weterynaryjnej, ani też kontroli jakości, sprawowanej w odniesieniu do zwierząt gospodarskich. Również koszty realizacji tego rodzaju środków nie mogą zostać uznane za zwykłe wydatki operacyjne przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 15 ust. 2 lit. c) rozporządzenia Komisji (WE) nr 1857/2006, ponieważ koszty rutynowych wizyt lekarzy weterynarii w celach profilaktycznych i leczniczych nie kwalifikują się do uzyskania pomocy. Łączna wysokość pomocy udzielonej w formie rzeczowej za pośrednictwem usług dotowanych może wynosić maksymalnie 100 % kosztów kwalifikujących się do otrzymania pomocy. W związku z powyższym pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

Pomoc udzielona w sektorze rybołówstwa

- (83) Przedmiotowe środki zostały wdrożone również w sektorze rybołówstwa. W treści wytycznych dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury z lat 1988, 1992, 1994, 1997 oraz 2001, które stanowią odpowiednik wytycznych Wspólnoty, ustanowiono następujące kryteria zgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym w odniesieniu do spraw weterynaryjnych i sanitarnych⁽¹⁾. Władze zobowiązane są podjąć określone środki przeciwko chorobie zwierząt, aby zapewnić, że działania są realizowane nie tylko w określonym, ale i we wspólnym interesie. Cele środków pomocy muszą służyć zapobieganiu, rekompensacie lub osiągnięciu efektu łązonego. Kraj związkowy Bawaria powierzył TGD wdrażanie przedmiotowych środków. Jak już wspomniano w innym kontekście w motywie 16, TGD realizuje powyższe środki w sposób niezależny. Celem realizowanych środków jest profilaktyka. W związku z powyższym pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- (84) Pomoc państwa udzielona w okresie pomiędzy dniem 1 listopada 2004 r. a dniem 31 marca 2008 r. jest

analizowana dla każdego przypadku osobno zgodnie z pkt 3.10 wytycznych dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury⁽²⁾ (zwanych dalej „wytycznymi z 2004 r.”), zawierających odniesienie do art. 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1595/2004⁽³⁾, które to z kolei rozporządzenie zawiera odniesienie do art. 15 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2792/1999 z dnia 17 grudnia 1999 roku ustanawiającego szczegółowe zasady i uzgodnienia dotyczące pomocy strukturalnej Wspólnoty w sektorze rybołówstwa⁽⁴⁾. Zgodnie z pkt 3.1 ust. 2 wytycznych z 2004 r. przedmiotowa pomoc państwa jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, a także z celami polityki konkurencji oraz celami wspólnej polityki rybołówstwa w rozumieniu w rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002⁽⁵⁾ oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 2792/1999. Zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 2792/1999 wspierane mogą być działania dotyczące wspólnego interesu, o szerszym zasięgu niż działania podejmowane zazwyczaj przez podmioty prywatne. Przykłady tego rodzaju działań przytoczono w art. 15 ust. 3 lit. e) i l). Komisja stwierdza, po pierwsze, że cel „ogólnych środków” jest zgodny z celami przykładów przytoczonych w treści wytycznych. Po drugie, Komisja stwierdza, iż TGD realizuje przedmiotowe środki z własnej inicjatywy, a nie na prośbę rolników. Ponadto – zob. pkt 3.4 wytycznych z 2004 r. – rolnicy w warunkach rynkowych niekoniecznie zaangażowaliby się w realizację tego rodzaju środków. Wreszcie, środki te prowadzą również do trwałej poprawy w sektorze w rozumieniu pkt 3.5 wytycznych z 2004 r.

- (85) Pismem z dnia 9 lutego 2009 r. władze niemieckie potwierdziły, że pomoc jest w dalszym ciągu udzielana w sektorze rolnym i przytoczyły przykłady typowych projektów w tym zakresie. Przykłady te nie dotyczą projektów realizowanych w sektorze rybołówstwa. Ponieważ nie można wykluczyć sytuacji, iż pomoc na rzecz sektora rybołówstwa jest udzielana po dniu 1 kwietnia 2008 r., należy zbadać, czy tego rodzaju pomoc jest zgodna z obowiązującymi po tej dacie przepisami w sektorze rolnym i w sektorze rybołówstwa. Jeżeli chodzi o pomoc objętą zakresem stosowania innych przepisów, to pkt 4.2 wytycznych z 2008 r. zawiera odniesienie do warunków określonych w tych przepisach, czyli w tym przypadku do warunków ustanowionych w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 736/2008 z dnia 22 lipca 2008 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się produkcją, przetwórstwem i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa⁽⁶⁾. Przepisem właściwym w odniesieniu do pomocy przeznaczonej na środki na rzecz zdrowia zwierząt jest art. 14 rozporządzenia (WE) nr 736/2008. Zgodnie z powyższym przepisem pomoc przeznaczona na środki na rzecz zdrowia zwierząt jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w przypadku, gdy spełnia warunki określone w art. 28 i 32 rozporządzenia

⁽¹⁾ Zob. lit. e) wytycznych dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury z 1988 r. (Dz.U. C 313 z 8.12.1988, s. 21); pkt 2.5 wytycznych z 1992 r. (Dz.U. C 152 z 17.6.1992, s. 2); pkt 2.9 wytycznych z 1994 r. (Dz.U. C 260 z 17.9.1994, s. 3); pkt 2.9 wytycznych z 1997 r. (Dz.U. C 100 z 27.3.1997, s. 12); pkt 2.8 wytycznych z 2001 r. (Dz.U. C 19 z 20.1.2001, s. 7).

⁽²⁾ Dz.U. C 229 z 14.9.2004, s. 5.

⁽³⁾ Dz.U. L 291 z 14.9.2004, s. 3.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 337 z 30.12.1999, s. 10.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 358 z 31.12.2002, s. 59.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 201 z 30.7.2008, s. 16.

Rady (WE) nr 1198/2006 ⁽¹⁾ oraz art. 12 rozporządzenia Komisji (WE) nr 498/2007 ⁽²⁾. W przypadku przedmiotowej pomocy warunki określone w przywołanych rozporządzeniach oraz ogólne zasady ustawione w pkt 3 wytycznych z 2008 r. nie uległy zmianie pod względem treści w stosunku do przepisów, które obowiązywały przed dniem 1 kwietnia 2008 r. W związku z powyższym ocena dokonana w odniesieniu do wcześniejszej pomocy może również zostać zastosowana do pomocy udzielonej po dniu 1 kwietnia 2008 r. Z uwagi na fakt, iż pomoc udzielona przed dniem 1 kwietnia 2008 r. jest zgodna z obowiązującymi przepisami, a pomoc oraz forma jej udzielenia nie uległy zmianie po dniu 1 kwietnia 2008 r., Komisja stwierdza, że pomoc spełnia warunki określone w przepisach obowiązujących w odniesieniu do sektora rybołówstwa i akwakultury.

- (86) Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, iż pomoc państwa przyznana na rzecz rolników w ramach środków objętych badaniem spełnia warunki określone w przepisach UE odnoszących się do sektora rolnego i sektora rybołówstwa. W związku z powyższym Komisja stwierdza, że ani autor skargi, ani też pozostałe zainteresowane strony nie udowodniły naruszenia odpowiednich przepisów UE. W związku z powyższym pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

Istnienie pomocy państwa na rzecz TGD

- (87) Aby istniała pomoc państwa, beneficjent musi odnieść korzyść w wyniku wdrożenia danego środka.
- (88) Z orzecznictwa Trybunału wynika, że rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, jeżeli spełnione są określone warunki ⁽³⁾. Natomiast w przypadku gdy warunki te nie są zachowane, ale spełnione są ogólne warunki zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE, rekompensata tego rodzaju stanowi pomoc państwa.
- (89) W wyroku w sprawie *Altmark* Trybunał określił następujące warunki, w jakich rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowią pomocy państwa (pkt 11):
- „a) Po pierwsze, przedsiębiorstwo będące beneficjentem musi wywiązywać się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych; zobowiązania te muszą być jasno zdefiniowane.
- b) Po drugie, wskaźniki, na podstawie których wyliczana jest rekompensata, muszą zostać ustanowione w obiektywny i przejrzysty sposób [...].
- c) Po trzecie, wysokość rekompensaty nie może przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części

kosztów poniesionych w trakcie wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, przy uwzględnieniu odpowiednich wpływów i rozsądnego zysku.

- d) Po czwarte, w przypadku gdy wyboru przedsiębiorstwa mającego wywiązywać się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych nie dokonuje się zgodnie z procedurą udzielania zamówień publicznych, która pozwoliłaby na wybór oferenta świadczącego te usługi za cenę najkorzystniejszą dla danej społeczności, poziom rekompensaty należy określić na podstawie analizy kosztów, jakie typowe, dobrze zarządzane przedsiębiorstwo dysponujące odpowiednimi środkami potrzebnymi do spełnienia koniecznych wymogów z tytułu świadczenia usług publicznych poniosłoby, wywiązując się z tych zobowiązań, przy uwzględnieniu odpowiednich wpływów i osiągniętego zysku z wywiązywania się z tych zobowiązań”.

- (90) Jeśli powyższe cztery warunki są spełnione, rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowi pomocy państwa i art. 107 ust. 1 TFUE oraz art. 108 TFUE nie mają zastosowania. Jeśli jednak państwo członkowskie nie spełnia tych kryteriów i jeśli ogólne warunki zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE zostają spełnione, to rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych stanowi pomoc państwa, podlegającą obowiązkowi zgłoszenia Komisji zgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE.
- (91) W momencie wszczęcia postępowania istniały w szczególności wątpliwości, czy spełnione są warunki określone w lit. c) oraz d).
- (92) W odniesieniu do warunków określonych w lit. a) Komisja zwraca uwagę na fakt, że art. 14 ust. 1 LwFöG przewiduje zobowiązanie w interesie ogólnym, obejmujące jasny cel (zdrowe odżywianie), a także wskazuje możliwości (wysoka jakość produktów rolnych i leśnych) osiągnięcia tego celu za pomocą szeregu środków (motyw 14). Zgodnie ze swoim statutem TGD wspiera i zabezpiecza dobrostan zwierząt, działając w szczególności na rzecz produkcji bezpiecznych dla zdrowia środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, a także na rzecz ochrony zwierząt i konsumentów. Przy realizacji powyższych celów Stowarzyszenie korzysta z własnego personelu i sprzętu. Środki realizowane przez TGD zostały określone w porozumieniu nr R1-4010/1393 z 1974 r. oraz w porozumieniu ramowym nr T-7482-100 z dnia 13 lipca 1993 r., zawartym pomiędzy krajem związkowym Bawaria a TGD Bawaria. Szczegółowy zakres środków jest określany w corocznych porozumieniach oraz decyzjach administracyjnych.
- (93) W odniesieniu do warunku określonego w lit. b) należy stwierdzić, że wszystkie czynności zostały z góry zdefiniowane, a wysokość rekompensaty finansowej ustalono za pomocą systemu punktowego, na podstawie przewidywanego nakładu czasu i kosztów. W kolejnych latach jednakowa procedura będzie stosowana w odniesieniu do

⁽¹⁾ Dz.U. L 223 z 15.8.2006, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 120 z 10.5.2007, s. 1.

⁽³⁾ Wyrok z dnia 24 lipca 2003 r., *Altmark*, C-280/00, Rec. 2003, s. I-7747, oraz wyrok z dnia 27 listopada 2003 r., *Enirisorse*, sprawy połączone C-34/01 – C-38/01, Rec. 2003, s. I-14243.

nowych usług. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż działania realizowane przez TGD zostały sprawdzone i zaakceptowane przez Bayerischer Oberster Rechnungshof (Bawarski Trybunał Obrachunkowy). Ponadto niezależne spółki biegłych rewidentów przeprowadziły audyt za okres, którego dotyczy niniejsza decyzja.

(94) W odniesieniu do warunku określonego w lit. c) władze niemieckie przedstawiły informacje, z których wynika, że wysokość rekompensaty nie przewyższyła kosztów poniesionych w trakcie wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych (zob. załącznik). Rzeczywiście dane liczbowe wskazują, że w latach 1990–2004 TGD nie odnotowało zysków. Koszty realizacji środków ogólnych są ustalane w oparciu o system punktowy, w ramach którego dla każdego punktu przypisana jest określona wartość wyrażona w euro. Ta metoda kalkulacji została opracowana z inicjatywy Bawarskiego Trybunału Obrachunkowego. Metoda ta jest porównywalna do procedury stosowanej w przypadku rozliczenia wartości świadczeń w leczeniu ludzi. Władze niemieckie poinformowały, że metoda kalkulacji stosowana od 2002 r. spełnia wymogi określone w dyrektywie Komisji 2005/52/WE ⁽¹⁾.

(95) Jeżeli chodzi o warunek określony w lit. d), to kraj związkowy Bawaria w ramach otwartej procedury udzielania zamówień publicznych powierzył TGD z dniem 1 stycznia 2005 r. realizację zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych. Po rozmowach z Komisją kraj związkowy Bawaria wszczął w czerwcu 2004 r. procedurę przetargową w formie obowiązującego w całej UE przetargu na umowę o świadczeniu usług dotyczących „Projektowanych działań w zakresie dobrostanu zwierząt gospodarskich w Bawarii”. Koszty realizacji wszystkich działań w okresie pięciu lat oszacowano na kwotę 8 mln EUR rocznie. Ogłoszenie o procedurze przetargowej zostało opublikowane w suplemencie do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* (seria S) ⁽²⁾ oraz w *Dzienniku Ustaw i Rozporządzeń* dla Bawarii. W przetargu wzięło udział trzech potencjalnych wykonawców. Pięcioletnia umowa została zawarta z TGD, ponieważ Stowarzyszenie zaoferowało realizację wymaganych usług po najniższych kosztach. W roku 2009 zostanie wszczęta nowa procedura przetargowa.

(96) Jeżeli chodzi o drugą alternatywę warunku określonego w lit. d), władze niemieckie przyznały, że w odniesieniu do okresu do dnia 31 grudnia 2004 r. nie można wskazać typowego przedsiębiorstwa, z którym TGD byłoby całkowicie porównywalne.

(97) W związku z tym władze niemieckie nie zdołały dowieść, iż wysokość rekompensat wypłaconych na rzecz TGD

w latach 1990–2004 została określona na podstawie analizy kosztów, jakie typowe, dobrze zarządzane przedsiębiorstwo poniosłoby, wywiązując się z obowiązku świadczenia usług publicznych. W związku z powyższym można przyjąć, iż przedmiotowy środek w okresie do dnia 31 grudnia 2004 r. przyniósł TGD korzyść gospodarczą w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

(98) W związku z powyższym rekompensaty przyznawane corocznie na rzecz TGD w latach 1990–2004 stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Rekompensata roczna wypłacana od dnia 1 stycznia 2005 r., która została przyznana na podstawie otwartej procedury przetargowej, jest natomiast zgodna ze wszystkimi warunkami określonymi w wyroku w sprawie Altmark i w związku z tym nie stanowi pomocy państwa na rzecz TGD. Z uwagi na powyższe Komisja przyjmuje do wiadomości, iż z dokumentów przekazanych przez władze niemieckie wynika, że środki przyznane na rzecz TGD w okresie od dnia 1 stycznia 2005 r. do końca 2008 r. nie były wystarczające do pokrycia całkowitych kosztów realizacji środków ogólnych.

(99) Pozostałe strony nie złożyły osobnej skargi, ani też nie przekazały uwag dotyczących kwestii spełnienia warunków określonych w wyroku w sprawie Altmark.

Zgodność pomocy z art. 106 ust. 2 TFUE

(100) Aby dokonać oceny zgodności z TFUE rekompensat z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznanych na rzecz TGD, należy uwzględnić przepisy obowiązujące w momencie przyznania pomocy.

(101) Zgodnie z komunikatem Komisji na temat usług użyteczności publicznej w Europie ⁽³⁾ (zwanym dalej: „komunikatem”), który stosownie do pkt 26 lit. b) wspólnotowych ram dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych ⁽⁴⁾ stosuje się w odniesieniu do pomocy niezgłoszonej, kwestia rekompensat od państwa jest badana w kontekście następujących trzech zasad:

— neutralności względem publicznej bądź prywatnej własności przedsiębiorstw,

— swobody państw członkowskich w określaniu usług użyteczności publicznej,

— proporcjonalności wymagającej, by ograniczenia konkurencji i swobody rynku wewnętrznego nie wykraczały poza to, co jest konieczne dla zagwarantowania efektywnego wypełniania misji w interesie publicznym.

⁽¹⁾ Dz.U. L 234 z 10.9.2005, s. 9.

⁽²⁾ 2004/s. 112-09421.

⁽³⁾ Dz.U. C 17 z 19.1.2001, s. 4.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 297 z 29.11.2005, s. 4.

- (102) Pierwsza zasada neutralności oznacza, że Komisja nie określa, czy usługi użyteczności publicznej mają być świadczone przez przedsiębiorstwa publiczne, czy też prywatne. W przedmiotowym przypadku nie ma wątpliwości, że zasada powyższa jest przestrzegana.
- (103) Swoboda definicji przysługująca państwom członkowskim oznacza, że państwa członkowskie mają przede wszystkim obowiązek zdefiniować, co uważają za usługę użyteczności publicznej w oparciu o szczególne cechy działalności. Definicja ta może podlegać kontroli jedynie pod względem oczywistych błędów lub nadużyć w stosowaniu. Odstępstwa, o których mowa w art. 106 ust. 2 TFUE, mogą jednak zostać zastosowane w poszczególnym przypadku, jeżeli misją usługi publicznej jest jasno zdefiniowana i w sposób wyraźny powierzona na mocy aktu władzy publicznej (w tym umowy). Obowiązek ten jest konieczny dla zapewnienia obywatelom pewności prawa i przejrzystości oraz jest niezbędny, by Komisja mogła dokonywać oceny proporcjonalności.
- (104) Środki ogólne przekazane TGD mogą zostać uznane za usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym, i zgodnie z motywem 92 zostały one jasno zdefiniowane i przekazane TGD.
- (105) W świetle zasady proporcjonalności art. 106 ust. 2 TFUE należy interpretować w taki sposób, że środki wykorzystane w celu realizacji misji usługi publicznej nie powodują niepotrzebnego zakłócenia wymiany handlowej i nie wykraczają poza to, co jest konieczne dla zagwarantowania efektywnego wypełnienia tej misji. Zgodnie z pkt 26 komunikatu oraz orzecznictwem Trybunału odnoszącym się do powyższego punktu, wysokość rekompensaty nie może przekraczać dodatkowych kosztów netto poszczególnego zadania powierzonego przedsiębiorstwu. Wykonywanie usług użyteczności publicznej musi być zagwarantowane, a przedsiębiorcy, którym powierzono tę misję, muszą być w stanie ponieść dodatkowe koszty netto każdego przypisanego im zadania.
- (106) W przedmiotowym przypadku istnieje zatem konieczność ustalenia wysokości dodatkowych kosztów netto, które TGD musi ponieść z tytułu świadczenia usług publicznych (środki ogólne) na podstawie obu porozumień. Następnie wynik tego rodzaju kalkulacji należy porównać z wysokością pomocy państwa. W przypadku gdy wysokość rekompensat przyznanych na rzecz TGD jest wyższa od kosztów dodatkowych związanych z realizacją misji usługi publicznej, można uznać, że zasada proporcjonalności jest zachowana.
- (107) Jak wynika z załącznika do niniejszej decyzji, w okresie 1990–2004, istotnym w kontekście niniejszej decyzji, wysokość dodatkowych kosztów związanych z realizacją środków ogólnych przekraczała wartość pomocy przyznanej na rzecz TGD.
- (108) W związku z powyższymi środkami, które TGD uzyskała w związku z realizacją środków ogólnych, stanowiących przedmiot niniejszej decyzji, nie stanowią nadmiernej rekompensaty w stosunku do kosztów, które TGD musiało ponieść w związku z ich realizacją.
- (109) Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, iż rekompensaty przyznane na rzecz TGD w latach 1990–2004 w związku z realizacją usług publicznych stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1. Pomoc ta jest zgodna z art. 106 ust. 2 TFUE.
- (110) W związku z powyższym Komisja stwierdza, iż nie jest zrozumiałe, w jaki sposób rekompensata od państwa, której wysokość nie przekracza łącznej wysokości kosztów związanych z realizacją misji usługi publicznej, mogła zostać wykorzystana na potrzeby subwencjonowania działalności gospodarczej TGD nastawionej na zysk, jak twierdzi autor skargi. Ponadto twierdzenie autora skargi, jakoby lekarze weterynarii zatrudnieni w TGD świadczyli niektóre usługi o charakterze kliniczno-diagnostycznym oraz leczniczym po kosztach o 90 % niższych niż rzeczywiste koszty realizacji tego rodzaju świadczeń, nie zostało dowiedzione ani przez autora skargi, ani też inne zainteresowane strony.
- (111) Z uwagi na powyższe twierdzenie władze niemieckie przeprowadziły osobne dochodzenie dotyczące TGD. W ramach dochodzenia nie stwierdzono jednak istnienia przesłanek, które potwierdziłyby twierdzenia autora skargi. W związku z powyższym władze niemieckie zwróciły się z prośbą o przekazanie wszelkich konkretnych informacji, które umożliwiłyby zbadanie tego indywidualnego przypadku.
- (112) Ponadto Komisja stwierdza, iż Bayerische Landestierärztekammer (Izba Lekarzy Weterynarii Kraju Związkowego Bawarii) oraz Bundesverband praktizierender Tierärzte – Landesverband Bayern (Federalny Związek Weterynarzy-Praktyków – Oddział w Bawarii) wspierają działalność TGD, w tym również działalność gospodarczą nastawioną na zysk.

VI. WNIOSKI

- (113) Komisja stwierdza, że władze niemieckie udzieliły przedmiotowej pomocy z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE.
- (114) Jednakże w oparciu o dokonaną ocenę Komisja stwierdza również, że pomoc określona w motywach 13 i 14 przyznana na rzecz rolników w formie „środków ogólnych” (od 1990 r.) oraz określona w motywach 17 i 18 rekompensata od państwa, przyznana na rzecz TGD w związku z realizacją usług publicznych w latach 1990–2004, są zgodne z TFUE. W rzeczywistości, jak zostało wskazane, przedmiotowe środki częściowo nie stanowią pomocy państwa. Rekompensata roczna, o której mowa w motywach 17 i 18, przyznana na rzecz TGD po dniu 1 stycznia 2005 r. w związku ze świadczeniem usług publicznych, spełnia wszystkie warunki określone w wyroku w sprawie Altmark i dlatego też nie stanowi pomocy państwa,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc, której władze niemieckie udzieliły na rzecz rolników i rybaków w formie środków ogólnych, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

Pomoc, której władze niemieckie udzieliły Stowarzyszeniu na rzecz Zdrowia Zwierząt (Tiergesundheitsdienst) w latach 1990–2004 w formie rekompensaty z tytułu realizacji „środków ogólnych”, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

Rekompensaty udzielone Stowarzyszeniu na rzecz Zdrowia Zwierząt od dnia 1 stycznia 2005 r. w związku z realizacją „środków ogólnych” nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Federalnej Niemiec.

Sporządzono w Brukseli dnia 15 grudnia 2009 r.

W imieniu Komisji
Mariann FISCHER BOEL
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

Rok	Koszty finansowe związane z realizacją środków ogólnych	Środki z budżetu kraju związkowego Bawaria (LwFöG)	Środki z budżetu Bayerische Tierseuchenkasse	Środki z budżetu kraju związkowego Bawaria oraz Bayerische Tierseuchenkasse	Procentowy udział uzyskanych środków w łącznych kosztach finansowania środków ogólnych
1990	7 676,94	3 059,57	4 588,84	7 648,42	99,63
1991	6 992,48	3 127,06	3 711,98	6 839,04	97,81
1992	8 953,42	3 203,55	4 588,84	7 792,40	87,03
1993	9 063,52	3 361,03	4 679,34	8 040,37	88,71
1994	9 547,05	3 496,01	4 588,84	8 084,85	84,68
1995	8 392,14	3 554,50	4 588,84	8 143,35	97,04
1996	8 336,35	3 599,49	4 588,84	8 188,34	98,22
1997	8 620,18	3 361,23	4 486,59	7 847,82	91,04
1998	8 613,61	3 310,10	4 397,11	7 707,21	89,48
1999	8 280,91	3 419,52	4 397,11	7 816,63	94,39
2000	9 267,13	3 419,52	4 453,35	7 872,87	84,95
2001	8 471,71	3 419,52	4 448,24	7 867,76	92,87
2002	10 002,90	3 890,00	4 453,35	8 343,35	83,41
2003	9 953,20	3 722,00	4 614,73	8 336,73	83,78
2004	8 415,84	2 807,47	4 496,00	7 303,47	86,78
2005	9 439,37	3 200,00	4 021,00	7 221,00	76,50
2006	8 608,75	2 730,00	4 021,00	6 751,00	78,42
2007	9 084,88	3 130,00	4 021,00	7 151,00	78,71
2008	9 047,96	3 080,00	4 086,00	7 166,00	79,20

IV

(Akty przyjęte przed dniem 1 grudnia 2009 r. na mocy Traktatu WE, Traktatu UE i Traktatu Euratom)

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA

NR 329/08/COL

z dnia 28 maja 2008 r.

w sprawie pomocy przyznanej na rzecz spółki Sementsverksmiðjan hf. (Islandia)

URZĄD NADZORU EFTA ⁽¹⁾,UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽²⁾, w szczególności jego art. 61–63 oraz jego protokół 26,UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości ⁽³⁾, w szczególności jego art. 24,UWZGLĘDNIAJĄC art. 1 ust. 2 w części I oraz art. 4 ust. 4, art. 6 i art. 7 ust. 5 oraz art. 14 w części II protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i trybunale ⁽⁴⁾,UWZGLĘDNIAJĄC wytyczne Urzędu ⁽⁵⁾ w sprawie stosowania i wykładni art. 61 i 62 Porozumienia EOG, w szczególności jego rozdziału dotyczącego pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw,UWZGLĘDNIAJĄC decyzję Urzędu z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie przepisów wykonawczych, o których mowa w art. 27 w części II protokołu 3 ⁽⁶⁾,PO WEZWANIU zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami ⁽⁷⁾ i po uwzględnieniu tych uwag,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. FAKTY

1. PROCEDURA

W piśmie z dnia 19 sierpnia 2003 r. przekazanym za pośrednictwem Przedstawicielstwa Islandii przy Unii Europejskiej,

⁽¹⁾ Zwany dalej „Urzędem”.

⁽²⁾ Zwane dalej „Porozumieniem EOG”.

⁽³⁾ Zwane dalej „porozumieniem o nadzorze i trybunale”.

⁽⁴⁾ Zwanego dalej „protokołem 3”.

⁽⁵⁾ Wytyczne w sprawie stosowania i wykładni art. 61 i 62 Porozumienia EOG oraz art. 1 protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i trybunale, przyjęte oraz wydane przez Urząd Nadzoru EFTA dnia 19 stycznia 1994 r., opublikowane w Dz.U. L 231 z 3.9.1994 oraz w Suplemencie EOG nr 32 z 3.9.1994, ostatnio zmienione dnia 19 grudnia 2007 r., dalej zwane „wytycznymi w sprawie pomocy państwa”. Aktualna wersja wytycznych w sprawie pomocy państwa jest dostępna na stronie internetowej Urzędu: <http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/guidelines/>

⁽⁶⁾ Opublikowano w Dz.U. L 139 z 25.5.2005, s. 37.

⁽⁷⁾ Decyzja Urzędu nr 421/04/COL została opublikowana w Dz.U. C 117 z 19.5.2005, s. 17 oraz w Suplemencie EOG nr 24 z 19.5.2005. Decyzja Urzędu nr 368/06/COL została opublikowana w Dz.U. C 77 z 5.4.2007, s. 21 oraz w Suplemencie EOG nr 17 z 5.4.2007, s. 1.

przesyłającym pismo Ministerstwa Finansów z dnia 19 sierpnia 2003 r. (dok. nr 03-5685 A), władze islandzkie zgłosiły Urzędowi, zgodnie z art. 1 ust. 3 w części I protokołu 3, sprzedaż udziałów państwa w spółce Sementsverksmiðjan hf.

Dnia 17 grudnia 2003 r. spółka Aalborg Portland Íslandi ehf. wniosła do Urzędu skargę dotyczącą warunków sprzedaży przez państwo islandzkie należących do niego udziałów w Sementsverksmiðjan hf. Urząd otrzymał i zarejestrował to pismo dnia 23 grudnia 2003 r. (dok. nr 03-9059 A). Skarżący wnioskował o rozpatrzenie tej skargi równocześnie ze zgłoszeniem sprzedaży spółki przez rząd.

Po obszernej wymianie korespondencji ⁽⁸⁾, pismem z dnia 21 grudnia 2004 r. Urząd poinformował władze islandzkie o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego określonego w art. 1 ust. 2 w części I protokołu 3 w związku ze sprzedażą przez państwo islandzkie należących do niego udziałów w Sementsverksmiðjan hf. (nr referencyjny 96878). Urząd miał wątpliwości co do wartości rynkowej Sementsverksmiðjan hf. w chwili sprzedaży udziałów państwa, wartości rynkowej majątku ponownie nabytego przez państwo, prawa Sementsverksmiðjan hf. do bezpłatnego korzystania z części znajdującego się w Reykjavíku majątku sprzedanego Skarbowi Państwa, a także co do prawa Sementsverksmiðjan hf. do ponownego nabycia niektórych nieruchomości i praw w odniesieniu do gruntów za uprzednio ustaloną cenę.

Decyzję Urzędu nr 421/04/COL o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* oraz w Suplemencie EOG ⁽⁹⁾. Urząd wezwał zainteresowane strony do przedstawienia uwag w tej sprawie. Władze islandzkie przedstawiły uwagi do tej decyzji w piśmie z dnia 24 lutego 2005 r. (nr referencyjny 311243). Dnia 20 czerwca 2005 r. Urząd otrzymał uwagi od Íslenskt sement ehf. – spółki, która nabyła Sementsverksmiðjan hf. (nr referencyjny 323552). Dnia 2 września 2005 r. spółka Aalborg Portland Íslandi ehf. przedstawiła dalsze uwagi (nr referencyjny 333018).

⁽⁸⁾ W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji w sprawie obszernej korespondencji pomiędzy Urzędem a władzami islandzkimi odsyła się zainteresowane strony do decyzji Urzędu o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, decyzja nr 421/04/COL.

⁽⁹⁾ Zob. przypis 7.

W piśmie z dnia 17 lutego 2006 r. (nr referencyjny 363608) władze islandzkie przekazały Urzędowi kopię porozumienia w języku angielskim, zawartego między Sementsverksmiðjan hf. a Ministerstwem Przemysłu występującym w imieniu rządu islandzkiego, na mocy którego zrezygnowano z opcji odkupienia przez przedsiębiorstwo części majątku znajdującego się w Reykjavíku. Ponadto, zgodnie z art. 2 tego porozumienia, z dniem 1 stycznia 2004 r. spółka przejmowała wykorzystywany majątek w dzierżawę na czas nieokreślony, w zamian za miesięczny czynsz ustalany zgodnie cenami rynkowymi.

W świetle uwag zgłoszonych przez skarżącego oraz dalszych informacji i wyjaśnień udzielonych przez władze islandzkie podczas formalnego postępowania wyjaśniającego Urząd uznał, że konieczne jest rozszerzenie formalnego postępowania wyjaśniającego o kwestię przejścia przez państwo islandzkie zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf. W związku z tym dnia 29 listopada 2006 r. przyjął on decyzję w sprawie pomocy państwa w odniesieniu do przejścia przez państwo islandzkie zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf. Pismem z dnia 29 listopada 2006 r. (nr referencyjny 399095) Urząd poinformował władze islandzkie o rozszerzeniu formalnego postępowania wyjaśniającego w odniesieniu do tego środka. Władze islandzkie nie zgłosiły żadnych uwag do decyzji Urzędu.

W tym samym dniu, 29 listopada 2006 r., Urząd zakończył formalne postępowanie wyjaśniające dotyczące środków pomocy na rzecz Íslenskt Sement ehf. – grupy inwestorów, którzy nabyli udziały państwa w spółce Sementsverksmiðjan hf. Urząd stwierdził, że z transakcją tą nie wiązała się żadna pomoc.

Decyzję Urzędu nr 367/04/COL opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* oraz w Suplemencie EOG⁽¹⁰⁾. Urząd wezwał zainteresowane strony do przedstawienia uwag w tej sprawie. Dnia 7 maja 2007 r. Urząd otrzymał uwagi od Íslenskt sement ehf. (nr referencyjny 420691). Pismem z dnia 14 maja 2007 r. (nr referencyjny 421504) Urząd przekazał je władzom islandzkim, którym zapewniono możliwość ustosunkowania się do przedłożonych uwag. Władze islandzkie odpowiedziały dnia 18 kwietnia 2008 r. (nr referencyjny 474416).

2. KONTEKST

2.1. PROCES SPRZEDAŻY SPÓŁKI SEMENTSVERKSMIÐJAN HF.

Do 2000 r., tj. do momentu wejścia na rynek islandzki importera cementu pochodzącego z Danii, spółka Sementsverksmiðjan hf. miała faktyczny monopol na rynku cementu. W związku ze zmianą sytuacji konkurencyjnej spółka Sementsverksmiðjan hf. stanęła w obliczu problemów ekonomicznych i rosnących strat. Dlatego w marcu 2003 r. władze islandzkie postanowiły sprzedać przedsiębiorstwo i ogłosiło przetarg na nabycie 100 % należących do państwa udziałów w Sementsverksmiðjan hf.⁽¹¹⁾

Postępowanie przetargowe doprowadziło do wyboru grupy inwestorów⁽¹²⁾, którzy utworzyli przedsiębiorstwo Íslenskt

Sement ehf. na potrzeby nabycia udziałów państwa. Następnie rząd przystąpił do negocjacji w sprawie sprzedaży udziałów państwa w Sementsverksmiðjan hf z wymienioną grupą inwestorów. W wyniku negocjacji między rządem a Íslenskt Sement ehf. spółka została sprzedana w głównej mierze zgodnie z porozumieniami opisanymi poniżej.

Dnia 2 października 2003 r. Ministerstwo Przemysłu, działając w imieniu rządu islandzkiego, podpisało z Íslenskt Sement ehf. porozumienie o sprzedaży udziałów. Na mocy tego porozumienia państwo, będące właścicielem 100 % udziałów w Sementsverksmiðjan hf. o wartości nominalnej 450 mln ISK, sprzedało je Íslenskt Sement ehf. za cenę 68 mln ISK.

Zgodnie z art. 4 porozumienia o sprzedaży udziałów rząd islandzki przejął wierzycelność i zobowiązania emerytalne Sementsverksmiðjan hf. Przejął również wszelkie istniejące i przyszłe zobowiązania związane z zapewnieniem rocznego wyrównania osobom wnoszącym składki do działu B Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych tak długo, jak pozostają oni pracownikami Sementsverksmiðjan hf.

Zgodnie z ustaleniami porozumienia z 1997 r. Ministerstwo Finansów przejęło w imieniu Skarbu Państwa pozostałą część obligacji wydanych w celu spłacenia narosłych zobowiązań spółki Sementsverksmiðjan hf., a także istniejących i przyszłych zobowiązań dotyczących obecnych pracowników spółki wnoszących składki do działu B, na mocy porozumienia podpisanego dnia 23 października 2003 r. z Funduszem Emerytalnym Pracowników Państwowych. W ten sposób rząd wypełnił zobowiązanie, o którym mowa w art. 4 porozumienia o sprzedaży udziałów, zawartego między Ministerstwem Przemysłu a Íslenskt sement ehf.

Zgodnie z art. 5 porozumienia o sprzedaży udziałów rząd islandzki miał nabyć część majątku Sementsverksmiðjan hf. w ramach oddzielnego porozumienia. Jak określono w art. 5 ust. 3, cena zakupu tego majątku wynosiła 450 mln ISK.

W tym samym dniu, tj. 2 października 2003 r., między Sementsverksmiðjan hf. a Skarbem Państwa Islandii została zawarta umowa sprzedaży, na mocy której Skarb Państwa nabył nieruchomości i aktywa spółki w Reykjavíku, budynek biurowy spółki w Akranes (z wyłączeniem półtora piętra) oraz udziały, akcje i obligacje posiadane przez Sementsverksmiðjan hf. w innych spółkach, za cenę 450 mln ISK. Jak określono w art. 5 umowy sprzedaży, spółce Sementsverksmiðjan hf. dano możliwość zachowania części sprzedanych nieruchomości znajdujących się w Reykjavíku⁽¹³⁾, z zastrzeżeniem wykorzystania ich do celów własnej działalności przemysłowej i obowiązkiem zwrócenia ich Skarbowi Państwa do dnia 31 grudnia 2011 r. Spółka Sementsverksmiðjan hf. miała pokrywać wszelkie koszty konserwacji i ulepszeń tych nieruchomości, jednak bez uiszczania opłat wyrównawczych za prawo

⁽¹⁰⁾ Zob. przypis 7.

⁽¹¹⁾ W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji o procesie sprzedaży odsyła się zainteresowane strony do decyzji Urzędu nr 421/04/COL.

⁽¹²⁾ Grupa inwestycyjna była złożona ze spółek Framtak fjárfestingarbanki hf, Björgun ehf., BM Vallá ehf. oraz pierwotnie z Steypustöðin, którą później zastąpiła norweska spółka Norcem AS.

⁽¹³⁾ Dwa zbiorniki magazynowe na cement, budynek wykorzystywany do dostaw/pakowania cementu, schody i korytarz, osłony rurociągów cementowych, ogrodzenie i brama, silos stalowy wraz z powiązanym wyposażeniem, sprężarki powietrza, suszarnia i urządzenia elektryczne w hangarze magazynowym przy doku, dźwign nabrzeżny, orurowanie wewnątrz osłon rurociągów cementowych, waga samochodowa oraz powiązany sprzęt komputerowy.

do korzystania z nich. Zgodnie z art. 6 umowy sprzedaży, do dnia 31 grudnia 2009 r. spółka Sementsverksmiðjan hf. miała prawo do odkupienia wyżej wymienionych sprzedanych nieruchomości w Reykjavíku za łączną cenę 95 mln ISK z odsetkami naliczonymi według stałej rocznej stopy procentowej w wysokości 7 %, obowiązującej od dnia 1 sierpnia 2003 r.

Ta umowa sprzedaży została zmieniona dnia 16 lutego 2006 r. porozumieniem zawartym między spółką Sementsverksmiðjan hf., Ministerstwem Przemysłu występującym w imieniu rządu islandzkiego a Íslenskt sement ehf. Umawiające się strony zgodziły się na odstąpienie od postanowień zawartych w art. 5.4 porozumienia o sprzedaży udziałów dotyczących opcji odkupienia niektórych aktywów oraz postanowień zawartych w dziale 6 umowy sprzedaży oraz na zastąpienie ich postanowieniami dotyczącymi dzierżawy niektórych aktywów⁽¹⁴⁾. Czynsz dzierżawny ustalono na kwotę [...] ISK; miała ona być korygowana zgodnie ze wskaźnikiem kosztów budowy. Jeśli chodzi o czas przekazania aktywów sprzedanych Skarbowi Państwa, strony uzgodniły zmianę terminu z dnia 31 grudnia 2011 r. na dzień 1 stycznia 2004 r.

2.2. WIERZYTELNOŚCI SPÓŁKI SEMENTSVERKSMIÐJAN HF. WOBEC PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU EMERYTALNEGO

2.2.1. Funkcjonowanie Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych

Fundusz Emerytalny Pracowników Państwowych był początkowo regulowany przepisami ustawy nr 29/1963. W 1990 r. okazało się, że składki na Fundusz Emerytalny Pracowników Państwowych nie wystarczają na pokrycie wypłat świadczeń emerytalnych. Na tej podstawie państwo postanowiło zreformować system, przyjmując ustawę nr 1/1997 „Ustawę o Funduszu Emerytalnym Pracowników Służby Państwowej”. Fundusz Emerytalny Pracowników Państwowych został podzielony na dwie części: stworzono nową część A, a istniejący fundusz emerytalny przekształcono w część B. Wszyscy nowi pracownicy mieli być objęci częścią A, natomiast pracownicy już zatrudnieni mogli wybrać przystąpieniem do części A funduszu a pozostaniem w części B, która była odąd niedostępna dla nowych osób. Według władz islandzkich, dzięki podzieleniu byłego Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych na części A i B, fundusz stał się samowystarczalny i nie powinien już generować ujemnego salda między składkami a zobowiązaniami emerytalnymi, które w końcu musiałyby spłacać Skarb Państwa⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ Pomieszczenie ciśnieniowe, 2 silosy, infrastruktura do realizacji dostaw cementu, stacja pomp, urządzenia do ważenia pojazdów oraz powiązany sprzęt komputerowy w pomieszczeniu dostaw, dźwиг, rurociągi i silos stalowy z powiązaniem wyposażeniem, maszyny i toalety, stacja transformatorowa, klatka schodowa i korytarz.

⁽¹⁵⁾ Składki w ramach części A Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych są opłacane według łącznego przychodu objętych nią pracowników, którzy uzyskują uprawnienia emerytalne na podstawie łącznej kwoty wpłaconych składek. W przypadku większości obowiązkowych funduszy emerytalnych uprawnienia emerytalne w ramach części A są powiązane ze wskaźnikiem cen konsumpcyjnych. Uprawnienia emerytalne pracowników objętych tą częścią są regulowane prawnie, a pracownicy muszą okresowo korygować wysokość składek w celu zagwarantowania, że wpływ Funduszu z tytułu składek odpowiada zobowiązaniom tego Funduszu.

Natomiast wskutek przepisów dotyczących części B powstaje zwykle deficyt, który musi być regularnie pokrywany. Przepisy dotyczące części B przewidują opłacanie składek w ramach części B Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych jedynie według podstawowego, a nie całkowitego wynagrodzenia zrzeszonych pracowników. Zrzeszeni pracownicy zyskują prawo do otrzymywania pewnego odsetka wynagrodzenia podstawowego na stanowisku, z którego przechodzą na emeryturę. Następnie świadczenie emerytalne jest powiązane ze średnią podwyżką wynagrodzenia pracowników administracji. Zgodnie z art. 33 ustawy nr 1/1997 pokrycie tej różnicy jest obowiązkiem pracodawcy osób objętych częścią B Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych. W przypadku niewywiązania się z płatności przez pracodawcę, na mocy art. 32 ustawy nr 1/1997 Skarb Państwa gwarantuje jednak wypłacenie pracownikowi emerytury zgodnie z ustawą.

2.2.2. Ustalenie wierzytelności Sementsverksmiðjan hf. wobec Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych

Wraz z reformą przeprowadzoną w 1996 r. wprowadzono nowy przepis regulujący Fundusz Emerytalny Pracowników Państwowych, wymagający od pracodawców refundowania wzrostu kwoty świadczeń emerytalnych.

Artykuł 33 ustawy nr 1/1997 stanowi, że „w przypadku gdy uprzednio określone [...] świadczenie emerytalne wzrasta z uwagi na ogólny wzrost wynagrodzenia pracowników sektora publicznego, Skarb Państwa i inni pracodawcy ubezpieczający pracowników w Funduszu **refundują**⁽¹⁶⁾” związany z tym wzrost kwoty świadczeń emerytalnych. [...]”.

Dnia 8 października 1997 r. Ministerstwo Finansów podpisało porozumienie z Funduszem Emerytalnym Pracowników Służby Państwowej w sprawie spłaty do końca 1996 r. zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z art. 33 ustawy nr 1/1997 w sprawie Funduszu Emerytalnego Pracowników Służby Państwowej w odniesieniu do pracowników Iceland State Cement Works. Zobowiązania te odpowiadały narosłym zobowiązaniom emerytalnym wobec pracowników Sementsverksmiðjan hf. pomniejszonym o udział spółki w aktywach Funduszu.

Artykuł 3 tego porozumienia brzmi następująco: „Stosując wstępnie zakładaną stopę procentową wynoszącą 3,5 %, obecną wartość zobowiązań LSR⁽¹⁷⁾ narosłych wobec pracowników Iceland State Cement Works na koniec 1996 r. oszacowano na 494 816 380 ISK. Aktywa LSR przeznaczone na spłatę zobowiązań szacuje się na 19 % narosłych niespłaconych zobowiązań Funduszu. Zobowiązania państwa występującego w imieniu Sementsverksmiðjan hf. Ltd. wynoszą zatem 400 801 268 ISK”.

Nowy art. 33 ustawy nr 1/1997 przewiduje możliwość płatności w postaci obligacji.

⁽¹⁶⁾ Podkreślenie Urzędu.

⁽¹⁷⁾ Akronim od islandzkiej nazwy Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych.

„Jako płatność narosłych zobowiązań Zarząd Funduszu może [...] przyjąć obligacje. [...] Wysokość zobowiązań spłacanych w ten sposób określa się na podstawie oceny aktuarialnej na dzień będący terminem rozliczenia. Pracodawca, który spłacił własne zobowiązania poprzez emisję obligacji zgodnie z niniejszym akapitem, nie ponosi dalszej odpowiedzialności za zobowiązania Funduszu [...] w odniesieniu do okresu i pracowników, których to rozliczenie dotyczy”.

Zgodnie z art. 4 wspomnianego porozumienia „Skarb Państwa spłaci własne zobowiązania wobec LSR zgodnie z art. 2, przekazując Funduszowi obligacje Iceland Cement Ltd. na łączną kwotę 326 488 714 ISK [...]. Obligacje są indeksowane wskaźnikiem inflacji, z wykorzystaniem wskaźnika cen konsumpcyjnych i wskaźnika bazowego 178,6. Roczne odsetki wynoszą 5,5 % (2,75 % w okresie półrocznym) i obliczane są od dnia 1 stycznia 1997 r. Odsetki za okres od dnia 1 stycznia 1997 r. do dnia 30 sierpnia 1997 r. są płatne oddzielnie dnia 1 listopada 1997 r. Przy wstępnie zakładanej stopie procentowej 3,5 % aktualna wartość obligacji na dzień 1 września 1997 r. wynosi 400 801 268 ISK. Skarb Państwa gwarantuje LSR płatność ratalną i płatność odsetek od tych obligacji. W postaci tych obligacji Skarb Państwa w pełni spłaca swoje zobowiązania względem LSR w odniesieniu do dodatków emerytalnych, jak określono w art. 33 ustawy nr 1/1997 w sprawie Funduszu Emerytalnego Pracowników Służby Państwowej, wynikające z uczestnictwa pracowników Iceland State Cement Works w funduszu LSR do końca 1996 r.”.

W związku z tym, zgodnie z ostatnim akapitem art. 33 ustawy nr 1/1997, po spłacie zobowiązań Sementsverksmiðjan hf. w postaci emisji obligacji na kwotę ustaloną w porozumieniu z dnia 8 października 1997 r. spółka nie miałaby już względem Funduszu dalszych zobowiązań dotyczących wypłacania świadczeń emerytalnych swoim byłym pracownikom za okres, którego dotyczy rozliczenie, tj. do końca 1996 r. Obligacje zapewniają jedynie przesunięcie spłaty wierzytelności na późniejszy termin.

Dnia 30 marca 1999 r. spółka Sementsverksmiðjan hf. oraz Fundusz Emerytalny Pracowników Państwowych podpisali drugie porozumienie na mocy art. 33 ustawy nr 1/1997. Zgodnie z tym porozumieniem Fundusz miał co roku oceniać wysokość zobowiązań emerytalnych narosłych w ciągu roku wobec pracowników spółki należących do części B Funduszu i nadal czynnie pracujących w spółce. Spółka miała rozliczyć się z tych zobowiązań po odliczeniu wszystkich składek już opłaconych przez pracowników i spółkę w odniesieniu do uprawnień nabytych podczas roku. Według informacji przedstawionych przez władze islandzkie, w 2003 r. do części B Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych nadal należało pięciu pracowników Sementsverksmiðjan hf.

2.2.3. Przejęcie przez państwo zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf.

Na mocy porozumienia z dnia 23 października 2003 r. zawartego między Ministerstwem Finansów a Funduszem Emerytalnym Pracowników Państwowych w imieniu Skarbu Państwa Ministerstwo Finansów przejęło pozostałą część obligacji wyemitowanych przez spółkę Sementsverksmiðjan hf. w celu spłacenia narosłych zobowiązań spółki, jak określono

w porozumieniu z 1997 r. Rząd przejął również zobowiązania Sementsverksmiðjan hf. wobec Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych w celu spłaty i rocznego rozliczenia wierzytelności związanych z wyrównaniem dla pracowników spółki należących do części B Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych (jak określono w porozumieniu między Funduszem Emerytalnym Pracowników Państwowych a Sementsverksmiðjan hf. z dnia 30 marca 1999 r.).

Dzięki temu porozumieniu Ministerstwo Finansów wypełniło zobowiązania przyjęte na mocy art. 4 porozumienia o sprzedaży udziałów podpisanego dnia 2 października 2003 r. z grupą inwestorów Íslenskt sement ehf. Zgodnie z tym postanowieniem „Sprzedający przejmuje wierzytelności i zobowiązania emerytalne Spółki, które mają gwarancje rządu i zostały przejęte przez Spółkę w 1997 r. w drodze specjalnego porozumienia. Sprzedający przejmuje również wszystkie istniejące i przyszłe zobowiązania dotyczące zapewnienia rocznego wyrównania osobom, które obecnie wpłacają składki w ramach części B Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych, tak długo, jak pozostają oni pracownikami Spółki”.

Chociaż w porozumieniu o sprzedaży udziałów przedsiębiorstwu Íslenskt sement ehf. Ministerstwo Finansów samodzielnie postanowiło przejąć te wierzytelności i zobowiązania Sementsverksmiðjan hf., spółka Sementsverksmiðjan hf. została z nich zwolniona na mocy oddzielnego aktu prawnego, tj. porozumienia między Ministerstwem Finansów a Funduszem Emerytalnym Pracowników Państwowych z dnia 23 października 2003 r.

Według informacji przedstawionych przez władze islandzkie⁽¹⁸⁾ zobowiązania emerytalne dla pracowników, którzy przeszli już na emeryturę, szacowano na 412 mln ISK w 2003 r. Z kolei przyszłe zobowiązania wobec pracowników Sementsverksmiðjan hf. należących do części B Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych szacowano na kwotę 10–15 mln ISK, zależnie od czasu zatrudnienia tych pracowników w spółce.

3. ŚRODKI BĘDĄCE PRZEDMIOTEM OCENY W NINIEJSZEJ DECYZJI

Jak wspomniano, formalne postępowanie wyjaśniające wszczęte decyzją nr 421/04/COL zostało rozszerzone o przejęcie przez państwo zobowiązań emerytalnych spółki na mocy decyzji nr 367/06/COL.

⁽¹⁸⁾ W obszernej korespondencji władze islandzkie przedstawiły informacje dotyczące przynależności pracowników Sementsverksmiðjan hf. do funduszy emerytalnych. Szacunkowe dane liczbowe zostały przez nie przedstawione w piśmie z dnia 12 listopada 2003 r. W piśmie z dnia 18 kwietnia 2006 r. władze islandzkie dodatkowo wyjaśniły, że w momencie legalizacji spółki w 1993 r. sześciu pracowników należało do Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych, a dziewięćdziesięciu trzech do prywatnych funduszy emerytalnych. Zgodnie z wyjaśnieniami władz islandzkich pracownicy biurowi Sementsverksmiðjan hf. mieli dostęp do Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych, natomiast pracownicy fizyczni należeli do systemu prywatnych funduszy emerytalnych, tzn. funduszy emerytalnych ich związków zawodowych. Po legalizacji spółki w 1993 r. nowi pracownicy biurowi mogli nadal przystępować do Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych. Po sprzedaży udziałów państwa w Sementsverksmiðjan hf., przeprowadzonej w 2003 r., wszyscy nowi pracownicy muszą przystąpić do prywatnego funduszu emerytalnego.

W tym samym dniu, tj. 29 listopada 2006 r., Urząd przyjął decyzję nr 368/06/COL o zakończeniu formalnego postępowania wyjaśniającego dotyczącego sprzedaży w dniu 29 listopada 2006 r. udziałów państwa w spółce Sementsverksmiðjan hf. grupie inwestorów Íslenskt sement ehf. za cenę 68 mln ISK, stwierdzając, że sprzedaż nie stanowiła pomocy państwa.

W niniejszej decyzji Urząd oceni możliwe istnienie i zgodność pomocy państwa na rzecz spółki Sementsverksmiðjan hf. w przypadku następujących środków, w odniesieniu do których Urząd nie podjął dotychczas decyzji:

- 1) zakup nieruchomości, aktywów, udziałów, akcji i obligacji Sementsverksmiðjan hf. przez państwo.

W decyzji nr 421/04/COL Urząd podniósł, że nabycie przez islandzki Skarb Państwa aktywów należących do spółki Sementsverksmiðjan hf. ⁽¹⁹⁾ za cenę 450 mln ISK mogło stanowić pomoc państwa, jeśli cena ta nie odpowiadała ich wartości rynkowej;

- 2) prawo spółki Sementsverksmiðjan hf. do zachowania części aktywów i odkupienia ich za ustaloną cenę.

Decyzją nr 421/04/COL Urząd wszczął również formalne postępowanie wyjaśniające dotyczące umożliwienia spółce Sementsverksmiðjan hf. zatrzymania części sprzedanych nieruchomości znajdujących się w Reykjavíku ⁽²⁰⁾, z zastrzeżeniem wykorzystania ich do celów własnej działalności przemysłowej spółki i zwrócenia ich do dnia 31 grudnia 2011 r. Spółka Sementsverksmiðjan hf. miała pokrywać wszelkie koszty konserwacji i ulepszeń tych nieruchomości, jednak bez opłat wyrównawczych za prawo do korzystania z nich. Ponadto, zgodnie z art. 6 umowy sprzedaży, do dnia 31 grudnia 2009 r. spółka Sementsverksmiðjan hf. miała prawo do odkupienia wyżej wymienionych sprzedanych nieruchomości w Reykjavíku za łączną cenę 95 mln ISK z odsetkami naliczonymi według stałej rocznej stopy procentowej w wysokości 7 %, obowiązującej od dnia 1 sierpnia 2003 r.

W decyzji nr 421/04/COL Urząd wstępnie uznał, że brak wynagrodzenia za korzystanie ze znajdujących się w Reykjavíku aktywów sprzedanych Skarbowi Państwa stanowi pomoc państwa. Urząd uznał, że w przypadku skorzystania przez Sementsverksmiðjan hf. z opcji odkupu za wyżej wymienioną cenę państwo mogłoby ponieść straty, sprzedając aktywa za cenę poniżej ich wartości rynkowej;

⁽¹⁹⁾ Na przedmiotowe aktywa składają się nieruchomości i aktywa spółki w Reykjavíku, budynek biurowy spółki w Akranes (z wyłączeniem półtora piętra) oraz udziały i obligacje posiadane przez Sementsverksmiðjan hf. w innych spółkach.

⁽²⁰⁾ Dwa zbiorniki magazynowe na cement, budynek wykorzystywany do dostaw/pakowania cementu, schody i korytarz, osłony rurociągów cementowych, ogrodzenie i brama, silos stalowy wraz z powiązaniem wyposażeniem, sprężarki powietrza, suszarnia i urządzenia elektryczne w hangarze magazynowym przy doku, dźwieg nabrzeżny, orurowanie wewnątrz osłon rurociągów cementowych, waga samochodowa oraz powiązany sprzęt komputerowy.

- 3) przejęcie przez Skarb Państwa zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf.

W decyzji 367/06/COL Urząd wstępnie stwierdził, że przejęcie przez państwo zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf. stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG. Urząd miał wątpliwości, czy zastosowanie ma którykolwiek z wyjątków od ogólnego zakazu pomocy państwa, przewidzianych w art. 61 ust. 2 i 3 Porozumienia EOG. W przypadku istnienia pomocy państwa Urząd wyraził wątpliwość, czy można by ją uznać za zgodną z funkcjonowaniem Porozumienia EOG. W szczególności Urząd zastanawiał się, czy pomoc można by uznać za zgodną w świetle wytycznych w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw.

4. UWAGI WŁADZ ISLANDZKICH

W piśmie z dnia 23 lutego 2005 r. władze islandzkie przekazały uwagi dotyczące wątpliwości zgłoszone przez Urząd w decyzji nr 421/04/COL. Władze islandzkie wyjaśniły, że odkupienie aktywów od spółki Sementsverksmiðjan hf. stanowiło część jej restrukturyzacji: „Państwo miało nabyć od Spółki wszystkie aktywa niemające kluczowego znaczenia dla produkcji i działalności spółki, w celu zmniejszenia jej kosztów operacyjnych i uzyskania przez nią rentowności”.

Jeśli chodzi o prawidłową wartość ponownie nabywanych aktywów, władze islandzkie argumentowały, że najbardziej prawidłowa wycena została dokonana we wrześniu 2003 r. przez rzeczoznawców z AV i VSO Ráðgjöf. Rzeczoznawcy ci wycenili nieruchomości w Reykjavíku na kwotę 276 mln ISK, a budynek biurowy w Akranes na kwotę 74,4 mln ISK. Władze islandzkie uznały wycenę aktywów znajdujących się w Reykjavíku za bardzo korzystną dla państwa, ponieważ miały one wartość strategiczną, opartą na przewidywanej przyszłej wartości, „ze względu na to, że w momencie sprzedaży planowano realizację dużego projektu budowy mostu, który wiązał się z zamknięciem stanowiska portowego spółki w Saeverhöfði w Reykjavíku, przez co obiekty stały się bezużyteczne z punktu widzenia działalności Spółki. Budowa mostu doprowadzi jednak do zmiany planów urbanistycznych tych obszarów i oczekuje się, że grunty zostaną zarezerwowane na tereny mieszkalne, co znacznie zwiększy ich wartość”.

W kwestii prawa do odkupienia niektórych aktywów, określonych w art. 6 porozumienia o sprzedaży z dnia 2 października 2003 r., w swoim piśmie władze islandzkie podkreśliły chęć zmiany porozumienia i zastąpienia tej opcji prawem pierwokupu za cenę rynkową.

Ponadto władze islandzkie przedstawiły argumenty celem wykazania, że w przypadku stwierdzenia obecności pomocy państwa w procesie sprzedaży Sementsverksmiðjan hf. można by ją uznać za zgodną z przepisami na podstawie wytycznych w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw. W tym celu załączyły do pisma plan restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf.

Władze islandzkie nie zgłosiły uwag do decyzji Urzędu nr 367/06/COL w sprawie przejęcia przez państwo islandzkie zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf.

5. UWAGI SPÓŁKI ÍSLENSKT SEMENT EHF.

Dnia 20 czerwca 2005 r. przedsiębiorstwo Íslenskt sement ehf. przekazało uwagi do decyzji nr 421/04/COL (nr referencyjny 323552). W przesłanym piśmie spółka argumentowała, że aktywa odkupione przez państwo od spółki Sementsverksmiðjan hf. zostały sprzedane nie oddzielnie, ale w związku z zbyciem udziałów. Dlatego też sprzedaż ta była integralną częścią całego porozumienia dotyczącego sprzedaży udziałów spółki Sementsverksmiðjan hf. jako całości. Ponadto grupa Íslenskt sement ehf. stwierdziła, że prawa Sementsverksmiðjan hf. do korzystania z odkupionych aktywów stanowiły integralną część procesu prywatyzacji spółki, która była brana pod uwagę podczas negocjacji łącznej ceny zakupu. Pomimo tego, zdaniem Íslenskt sement ehf., prawo do korzystania z tych aktywów ma nikłą obiektywną wartość rynkową, „a nawet można je uznać za pozbawione jakiegokolwiek wartości”, ponieważ może z niego korzystać wyłącznie spółka Sementsverksmiðjan hf., która jest jedynym producentem cementu w Islandii. Na koniec grupa Íslenskt sement ehf. zakwestionowała stwierdzenie, że prawo do ponownego nabycia przez spółkę aktywów, z których ma prawo korzystać, za łączną kwotę 95 mln ISK stanowi pomoc państwa, z uwagi na to, iż ta infrastruktura produkcyjna ma niewielką wartość rynkową.

W piśmie z dnia 7 maja 2007 r. (nr referencyjny 421504) spółka Íslenskt sement ehf. najpierw wyraziła swoją opinię dotyczącą przyjętego przez Urząd podejścia polegającego na podzieleniu sprawy na dwie części, tj. sprzedaż udziałów i pozostałe środki. W opinii tej spółki poszczególne transakcje należy rozpatrywać jako całość. „Warunkiem wstępnym, zarówno ze strony sprzedającego (rządu islandzkiego), jak i kupującego (Íslenskt sement ehf.) było to, by porozumienia zawierane tego samego dnia stanowiły jedną nierozdzieloną transakcję. Jedno lub więcej niż jedno porozumienie nie zostałyby zawarte bez jednoczesnego zawarcia wszystkich pozostałych, wzajemnie powiązanych porozumień”.

Po drugie, spółka Íslenskt sement ehf. przedstawiła argumenty w celu wykazania, że z przejęciem zobowiązań emerytalnych Sementsverksmiðjan hf. przez państwo islandzkie nie wiązała się żadna pomoc państwa. Spółka Íslenskt sement ehf. wyjaśniła, że zobowiązania emerytalne nie były ujęte w bilansie rocznym za 1996 r., a jedynie wykazane jako zobowiązania warunkowe poza bilansem. W 1997 r. spółka została zwolniona ze zobowiązań emerytalnych dzięki emisji obligacji. Oznacza to, że zobowiązania te zostały sfinansowane w postaci wierzytelności (obligacji) wobec Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych, które następnie zostały ujęte w bilansie rocznym za 1997 r. i lata następne jako wierzytelności długoterminowe. Przedsiębiorstwo Íslenskt sement ehf. wyjaśniło dalej, że w związku ze sprzedażą jego udziałów w spółce Sementsverksmiðjan hf. państwo przejęło w 2003 r. zobowiązania tej spółki wobec Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych. Dlatego w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2003 r. jednocześnie potrącono kwotę 388 028 317 ISK ze zobowiązań ujętych w bilansie, wraz ze zwiększeniem o tę samą kwotę zysku niepodzielonego spółki z lat ubiegłych.

Po trzecie, spółka Íslenskt sement ehf. odniosła się do sprzedaży państwu aktywów Sementsverksmiðjan hf. za sumę 450 mln ISK, która była przedmiotem decyzji Urzędu nr 421/04/COL. Wszystkie udziały, akcje i obligacje zostały sprzedane państwu po cenie rynkowej⁽²¹⁾. Nieruchomość Saevarhófdi w Reykjavíku oraz część budynku biurowego w Akranes wyceniono odpowiednio na 276 mln ISK i 74,4 mln ISK; zostały one sprzedane państwu za cenę 280 mln ISK i 72,5 mln ISK.

Spółka Íslenskt sement ehf. wspomniała również o kosztach likwidacji Sementsverksmiðjan hf. określonych w 2003 r. przez MP Investment Bank Ltd. i ponownie podkreśliła, że koszt ten obliczono na 506 498 730 ISK, wliczając koszty sprzątania posesji w Akranes.

Przedsiębiorstwo Íslenskt sement ehf. stwierdziło, że „stosując metodę wprowadzoną przez ETS np. w odniesieniu do Gröditzter Stahlwerke GmbH, w przypadku tej sprawy należy zadać pytanie, czy łączne koszty państwa z tytułu likwidacji spółki przekroczyłyby koszty państwa związane z przejęciem zobowiązań i sprzedażą udziałów w spółce. Jeśli odpowiedź na to pytanie jest twierdząca, należy stwierdzić, że państwo postąpiło zgodnie z zasadą inwestowania w warunkach gospodarki rynkowej, ponieważ inwestor prywatny przejąłby wierzytelności i sprzedał udziały w spółce, kierując się zdrową logiką ekonomiczną”. Zdaniem przedsiębiorstwa Íslenskt sement ehf. „łączne koszty likwidacji przekroczyły łączne koszty sprzedaży spółki o 70 376 683 ISK⁽²²⁾”, w związku z czym państwo postąpiło zgodnie z zasadą inwestowania w warunkach gospodarki rynkowej. Dlatego w odniesieniu do przejęcia przez państwo zobowiązań spółki wobec funduszu emerytalnego w powiązaniu ze sprzedażą przez państwo udziałów w spółce nie można mówić o pomocy państwa”.

6. UWAGI SPÓŁKI AALBORG PORTLAND ÍSLANDI EHF.

Pismem z dnia 2 września 2005 r. podmiot skarżący – Aalborg Portland Íslandi ehf. – przekazał własne spostrzeżenia odnośnie do decyzji Urzędu nr 421/04/COL. Podzielił on wątpliwości Urzędu, zwracając również uwagę na to, że w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego nie uwzględniono przejęcia zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf. Jednak przedsiębiorstwo Aalborg Portland Íslandi ehf. nie przedstawiło żadnych uwag do decyzji Urzędu nr 367/06/COL o rozszerzeniu postępowania o przejęcie przez państwo islandzkie zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf.

⁽²¹⁾ Udziały w spółce Geca wyceniono na 46,5 mln ISK, udziały w spółce Spólur na 40 mln ISK, a obligacje wyemitowane przez spółkę Spólur – na 11 mln ISK.

⁽²²⁾ Íslenskt Sement wyjaśnia, że łączne koszty likwidacji spółki wyniosły 390,4 mln ISK, wliczając w to kwoty zakupu przez państwo gruntów w Reykjavíku i Akranes. Gdyby państwo postanowiło zlikwidować spółkę, koszt likwidacji byłby równy wartości likwidowanych środków trwałych w kwocie 69,9 mln ISK minus zobowiązania umowne do oczyszczenia terenu zakładu, co daje łączny koszt likwidacji spółki w wysokości 390,4 mln ISK. Decyzja państwa o przejęciu zobowiązań spółki wobec Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych w wysokości 388 028 317 ISK oraz sprzedaż udziałów w spółce na rzecz Íslenskt Sement za 68 mln ISK wiązała się z kosztem netto w wysokości 320 028 317 ISK. W ten sposób koszty likwidacji przekraczały łączny koszt sprzedaży spółki o 70 376 683 ISK.

7. DALSZE UWAGI ISLANDII

W piśmie z dnia 8 kwietnia 2008 r. władze islandzkie udzieliły dodatkowych informacji dotyczących uprzednio przedłożonego planu restrukturyzacji, załączając również do niego badanie rynku, które nie było wcześniej przedstawione Urzędowi.

II. OCENA

1. OBECNOŚĆ POMOCY PAŃSTWA

Artykuł 61 ust. 1 Porozumienia EOG brzmi następująco:

„Z zastrzeżeniem innych postanowień niniejszego Porozumienia, wszelka pomoc przyznawana przez państwa członkowskie WE, państwa EFTA lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna

z funkcjonowaniem niniejszego Porozumienia w zakresie, w jakim wpływa na handel między Umawiającymi się Stronami”.

1.1. NABYCIE NIERUCHOMOŚCI, AKTYWÓW, UDZIAŁÓW, AKCJI I OBLIGACJI

Na mocy umowy sprzedaży islandzki Skarb Państwa nabył nieruchomości i aktywa spółki w Reykjavíku, budynek biurowy spółki w Akranes (z wyłączeniem półtora piętra) oraz udziały, akcje i obligacje posiadane przez Sementsverksmiðjan hf. w innych spółkach, za cenę 450 mln ISK.

Poniższa tabela zawiera porównanie ustalonej przez niezależnych rzeczoznawców wartości rynkowej nieruchomości i aktywów spółki Sementsverksmiðjan hf. w Reykjavíku i Akranes oraz posiadanych przez nią udziałów, akcji i obligacji⁽²³⁾ z ceną, jaką zapłacił za nie Skarb Państwa:

(w mln ISK)

	Wycena dokonana przez niezależnych rzeczoznawców	Cena poniesiona przez islandzki Skarb Państwa
Grunt, nieruchomość i wyposażenie przy Saeverhöfði 31 w Reykjavíku	276	280
Budynek biurowy w Akranes (z wyłączeniem półtora piętra)	74,4	72,5
Akcje/udziały w spółce Geca	46,5	46,5
Akcje/udziały w spółce Spödur	40	40
Obligacje spółki Spödur	11	11
Razem	447,9	450

Skarb Państwa zapłacił zatem 2,1 mln ISK (równowartość 21 214 euro) powyżej wartości rynkowej nabywanych aktywów oszacowanej przez niezależnych rzeczoznawców. Różnica dotyczy sprzedaży nieruchomości w Reykjavíku, które zostały sprzedane za cenę 4 mln powyżej wycenionej wartości, oraz budynku biurowego w Akranes, który został sprzedany za cenę 1,9 mln ISK poniżej wycenianej wartości.

Zgodnie z orzecznictwem Urząd nie może arbitralnie ustalać w niniejszej decyzji ceny rynkowej, kierując się wyłącznie oceną rzeczoznawcy⁽²⁴⁾. Zamiast tego, ustalając cenę rynkową gruntu i budynków, Urząd „musi uwzględniać element losowości, który może zawierać ustalenie takich cen ze względu na ich retrospekcyjny charakter”⁽²⁵⁾. Często można dojść do wniosku, że pojedyncza szacunkowa wycena nie stanowi z definicji wartości rynkowej, jaką kupujący byłby gotowy zaakceptować. Możliwą do zaakceptowania wartość rynkową, po zbadaniu rynku, można raczej określić z zachowaniem pewnego marginesu. Zdaniem Urzędu odpowiedź na pytanie, jak szeroki

powinien być taki margines, nie jest oczywista. Prawdopodobnie byłyby on inny w różnych przypadkach.

Zdaniem Urzędu wynosząca 2,1 mln ISK różnica ceny netto między wyceną niezależnego rzeczoznawcy a ceną ostatecznie zapłaconą przez Skarb Państwa jest tak mała, że nie stanowi dowodu na to, iż cena zakupu nie odzwierciedlała warunków rynkowych. Cenę ustaloną przez niezależnego rzeczoznawcę można uznać za cenę orientacyjną. Duże rozbieżności względem tej wyceny mogą świadczyć o istnieniu pomocy państwa. Jednak zdaniem Urzędu⁽²⁶⁾ tak nieznaczna różnica, jaka istnieje w tym przypadku, nie jest wystarczającym powodem, by stwierdzić istnienie pomocy państwa na rzecz

⁽²⁴⁾ Połączone sprawy T-127/99, T-129/99 oraz T-148/99 *Diputación Foral de Alava oraz inni przeciwko Komisji*, Rev. 2002, s. II-1275, pkt 71.

⁽²⁵⁾ Sprawa T-366/00, *Scott SA przeciwko Komisji*, Zb.Orz. 2007, s. II-797, pkt 93.

⁽²³⁾ Częściowa wycena nieruchomości Sementsverksmiðjan hf. znajdujących się w Reykjavíku została dokonana przez Almenna Verkfræðistofan (AV) w lutym 2003 r., a pełna wycena w listopadzie 2003 r. Wartość obligacji i udziałów została ustalona przez MP Verðbref przy określaniu wartości likwidacyjnej spółki przed sprzedażą udziałów państwa. W sierpniu 2003 r. Daníel Rúnar Elíasson, licencjonowany agent nieruchomości z agencji nieruchomości Hákot, wycenił budynek w Akranes.

⁽²⁶⁾ Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Urzędowi „nie można zarzucać, iż dokonał przybliżonej oceny”, ponieważ taka ocena jest z natury przybliżona, por. sprawa T-366/00, *Scott SA przeciwko Komisji*, cyt. powyżej, pkt 96.

Sementsverksmiðjan hf. Wskazuje ona raczej na to, że dokonana płatność była uczciwą ceną rynkową. Dlatego Urząd stwierdza, że spółka Sementsverksmiðjan hf. nie otrzymała pomocy państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG w związku ze sprzedażą nieruchomości, aktywów, udziałów, akcji i obligacji na rzecz islandzkiego Skarbu Państwa.

1.2. PRAWO DO ZACHOWANIA CZĘŚCI AKTYWÓW I ODKUPIENIA ICH ZA USTALONĄ CENĘ

Artykuł 5 umowy sprzedaży dał spółce Sementsverksmiðjan hf. możliwość zachowania części sprzedanych nieruchomości znajdujących się w Reykjavíku⁽²⁷⁾, z zastrzeżeniem wykorzystania ich do celów własnej działalności przemysłowej i zwrócenia ich Skarbowi Państwa do dnia 31 grudnia 2011 r. Spółka Sementsverksmiðjan hf. miała pokrywać wszelkie koszty konserwacji i ulepszeń tych nieruchomości, jednak bez uiszczania opłat wyrównawczych za prawo do korzystania z nich. Ponadto, zgodnie z art. 6 umowy sprzedaży, do dnia 31 grudnia 2009 r. spółka Sementsverksmiðjan hf. miała prawo do odkupienia wyżej wymienionych nieruchomości w Reykjavíku za łączną cenę 95 mln ISK wraz z należnymi odsetkami obliczonymi według stałej rocznej stopy procentowej w wysokości 7 %, obowiązującej od dnia 1 sierpnia 2003 r.

Pismem z dnia 17 lutego 2006 r. (nr referencyjny 363608) władze islandzkie przesyłały Urzędowi kopię porozumienia w języku angielskim, zawartego między Sementsverksmiðjan hf. a Ministerstwem Przemysłu występującym w imieniu rządu islandzkiego. Na mocy tego porozumienia zrezygnowano z opcji odkupienia przez przedsiębiorstwo części majątku znajdującego się w Reykjavíku. Aktywa sprzedane Skarbowi Państwa zostały mu zwrócone ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2004 r. Od tego dnia, zgodnie z art. 2 tego porozumienia, spółka przejmowała wykorzystywany majątek w dzierżawę na czas nieokreślony. Miesięczna opłata z tytułu dzierżawy majątku⁽²⁸⁾ wynosi [...] ISK. Opłata z tytułu dzierżawy jest korygowana raz w roku zgodnie ze wskaźnikiem kosztów budowy. Władze islandzkie wyjaśniły, że wysokość opłaty z tytułu dzierżawy obliczono według zwykłego wskaźnika islandzkiego rynku nieruchomości.

Urząd nie ma podstaw, by wątpić w prawdziwość i dokładność informacji przedstawionych przez władze islandzkie, z których wynika, że spółka Sementsverksmiðjan hf. płaci cenę rynkową za dzierżawę wspomnianego majątku⁽²⁹⁾. Dlatego, w świetle wprowadzenia wyżej wymienionych zmian do porozumienia,

⁽²⁷⁾ Dwa zbiorniki magazynowe na cement, budynek wykorzystywany do dostaw/pakowania cementu, schody i korytarz, osłony rurociągów cementowych, ogrodzenie i brama, silos stalowy wraz z powiązaniem wyposażeniem, sprężarki powietrza, suszarnia i urządzenia elektryczne w hangarze magazynowym przy doku, dźwig nabrzeżny, orurowanie wewnątrz osłon rurociągów cementowych, waga samochodowa oraz powiązany sprzęt komputerowy.

⁽²⁸⁾ Na dzierżawione aktywa składają się: pomieszczenie ciśnieniowe, dwa silosy, infrastruktura do dostaw cementu oraz stacja pomp o powierzchni 290 m². Ponadto dzierżawione są urządzenia do ważenia pojazdów i partii towaru, żuraw, rurociągi i silos stalowy, maszyny i toalety, stacja transformatorowa, klatka schodowa i korytarz.

⁽²⁹⁾ Władze islandzkie poinformowały Urząd, że większość powierzchni użytkowej działki w Sævarhöfði w Reykjavíku, która poprzednio należała do spółki Sementsverksmiðjan hf., została wydzierżawiona spółce Jarðboranir hf. za cenę [...] ISK za metr kwadratowy. Cena dzierżawy wymagana od spółki Sementsverksmiðjan hf. wynosiła [...] ISK. Władze islandzkie wyjaśniły również, że pod koniec 2003 r. w gazecie Morgunblaðið zamieszczono ogłoszenie o wynajmie działki w Sævarhöfði i że najkorzystniejszą ofertę, opiewającą na wyżej wymienioną cenę, złożyła spółka Jarðboranir hf. W ten sposób władze islandzkie argumentowały, że cena dzierżawy odpowiada cenom rynkowym w Islandii.

Urząd stwierdza, że w tym przypadku nie występuje pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

1.3. PRZEJĘCIE ZOBOWIĄZAŃ EMERYTALNYCH

Na mocy porozumienia podpisanego dnia 23 października 2003 r. między Ministerstwem Finansów a Funduszem Emerytalnym Pracowników Państwowych Ministerstwo Finansów, działając w imieniu Skarbu Państwa, przejęło pozostałą część obligacji wyemitowanych w celu spłacenia narosłych zobowiązań spółki Sementsverksmiðjan hf., zgodnie z ustaleniami porozumienia z 1997 r. Ponadto na mocy tego samego porozumienia Skarb Państwa przejął zobowiązania Sementsverksmiðjan hf. wobec pracowników nadal pracujących w spółce. Zobowiązania te miały być spłacane i rozliczane corocznie.

1.3.1. *Zaangażowanie zasobów państwowych*

Aby stanowić pomoc państwa, środek pomocy musi przede wszystkim być udzielony przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych. Zgodnie z porozumieniem zawartym w październiku 2003 r. między Ministerstwem Finansów a Funduszem Emerytalnym Pracowników Państwowych Skarb Państwa będzie w imieniu Sementsverksmiðjan hf. wpłacał do Funduszu Emerytalnego kwoty należne od spółki. W chwili podpisania porozumienia wysokość zobowiązań Sementsverksmiðjan hf. wobec Funduszu Emerytalnego z tytułu płatności świadczeń emerytalnych dla osób już znajdujących się na emeryturze szacowano na 412 mln ISK. Ponadto przyszłe zobowiązania dotyczące pozostałych, nadal czynnych zawodowo pracowników spółki należących do części B Funduszu Emerytalnego szacowano na ok. 10–15 mln ISK. Przejęcie zobowiązań emerytalnych i spłacanie ich ze środków Skarbu Państwa wiąże się z wykorzystaniem zasobów państwowych.

1.3.2. *Sprzycanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów*

Po drugie, środek pomocy musi nadawać odbiorcy przywileje, które zwalniają go z opłat zwykle wydatkowanych z jego budżetu.

Państwo przejęło zaległe zobowiązania spółki Sementsverksmiðjan hf. wobec Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych związane z wypłatą świadczeń emerytalnych jej pracownikom. Spółka Sementsverksmiðjan hf. została założona w 1955 r. jako część administracji państwowej. Pracownicy producenta cementu, zwanego wówczas Iceland State Cement Works, należeli do Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych, podobnie jak wszyscy pozostali pracownicy administracji państwowej.

W 1997 r. państwo zreformowało Fundusz Emerytalny Pracowników Państwowych. Fundusz ten dokonał oceny aktuarialnej zobowiązań wobec swoich członków z tytułu przyszłych wypłat świadczeń emerytalnych. Wyniki tej oceny porównano następnie z aktywami Funduszu oraz udziałem zobowiązań wśród różnych pracodawców zatrudniających pracowników należących do Funduszu. Zobowiązania Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych wobec pracowników Sementsverksmiðjan hf. znajdujących się już na emeryturze wyniosły na koniec 1996 r. 400 mln ISK⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ Zgodnie z art. 3 porozumienia między Funduszem Emerytalnym Pracowników Służby Państwowej a Ministerstwem Finansów w sprawie spłaty zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z art. 33 ustawy nr 1/1997 w sprawie Funduszu Emerytalnego Pracowników Służby Państwowej, w odniesieniu do pracowników Iceland State Cement Works do końca 1996 r. zobowiązania na rzecz Iceland Cement Ltd. wynosiły 400 801 268 ISK.

Skarb Państwa spłacił te należności Funduszowi Emerytalnemu Pracowników Państwowych w postaci obligacji przedsiębiorstwa. Należności te pozostawały na rachunkach spółki Sementsverksmiðjan hf. do dnia 23 października 2003 r., kiedy to państwo przejęło zadłużenie Sementsverksmiðjan hf. wobec Funduszu Emerytalnego. Zadłużenie to dotyczyło z jednej strony wypłat świadczeń emerytalnych dla pracowników spółki Sementsverksmiðjan hf., którzy znajdowali się już na emeryturze w momencie ustalenia kwoty zadłużenia w 1997 r. Natomiast z drugiej strony zadłużenie dotyczyło szacowanej wypłaty świadczeń emerytalnych dla 5 pracowników, którzy byli wówczas nadal zatrudnieni w Sementsverksmiðjan hf. i należeli do części B Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych⁽³¹⁾.

Podczas gdy spłata zobowiązań emerytalnych należy do zwykłych kosztów, jakie przedsiębiorstwo musi ponosić w ramach prowadzenia działalności, przejęcie tych płatności przez państwo zwolniło spółkę Sementsverksmiðjan hf. z ponoszenia kosztów operacyjnych. W ten sposób państwo zapewniło temu przedsiębiorstwu wybiórczą korzyść, gdyż pozostałe przedsiębiorstwa muszą ponosić wszystkie koszty związane z zapewnieniem świadczeń emerytalnych swoim pracownikom.

1.3.3. Zakłócenie konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową między umawiającymi się stronami

Po trzecie, środek pomocy musi zakłócać konkurencję oraz wpływać na wymianę handlową między umawiającymi się stronami.

Przedsiębiorstwa, które uzyskują od państwa korzyści ekonomiczne zmniejszające ich zwykłe koszty, uzyskują przewagę konkurencyjną nad przedsiębiorstwami, które nie odnoszą tych korzyści. Wewnątrz EOG istnieje konkurencja na rynku cementu. Obecnie na islandzkim rynku cementu działają dwa przedsiębiorstwa: Sementsverksmiðjan hf. oraz Aalborg Portland Íslandi ehf. Zapewnienie spółce Sementsverksmiðjan hf. jakiegokolwiek korzyści ograniczającej koszty, które powinna ona normalnie ponosić, daje temu przedsiębiorstwu przewagę konkurencyjną nad pozostałymi – rzeczywistymi lub potencjalnymi – uczestnikami islandzkiego rynku cementu, którzy takiej korzyści nie otrzymują. W ten sposób pomoc udzielona przez państwo spółce Sementsverksmiðjan hf. skutkuje zakłóceniem konkurencji.

Po czwarte, aby zastosowanie mógł mieć art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG, zgłoszony środek musi wpływać na wymianę handlową między umawiającymi się stronami Porozumienia EOG.

Bezpośrednim konkurentem Sementsverksmiðjan hf. na rynku islandzkim jest spółka zależna przedsiębiorstwa mającego siedzibę w innym państwie będącym stroną Porozumienia EOG. Spółka ta nie produkuje cementu w Islandii, lecz importuje go do Islandii z innych krajów EOG. W związku z tym środek wpływa na wymianę handlową między umawiającymi się

stronami Porozumienia EOG w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

1.3.4. Wniosek

Z powodów wymienionych powyżej Urząd stwierdza, że Islandia udzieliła spółce Sementsverksmiðjan hf. pomocy państwa w zakresie przejęcia zobowiązań emerytalnych na mocy porozumienia podpisanego w październiku 2003 r. między Ministerstwem Finansów a Państwowym Funduszem Emerytalnym.

2. WYMOGI PROCEDURALNE

Zgodnie z art. 1 ust. 3 części I protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i trybunale „Urząd Nadzoru EFTA jest informowany, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy [...]”. Dane państwo nie może wprowadzać w życie projektowanych środków, dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej”.

Chociaż pismem z dnia 29 sierpnia 2003 r. władze islandzkie przedłożyły zgłoszenie w sprawie planowanej sprzedaży udziałów państwa w spółce Sementsverksmiðjan hf., podpisanie wyżej wymienionych porozumień przez władze islandzkie sprawiło, że jakikolwiek możliwy środek pomocy państwa wchodził w życie przed podjęciem decyzji końcowej dotyczącej zgłoszenia. Z tego względu pomoc państwa przyznana w ramach tej transakcji stanowi niezgodną z prawem pomoc państwa w rozumieniu art. 1 lit. f) w części II protokołu 3, tj. nową pomoc wprowadzoną w życie z naruszeniem art. 1 ust. 3 w części I tego protokołu.

3. ZGODNOŚĆ POMOCY Z PRZEPISAMI

Na mocy art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG pomoc przeznaczona na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych może zostać uznana za zgodną z funkcjonowaniem Porozumienia EOG, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Pomoc na restrukturyzację należy ocenić zgodnie z wytycznymi Urzędu w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw (zwanymi dalej wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw).

W decyzji nr 421/04/COL Urząd podkreślił, że władze islandzkie nie przedstawiły żadnych argumentów ani odpowiednich dowodów pozwalających ocenić zgodność pomocy z wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw. Władze islandzkie przesłały plan restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. pismem z lutego 2005 r. Ponadto w lutym 2008 r. władze islandzkie przekazały dodatkowe informacje dotyczące planu restrukturyzacji. W następnej kolejności Urząd oceni, czy te nowe informacje pozwolą stwierdzić zgodność pomocy z wymogami zawartymi w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw⁽³²⁾.

⁽³¹⁾ W październiku 2003 r. zobowiązania emerytalne dotyczące pracowników będących na emeryturze wynosiły 412 mln ISK. W tym samym dniu zadłużenie związane z przyszłymi zobowiązaniami dla zatrudnionych wówczas pracowników szacowano na kwotę ok. 10–15 mln ISK.

⁽³²⁾ Sprawa T-157/00, *Danske Busvognmænd* przeciwko Komisji, Zb.Orz. 2004, s. II-917, pkt 116.

3.1. WYTYCZNE MAJĄCE ZASTOSOWANIE

Pomoc została udzielona w październiku 2003 r., kiedy to państwo zwolniło spółkę Sementsverksmiðjan hf. z jej zobowiązań emerytalnych. Ocena zgodności tego środka pomocy zostanie dokonana na podstawie wytycznych z 1999 r. dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw⁽³³⁾, mających zastosowanie w momencie udzielenia pomocy.

3.2. ZAGROŻONE PRZEDSIĘBIORSTWO

Zgodnie z sekcją 16.2.1 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw, spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z zasady i bez względu na jej wielkość uważa się w rozumieniu tych wytycznych za zagrożone przedsiębiorstwo, jeżeli została utracona ponad połowa jej zarejestrowanego kapitału, w tym ponad jedna czwarta tego kapitału w okresie poprzedzających 12 miesięcy. W rozumieniu tych wytycznych spółka jest uznawana za zagrożone przedsiębiorstwo niezależnie od jej rodzaju, jeżeli spełnia ona kryteria w prawie krajowym w zakresie podlegania zbiorowej procedurze upadłościowej. Typowymi oznakami wskazującymi na to, że przedsiębiorstwo jest zagrożone, są rosnące straty, malejący obrót, zwiększanie się zapasów, nadwyżki produkcji, zmniejszający się przepływ środków finansowych, rosnące zadłużenie, rosnące kwoty odsetek i zmniejszająca się lub zerowa wartość aktywów netto.

Zarejestrowany kapitał spółki Sementsverksmiðjan hf. uległ zmniejszeniu z 1 096 mln ISK w 2000 r. do 458 mln ISK w 2003 r. Obrót spółki zmniejszył się z 1,06 mld ISK w 2000 r. do 863 mln ISK w 2001 r. oraz 598 mln ISK w 2002 r. Wielkość sprzedaży spadła z [...] w 2000 r. do [...] w 2001 r. i [...] w 2002 r. W związku z tym produkcja zmniejszyła się o ponad [...]%. W tym samym okresie gwałtownie pogarszały się wyniki operacyjne. W 2000 r. spółka Sementsverksmiðjan hf. odnotowała zysk na poziomie 70 mln ISK, a w 2001 r. poniosła stratę w wysokości 230 mln ISK. Strata spółki w 2002 r. wyniosła 220 mln ISK. W latach 2000–2002 całkowite zadłużenie Sementsverksmiðjan hf. wzrosło z 733 mln ISK do 1 157 mln ISK. Wartość aktywów obrotowych spadła z 750 mln do 640 mln ISK.

W rocznym sprawozdaniu finansowym Sementsverksmiðjan hf. za 2002 r. księgowi wyrażali poważne obawy dotyczące pozycji finansowej spółki. Narosłe straty i duże prawdopodobieństwo odnotowania dalszych strat operacyjnych w 2003 r. wywoływały wątpliwości dotyczące dalszej działalności spółki.

Z wyjaśnień i informacji przedstawionych przez władze islandzkie wynika, że spółka Sementsverksmiðjan hf. znajdowała się na granicy bankructwa i nie była w stanie poprawić swojej sytuacji, korzystając z własnych środków.

W związku z tym Urząd stwierdza, że w chwili uzyskania pomocy spółka Sementsverksmiðjan hf. była zagrożonym przedsiębiorstwem w rozumieniu wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw.

3.3. DEFINICJA POMOCY NA RESTRUKTURYZACJĘ

Pomoc na restrukturyzację powinna opierać się na wykonalnym, spójnym i dalekosiężnym planie przywrócenia długoterminowej rentowności przedsiębiorstwa. Zgodnie z sekcją 16.2.2 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji

przedsiębiorstw pomoc na restrukturyzację zwykle obejmuje jeden lub kilka z następujących elementów: zmianę organizacji i racjonalizację działalności przedsiębiorstwa w celu zwiększenia jego wydajności, co zwykle wiąże się z zaprzestaniem prowadzenia działalności generującej straty, restrukturyzację istniejącej działalności, która może ponownie stać się konkurencyjna, oraz w sytuacji, gdy jest to możliwe, zróżnicowanie polegające na podejmowaniu nowych, realistycznych działań. Restrukturyzacji fizycznej zwykle musi towarzyszyć restrukturyzacja finansowa (zastrzyk kapitału, redukcja zadłużenia). W przepisach wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw podkreśla się jednak, że działania restrukturyzacyjne nie mogą być ograniczone do pomocy finansowej przekazywanej jako rekompensata strat poniesionych w przeszłości bez usunięcia przyczyn powstawania takich strat.

Plan restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. obejmował szeroki zakres środków, np. restrukturyzację finansową spółki, restrukturyzację zatrudnienia i kosztów produkcji, a także wykorzystanie alternatywnych źródeł dochodów. W związku z tym, w świetle wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw, wspomniany plan restrukturyzacji nie ograniczał się do restrukturyzacji finansowej, lecz objął swoim zakresem także różne inne aspekty procesu restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. Od samego początku pomoc państwa mieściła się więc w kategorii pomocy objętej oceną zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw.

3.4. WARUNKI ZATWIERDZANIA POMOCY NA RESTRUKTURYZACJĘ

Pomoc państwa przeznaczona na wsparcie procesu restrukturyzacji przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji może zostać uznana za uzasadnioną jedynie w przypadku spełnienia określonych warunków. Przykładowo, jej przyznanie mogą uzasadniać względy polityki społecznej lub regionalnej, potrzeba uwzględnienia korzyści, jakie niosą dla gospodarki małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), lub konieczność utrzymania konkurencyjnej struktury rynku w sytuacji, gdy zniknięcie z rynku przedsiębiorstw mogłoby prowadzić do zaistnienia sytuacji monopolu lub ścisłego oligopolu.

3.4.1. *Przywrócenie rentowności*

Zgodnie z sekcją 16.3.2.2 lit. b) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przyznanie pomocy powinno być uzależnione od realizacji planu restrukturyzacji, który musi zostać zatwierdzony przez Urząd. Plan restrukturyzacji, obejmujący możliwie krótki okres, musi przywrócić długoterminową rentowność przedsiębiorstwa w odpowiednich ramach czasowych, na podstawie realistycznych założeń dotyczących przyszłych warunków prowadzenia działalności. Pomoc na restrukturyzację musi odnosić się do wykonalnego planu restrukturyzacji, do którego realizacji zobowiązuje się dany kraj EFTA. Plan ten, uwzględniający wszelkie istotne informacje i obejmujący w szczególności badanie rynku, musi zostać przekazany do Urzędu.

Poprawa rentowności musi przede wszystkim wynikać z zastosowania środków wewnętrznych zawartych w planie restrukturyzacji i może opierać się na zewnętrznych czynnikach, takich jak zmiany cen oraz popytu, na które przedsiębiorstwo nie ma znaczącego wpływu, jedynie wówczas, gdy poczynione założenia rynkowe są powszechnie uznawane. Restrukturyzacja musi skutkować zaprzestaniem działań, które przynosiłyby straty strukturalne nawet po przeprowadzeniu restrukturyzacji.

⁽³³⁾ Publikacja w Dz.U. L 274 z 26.10.2000, s. 1 oraz w Suplemencie EOG nr 48 z 26.10.2000.

Zgodnie z wymogami sekcji 16.3.2.2 lit. b) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw plan restrukturyzacji musi zawierać opis okoliczności, które doprowadziły do trudnej sytuacji przedsiębiorstwa. Będzie on tym samym stanowić podstawę do oceny adekwatności proponowanych środków. Plan taki powinien między innymi uwzględniać stan obecny oraz przyszłe perspektywy podaży i popytu na odpowiednim rynku produktowym. Powinien zawierać rozwiązania będące odzwierciedleniem założeń scenariusza najkorzystniejszego, najmniej korzystnego i pośredniego, a także atuty i słabości przedsiębiorstwa. Realizacja planu powinna umożliwić przedsiębiorstwu przyjęcie nowej struktury, która niesie w perspektywie długoterminową rentowność i zapewnia niezależność.

Plan powinien poprawić sytuację przedsiębiorstwa, umożliwiając mu pokrycie wszelkich kosztów, w tym amortyzacji i opłat finansowych, po zakończeniu procesu restrukturyzacji. Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw oczekiwany zwrot z kapitału powinien zapewnić zrestrukturyzowanemu przedsiębiorstwu możliwość uzyskania konkurencyjnej pozycji na rynku, dzięki wykorzystaniu własnych atutów.

Plan restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. obejmował cztery różne środki:

- restrukturyzację finansową,
- restrukturyzację zatrudnienia,
- restrukturyzację kosztów produkcji,
- alternatywne źródła dochodów.

Restrukturyzacja finansowa

Władze islandzkie wyjaśniły, że jednym z głównych środków restrukturyzacji była redukcja zadłużenia poprzez sprzedaż majątku. Jesienią 2003 r. spółka Sementsverksmiðjan hf. zlikwidowała wszystkie aktywa niezwiązane bezpośrednio z produkcją i dostawą cementu na rynek islandzki. Ze środków finansowych uzyskanych ze sprzedaży przedsiębiorstwo spłaciło część istniejących długów i mogło przynajmniej zredukować straty z prowadzonej działalności. Łączny zysk ze sprzedaży majątku wyniósł 580 mln ISK i został przeznaczony na zredukowanie zadłużenia długo- i krótkoterminowego. Głównym celem przedsiębiorstwa było ograniczenie do minimum nakładów inwestycyjnych w okresie restrukturyzacji. Spłata wszystkich pozostałych kwot zadłużenia długoterminowego była ponownie negocjowana, dzięki czemu przedsiębiorstwo nie musiało obniżyć głównej kwoty kredytu przez dwa lata od daty sprzedaży aktywów.

Według przekazanych informacji najbardziej problematycznym aspektem procesu restrukturyzacji przedsiębiorstwa była ponowna negocjacja spłaty długu u wierzycieli. Wydaje się, że przedsiębiorstwo znacznie zwiększyło zadłużenie z tytułu kredytów krótko- i długoterminowych w trakcie trzech lat poprzedzających sprzedaż aktywów wskutek poniesionych strat. Zaciągnęło ono kredyty w różnych instytucjach. Instytucje kredytowe uznawały pożyczki udzielane spółce Sementsverksmiðjan hf. za kredyty zaciągnięte przez państwo i odmawiały przyznawania kolejnych kredytów sprywatyzowanemu przedsię-

siębiorstwu, dopóki nie zostaną spłacone zaległe należności. W związku z tym konieczne było znaczne obniżenie poziomu zadłużenia, co osiągnięto poprzez sprzedaż majątku niezwiązanego z produkcją i/lub dystrybucją cementu.

Władze islandzkie zaznaczyły, że „najważniejszym aspektem negocjacji [finansowych] było usunięcie z bilansu przedsiębiorstwa zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne w celu przedstawienia realistycznego i wykonalnego harmonogramu spłaty należności. Nie ulega wątpliwości, a opinię tę podzielali także nabywcy i wierzyciele, że przedsiębiorstwo nie byłoby w stanie spłacać jednocześnie zadłużenia z tytułu składek emerytalnych i innych kredytów krótko- i długoterminowych, a przy tym utrzymać krytycznego poziomu inwestycji w środki trwałe w celu prowadzenia działalności”.

Usunięcie zadłużenia z tytułu składek emerytalnych oraz częściowa spłata pozostałych wierzytelności stanowiły istotny warunek zatwierdzenia restrukturyzacji finansowej.

Restrukturyzacja zatrudnienia

W chwili sprzedaży aktywów w spółce Sementsverksmiðjan hf. było zatrudnionych 63 pracowników. Analiza warunków ekonomicznych przedsiębiorstwa oraz rynku, na którym działało, wykazała, że konieczne będzie zmniejszenie liczby pracowników o co najmniej 20 osób. Do obsługi zakładu wymagane było minimalnie 41 osób. Rozwiązano umowy pracy ze zbędnymi pracownikami, jednak z uwagi na długi staż pracy niektórych z nich poniesiono wysokie koszty odpraw.

Przedsiębiorstwo prowadziło poza tym program premii produkcyjnych, z którego korzystała większość pracowników. Kwota premii rozdzielana wśród pracowników była ustalona na określonym poziomie, w związku z czym koszty premii produkcyjnej ponoszone przez przedsiębiorstwo nie zmieniły się niezależnie od liczby pracowników. Rozpoczęto negocjacje ze związkami zawodowymi w sprawie dostosowania wysokości premii produkcyjnej w taki sposób, by zmniejszeniu całkowitej liczby pracowników towarzyszyło obniżenie łącznej kwoty wypłacanej premii produkcyjnej.

Restrukturyzacja kosztów produkcji oraz alternatywne źródła dochodów

Według władz islandzkich najważniejszym środkiem w ramach procesu restrukturyzacji było ponowne wynegocjowanie cen surowców. Zmieniono także skład cementu celem zmniejszenia kosztów energii zużywanej w procesie produkcji.

Znaczna część zmiennych kosztów operacyjnych spółki Sementsverksmiðjan hf. związana była ze światowymi/krajowymi cenami rynkowymi, w związku z czym ponowna negocjacja cen surowców nie była możliwa. Dotyczyło to węgla, energii elektrycznej, pyłu krzemionkowego i innych surowców. Okazało się jednak, że możliwe jest obniżenie ceny dostaw piasku muszlowego, jedyne surowca krajowego o istotnym znaczeniu w procesie produkcji, o [...]%. Zdołano także wynegocjować ceny innych krajowych surowców.

Spółka Sementsverksmiðjan hf. zajęła się ponadto spalaniem płynnych odpadów w celu uzyskania alternatywnego źródła dochodów oraz obniżenia całkowitych kosztów paliwa.

Zgodność z wymogami w zakresie restrukturyzacji

Na podstawie opisanych powyżej środków Urząd uznaje, że plan restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. jest zgodny z wymogami wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw. Plan restrukturyzacji podaje okoliczności, które doprowadziły do trudnej sytuacji Sementsverksmiðjan hf. Na początku XXI wieku spółka ta nie była w stanie sprostać konkurencji oraz problemom ekonomicznym sektora budowlanego. Plan zakładał przeprowadzenie gruntownej restrukturyzacji finansowej obejmującej ponowne negocjacje zadłużenia z wierzycielami oraz przejęcie przez państwo islandzkie zobowiązań emerytalnych wobec państwowego funduszu emerytalnego. Oprócz restrukturyzacji finansowej dokonano także restrukturyzacji fizycznej, w tym restrukturyzacji zatrudnienia (rozwiązanie umów o pracę, renegowanie premii pracowniczych), a w szczególności restrukturyzacji kosztów produkcji stanowiącej najbardziej kosztowny element planu restrukturyzacji. W celu zwiększenia poziomu dochodów zredukowano koszty produkcji, zmieniono skład cementu, poddano ponownej negocjacji umowy z dostawcami oraz podjęto inicjatywy rynkowe. Plan restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. przewidywał przywrócenie jej rentowności w okresie dwóch lat, tj. w odpowiednich ramach czasowych. Plan ten został obecnie w pełni zrealizowany i umożliwił spółce uzyskanie konkurencyjnej pozycji na rynku, dzięki wykorzystaniu jej własnych atutów. Z tego względu, na podstawie przekazanych przez władze islandzkie informacji, Urząd uznaje, że plan restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. jest zgodny z wymogami sekcji 16.3.2.2 lit. b) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw.

3.4.2. Zapobieganie przypadkom niepożądanego zakłócenia konkurencji

Sekcja 16.3.2.2 lit. c) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw zawiera wymóg podjęcia odpowiednich środków celem ograniczenia w maksymalnym możliwym zakresie wszelkich negatywnych skutków pomocy państwa na konkurencyjne przedsiębiorstwa. W przypadku niespełnienia tego wymogu pomoc państwa należy uznać za sprzeczną ze wspólnym interesem, a tym samym za niezgodną z funkcjonowaniem porozumienia EOG. Warunek ten zwykle realizowany jest poprzez ograniczenie udziału przedsiębiorstwa w rynku po zakończeniu okresu restrukturyzacji. Jeśli wielkość odpowiedniego rynku jest niewielka na poziomie EOG bądź udział przedsiębiorstwa w odpowiednim rynku jest znikomy, wówczas należy uznać, że nie dochodzi do niepożądanego zakłócenia konkurencji.

Zgodnie z przepisami sekcji 16.3.2.2 lit. c) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw Urząd ustala niezbędny zakres ograniczenia udziału przedsiębiorstwa w rynku w celu zagwarantowania, że nie dochodzi do niepożądanego zakłócenia konkurencji, na podstawie badania rynku dołączonego do planu restrukturyzacji oraz, w przypadku wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego, na podstawie informacji przekazanych przez zainteresowane strony.

W rozpatrywanym przypadku Urząd wszczął formalne postępowanie wyjaśniające w grudniu 2004 r. i rozszerzył je w listopadzie 2006 r. Zainteresowane strony nie przekazały jednak żadnych uwag, które mogłyby dostarczyć informacji na temat konieczności nałożenia środków wyrównawczych i ich zakresu.

Wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przewidują bardziej przychylne traktowanie przedsiębiorstw, w przypadku których dalsze prowadzenie działalności nie powinno raczej mieć znacznego wpływu na konkurencję na obszarze EOG. Władze islandzkie przekazały badanie rynku dotyczące spółki Sementsverksmiðjan hf. oraz islandzkiego rynku cementu będącego jedynym rynkiem, na którym przedsiębiorstwo prowadzi działalność. Z badania tego wynika, że całkowity rynek cementu na Islandii jest ograniczony ze względu na niewielką liczbę ludności tego kraju. Na islandzkim rynku cementu prowadzą działalność dwa przedsiębiorstwa: Sementsverksmiðjan hf. i Aalborg Portland Ísland hf. Pierwsze z nich zajmuje się produkcją i sprzedażą cementu oraz cementu żużlowego. Drugie natomiast importuje cement z Danii i sprzedaje go w Islandii. W 2002 r. zużycie cementu w Islandii wyniosło łącznie 122 899 ton⁽³⁴⁾. W tym samym roku zużycie cementu na obszarze UE wyniosło 217,6 mln. W związku z tym można uznać, że udział islandzkiego rynku cementu na poziomie EOG jest znikomy.

Poza tym, zgodnie z przepisami sekcji 16.1 ust. 3 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw, pomoc na restrukturyzację może być uzasadniona nie tylko względami polityki społecznej lub regionalnej, lecz także koniecznością utrzymania konkurencyjnej struktury rynku, w przypadku gdy zniknięcie z rynku przedsiębiorstw mogłoby prowadzić do zaistnienia sytuacji monopolu lub ścisłego oligopolu. Do takiej sytuacji doszłoby w Islandii, gdyby z rynku zniknęła spółka Sementsverksmiðjan hf. Wówczas rynek cementu najprawdopodobniej zostałby zmonopolizowany i byłby zależny od importu jedynego konkurencyjnego wobec spółki przedsiębiorstwa. Z uwagi na to, że islandzki rynek cementu charakteryzuje monopol lub ścisły oligopol dwóch uczestników rynku, możliwości i atrakcyjność tego rynku dla innych uczestników są bardzo niewielkie z powodu jego ograniczonego zakresu i możliwości rozwoju (w tym przypadku odniesiono się do ustaleń wspomnianego powyżej badania rynku).

W związku z tym Urząd nie uznaje za konieczne nałożenia dodatkowych środków ograniczających udział przedsiębiorstwa w rynku.

3.4.3. Pomoc ograniczona do minimum

Zgodnie z przepisami sekcji 16.3.2.2 lit. d) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw kwota i intensywność pomocy musi być ograniczona do niezbędnego minimum umożliwiające przeprowadzenie restrukturyzacji w świetle istniejących zasobów finansowych przedsiębiorstwa, jego udziałowców/akcjonariuszy lub grupy handlowej, do której należy. Od beneficjentów pomocy wymagane będzie wniesienie znaczącego wkładu własnego do planu restrukturyzacji, w tym poprzez sprzedaż aktywów, które nie są niezbędne do przetrwania przedsiębiorstwa, lub z zewnętrznych źródeł finansowania w warunkach rynkowych. W celu ograniczenia zakłóceń konkurencji przepisy sekcji 16.3.2.2 lit. d) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw zawierają wymóg określenia kwoty pomocy lub postaci, w jakiej jest ona udzielana, w taki sposób, by uniknąć przekazania przedsiębiorstwu nadmiernych środków, które mogłoby wykorzystać do prowadzenia agresywnych działań zakłócających konkurencję na rynku i niezwiązanych z procesem restrukturyzacji.

⁽³⁴⁾ 38,215 ton cementu pochodziło z importu, a 84,684 ton zostało wytworzone na terenie Islandii.

Zgodnie ze wspomnianymi wytycznymi Urząd przeanalizuje poziom zobowiązań przedsiębiorstwa po restrukturyzacji, w tym po dowolnym odroczeniu lub redukcji zadłużenia. Urząd zbada także, czy jakiegokolwiek środki pomocy przeznaczone są na finansowanie nowych inwestycji, które nie są konieczne do przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa. W każdym przypadku należy udowodnić, że pomoc zostanie przeznaczona wyłącznie na przywrócenie rentowności przedsiębiorstwa, a jej uzyskanie nie umożliwi stronie otrzymującej zwiększenia mocy produkcyjnych w okresie realizacji planu restrukturyzacji, chyba że jest to niezbędne do przywrócenia rentowności i nie powoduje niepożądanego zakłócenia konkurencji.

Podstawowym elementem restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. była sprzedaż aktywów, które nie były niezbędne do jej przetrwania, na przykład gruntu i budynków, a także udziałów, akcji i obligacji innych przedsiębiorstw, które mogły

zostać zbyte celem uzyskania środków na spłatę zadłużenia. Poza tym wiarytelności przedsiębiorstwa zostały spłacone w możliwym zakresie i poddano je ponownej negocjacji, aby umożliwić ich zwrot w trakcie dalszej działalności spółki. Koszty zatrudnienia i produkcji zostały odpowiednio zrestrukturyzowane, a przedsiębiorstwo pokryło je z własnych środków. Zakres ingerencji państwa objął przejście zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf. na kwotę odpowiadającą w przybliżeniu 425 mln ISK. Wierzyciele przedsiębiorstwa uznali to działanie za niezbędny warunek zapewnienia wykonalności planu restrukturyzacji. W związku z tym Urząd doszedł do wniosku, że pomoc udzielona przez Skarb Państwa była ograniczona do niezbędnego minimum, gdyż dotyczyła jedynie przejścia przez państwo islandzkie zadłużenia spółki Sementsverksmiðjan hf. wobec Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych.

Koszty restrukturyzacji podsumowano w poniższej tabeli:

a) ponowne negocjacje z wierzycielami	10 811 853 ISK 2 648 904 ISK (opłata za przeprowadzenie restrukturyzacji finansowej)
b) restrukturyzacja zatrudnienia	19 098 479 ISK 2 702 963 ISK (opłata za przeprowadzenie restrukturyzacji zatrudnienia)
c) restrukturyzacja kosztów produkcji oraz alternatywne źródła dochodów	1 018 200 000 ISK
d) ponowna wycena aktywów	511 856 488 ISK

Urząd uznaje, że udział państwa islandzkiego w restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. poprzez przejście jej zobowiązań emerytalnych wobec Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych stanowi podstawowy element, który umożliwił przeprowadzenie restrukturyzacji spółki. Przejście zobowiązań emerytalnych przez państwo zostało określone przez wierzycieli przedsiębiorstwa jako wstępny warunek przystąpienia do ponownych negocjacji w sprawie jakichkolwiek innych wiarytelności i zobowiązań. Pomoc udzielona przez państwo umożliwiła spółce Sementsverksmiðjan hf. uzyskanie zasobów niezbędnych do sfinansowania samych środków restrukturyzacyjnych.

Mimo iż kosztów przejścia zobowiązań emerytalnych nie poniosła spółka Sementsverksmiðjan hf., lecz państwo, należy je uwzględnić przy całościowej ocenie procesu restrukturyzacji przedsiębiorstwa. Pomoc ta była koniecznym warunkiem podjęcia różnych środków restrukturyzacyjnych. Mając na uwadze powyższe, a także w świetle kwoty nakładów koniecznych do przywrócenia rentowności spółki Sementsverksmiðjan hf., Urząd uznaje, że kwota pomocy państwa przeznaczona na proces restrukturyzacji została ograniczona do niezbędnego minimum.

3.4.4. Pomoc na restrukturyzację w obszarach objętych pomocą

Zgodnie z sekcją 16.3.2.5 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw Urząd uwzględni potrzeby rozwoju regionalnego podczas oceny pomocy na restrukturyzację w obszarach objętych pomocą. W takich obszarach warunki zatwierdzenia pomocy mogą być mniej rygorystyczne, w szczególności w odniesieniu do wdrażania środków wyrównawczych. Nie oznacza to jednak, że Urząd będzie pobłażliwie traktował udzielanie pomocy państwa na restrukturyzację borykających się z trudnościami przedsiębiorstw działających na obszarach objętych pomocą w celu sztucznego podtrzymywania ich obecności w danym regionie. Wręcz przeciwnie, w interesie samego regionu leży opracowanie w możliwie krótkim czasie alternatywnych działań, które są wykonalne i dają trwałe skutki.

Zakład spółki Sementsverksmiðjan hf. znajduje się w mieście Akranes, w środkowo-zachodnim regionie Islandii. Obszar ten objęty jest mapą pomocy regionalnej dla Islandii zatwierdzoną przez Urząd w decyzji nr 253/01/COL z dnia 8 sierpnia 2001 r. Charakteryzuje go wyższa od średniej krajowej stopa bezrobocia oraz wyludnienie. Cementownia w Akranes funkcjonuje od 1958 r. i stanowi ważny element życia gospodarczego tego obszaru. W mieście liczącym około 5 500 mieszkańców zamknięcie zakładu miałyby bardzo niekorzystne skutki i przyczyniłoby się do dalszego wyludniania obszaru oraz ogólnego zanikania przejawów życia społecznego i gospodarczego.

3.4.5. Pełna realizacja planu restrukturyzacji

Zgodnie z przepisami wytycznych w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstwo musi w pełni zrealizować plan restrukturyzacji zatwierdzony przez Urząd oraz wywiązać się z wszelkich innych zobowiązań określonych w decyzji Urzędu⁽³⁵⁾. W przypadku niezrealizowania planu lub niespełnienia pozostałych zobowiązań Urząd uzna, że pomoc została niewłaściwie wykorzystana.

Poniżej przedstawiono harmonogram realizacji planu restrukturyzacji:

Środek	Rozpoczęcie restrukturyzacji	Zakończenie restrukturyzacji
Środki restrukturyzacji finansowej (negocjowanie i spłata zadłużenia wobec instytucji kredytowych, przejęcie przez państwo zobowiązań emerytalnych)	Wrzesień 2003	Październik 2003
Restrukturyzacja zatrudnienia (zwolnienia pracowników, re negocjacje ze związkami zawodowymi)	Październik 2003	Kwiecień 2004
Restrukturyzacja kosztów produkcji (ponowne negocjowanie cen z dostawcami, alternatywne źródła dochodów oraz redukcja kosztów)	Październik 2003	Grudzień 2004

Plan restrukturyzacji przewidywał, że przedsiębiorstwo będzie generować zyski po zakończeniu restrukturyzacji w lipcu 2005 r. Władze islandzkie powiadomiły Urząd, że spółka Sementsverksmiðjan hf. zakończyła realizację planu restrukturyzacji i zdołała osiągnąć próg rentowności w 2005 r. W okresie od czerwca 2003 r. do maja 2004 r. spółka poniosła straty w wysokości 83 mln ISK, podczas gdy w 2002 r. ich wysokość wyniosła 250 mln ISK. Od czerwca 2004 r. do maja 2005 r. przedsiębiorstwo wygenerowało zyski na poziomie 22 mln ISK.

W świetle powyższych informacji wydaje się, że plan restrukturyzacji spółki Sementsverksmiðjan hf. obejmował najkrótszy możliwy okres, jego realizacja spowodowała przywrócenie rentowności przedsiębiorstwa w odpowiednich ramach czasowych, a w związku z tym opierał się na realistycznych założeniach dotyczących przyszłych warunków prowadzenia działalności.

3.4.6. Monitorowanie i sprawozdania roczne

Urząd musi mieć możliwość upewnienia się, że plan restrukturyzacji jest odpowiednio realizowany. Zwykle w tym celu dany kraj EFTA przekazuje Urzędowi szczegółowe sprawozdania w regularnych odstępach czasowych. Jednak w rozważanym przypadku restrukturyzacja przedsiębiorstwa dobiegła końca wraz z przywróceniem jego rentowności. Obecnie nie są wdrażane żadne środki restrukturyzacyjne, gdyż wszystkie zostały z powodzeniem zrealizowane. W związku z tym w obecnym przypadku nie zachodzi konieczność zdawania sprawozdań z realizacji planu restrukturyzacji.

⁽³⁵⁾ Zasadniczo plan restrukturyzacji powinien zostać przedłożony w całości wraz ze zgłoszeniem przed udzieleniem pomocy. W rozważanym przypadku plan taki nie został wcześniej przedłożony, jednak jego główne elementy zostały określone przed przystąpieniem do restrukturyzacji. W związku z tym Urząd uznaje, że plan restrukturyzacji może zostać zatwierdzony zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację.

3.5. WARUNEK JEDNORAZOWEJ POMOCY

W celu uniknięcia nieuczciwego wspierania przedsiębiorstw pomoc na restrukturyzację powinna być jednorazowa. W przypadku gdy planowana pomoc na restrukturyzację została zgłoszona Urzędowi, kraj EFTA, zgodnie z sekcją 16.3.2.3 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw, musi określić, czy dane przedsiębiorstwo otrzymało w przeszłości pomoc na restrukturyzację. Dotyczy to także pomocy udzielonej przed wejściem w życie wspomnianych wytycznych oraz pomocy, która nie została zgłoszona.

Władze islandzkie stwierdziły, że warunek jednorazowej pomocy został spełniony. Oświadczyły ponadto, że przedsiębiorstwo nie otrzymało wcześniej żadnej pomocy i nie planuje się udzielenia mu jej w przyszłości.

4. WNIOSEK

Z powodów wymienionych powyżej Urząd uznaje, że pomoc udzielona spółce Sementsverksmiðjan hf. w postaci przejęcia przez państwo islandzkie zobowiązań emerytalnych przedsiębiorstwa stanowi pomoc na restrukturyzację i jest zgodna z funkcjonowaniem porozumienia EOG na mocy przepisów wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw, obowiązujących w momencie udzielenia pomocy,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Przejęcie przez państwo zobowiązań emerytalnych spółki Sementsverksmiðjan hf. wobec Funduszu Emerytalnego Pracowników Państwowych stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

Artykuł 2

Pomoc wymieniona w art. 1 jest zgodna z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na mocy art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG w powiązaniu z wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przyjętymi przez Urząd w 1999 r.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Islandii.

Artykuł 4

Jedynie wersja w języku angielskim jest autentyczna.

Sporządzono w Brukseli dnia 28 maja 2008 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Per SANDERUD
Przewodniczący

Kristján Andri STEFÁNSSON
Członek Kolegium

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA

nr 405/08/COL

z dnia 27 czerwca 2008 r.

o zamknięciu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie Islandzkiego Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa (IFFM)

(ISLANDIA)

URZĄD NADZORU EFTA ⁽¹⁾,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽²⁾, w szczególności jego art. 59 ust. 2, art. 61–63 oraz jego protokół 26,

uwzględniając porozumienie pomiędzy państwami EFTA w sprawie utworzenia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości ⁽³⁾, w szczególności jego art. 24,

uwzględniając art. 1 ust. 2 w części I oraz art. 4 ust. 4 i art. 6 w części II protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i trybunale ⁽⁴⁾,

uwzględniając wytyczne Urzędu ⁽⁵⁾ dotyczące zastosowania i interpretacji art. 61 i 62 porozumienia EOG,

uwzględniając decyzję Urzędu nr 195/04/COL w sprawie przepisów wykonawczych, o których mowa w art. 27 części II protokołu 3 ⁽⁶⁾,

uwzględniając orzeczenie Trybunału EFTA w sprawie E-9/04 dotyczącej wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji nr 213/04/COL w sprawie Islandzkiego Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa ⁽⁷⁾,

uwzględniając decyzję Urzędu nr 185/06/COL o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie Islandzkiego Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa ⁽⁸⁾,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. FAKTY

1. PROCEDURA

Pismem z dnia 20 listopada 2003 r. Islandzkiej Misji przy Unii Europejskiej przekazującej pismo islandzkiego ministerstwa finansów z tego samego dnia (obydwa pisma wpłynęły i zostały zarejestrowane w Urzędzie w dniu 25 listopada 2003 r. – dokument nr: 03-8227 A, obecnie nr: 255584), władze Islandii powiadomiły, zgodnie z art. 1 ust. 3 części I protokołu 3 o wzroście maksymalnej kwoty pożyczek udzielanych przez Islandzki Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa (zwany dalej „FFM”) do 90 % ceny zakupu mieszkań.

Dnia 11 sierpnia 2004 r. Urząd przyjął decyzję nr 213/04/COL. W powyższej decyzji Urząd, bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego, ustalił że islandzkie ustawodawstwo w zakresie FFM przewidywało wprowadzenie pomocy dla tego funduszu, pomoc ta jest zgodna z zasadami dotyczącymi pomocy państwa w związku z art. 59 ust. 2 porozumienia EOG.

Decyzja ta została zaskarżona przed Trybunałem EFTA skargą wniesioną przez Stowarzyszenie Bankierów i Maklerów Giełdowych Islandii, tj. stowarzyszenie, które od czasu złożenia skargi połączyło się z innymi stowarzyszeniami finansowymi i ubezpieczeniowymi, i które obecnie działa pod nazwą Islandzkiego Towarzystwa Usług Finansowych (zwanego dalej „SFF”). Orzeczeniem z dnia 7 kwietnia 2006 r. w sprawie E-9/04 Trybunał EFTA uznał skargę za uzasadnioną i stwierdził nieważność decyzji nr 213/04/COL Urzędu.

Ponieważ Urząd, na podstawie dostępnych informacji, doszedł do wstępnego wniosku, że zaskarżona pomoc stanowi nową pomoc, w dniu 21 czerwca 2006 r. przyjął decyzję nr 185/06/COL o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie systemu FFM. Urząd przesłał tę decyzję do władz islandzkich pismem z dnia 21 czerwca 2006 r. (nr ref. 377864).

Decyzja nr 185/06/COL została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* oraz w jego Suplemencie EOG ⁽⁹⁾. Urząd wezwał zainteresowane strony do zgłaszania uwag w sprawie tej decyzji.

W piśmie Islandzkiej Misji przy Unii Europejskiej z dnia 20 listopada 2006 r., które wpłynęło i zostało zarejestrowane w Urzędzie w dniu 21 listopada 2006 r., Urząd otrzymał od władz islandzkich uwagi na temat powyższej decyzji (nr ref. 399173).

⁽⁹⁾ Zob. przypis 8.

⁽¹⁾ Zwany dalej „Urzędem”.

⁽²⁾ Zwane dalej „Porozumieniem EOG”.

⁽³⁾ Zwane dalej „Porozumieniem o nadzorze i trybunale”.

⁽⁴⁾ Zwanego dalej „Protokołem 3”.

⁽⁵⁾ Wytyczne dotyczące zastosowania i interpretacji art. 61 i 62 Porozumienia EOG oraz art. 1 protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale przyjęte i wydane przez Urząd w dniu 19 stycznia 1994 r., opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (zwanym dalej Dz.U.) L 231 z 3.9.1994 r., s. 1 oraz Suplemencie EOG nr 32. Wytyczne zostały ostatnio zmienione dnia 19 grudnia 2007 r. W dalszej części zwane są „wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa”. Zaktualizowana wersja wytycznych dotyczących pomocy państwa jest opublikowana na stronie internetowej Urzędu: <http://www.eftasurv.int/fieldsowork/fieldstateaid/guidelines/>

⁽⁶⁾ Opublikowane w Dz.U. L 139 z 25.5.2006, s. 37 i Suplemencie EOG nr 26.

⁽⁷⁾ Orzeczenie z dnia 7 kwietnia 2006 r. sprawa E-9/04 Stowarzyszenie Bankierów i Maklerów Giełdowych Islandii przeciwko Urzędowi Nadzoru EFTA (2006) Zbiór Orzeczeń Trybunału EFTA s. 42.

⁽⁸⁾ Decyzja nr 185/06/COL z dnia 21 czerwca 2006 r. o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie Islandzkiego Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa. Dz.U. C 314 z 21.12.2006, s. 89 i Suplement EOG 2006 nr 63.

Pismem z dnia 24 listopada 2006 r. (nr ref. 399801) Urząd przekazał SFF uwagi władz islandzkich oraz zaprosił SFF do odniesienia się do nich.

Urząd otrzymał dalsze uwagi od władz islandzkich w piśmie Islandzkiej Misji przy Unii Europejskiej z dnia 3 stycznia 2007 r., które Urząd otrzymał i zarejestrował w dniu 4 stycznia 2007 r. (nr ref. 405009).

Pismem z dnia 31 stycznia 2007 r., które wpłynęło i zostało zarejestrowane w Urzędzie w dniu 2 lutego 2007 r. (nr ref. 408361) SFF odpowiedziało na pismo Urzędu z dnia 24 listopada 2006 r., a odpowiedź ta została przekazana władzom islandzkim dnia 5 lutego 2007 r. (nr ref. 408509).

Pismem z dnia 28 lutego 2007 r., które wpłynęło i zostało zarejestrowane w Urzędzie w dniu 1 marca 2007 r. (nr ref. 411962) SFF odpowiedziało na pismo Urzędu z dnia 24 listopada 2006 r. Urząd przekazał tę odpowiedź władzom islandzkim, celem ustosunkowania się do niej, pismem z dnia 5 marca 2007 r. (nr ref. 412290).

Pismem Islandzkiej Misji przy Unii Europejskiej z dnia 5 marca 2007 r., które Urząd otrzymał i zarejestrował w dniu 9 marca 2007 r. (nr ref. 412950) władze Islandii odpowiedziały na uwagi SFF z dnia 31 stycznia 2007 r.

W piśmie z dnia 4 kwietnia 2007 r. (nr ref. 415881) Urząd zwrócił się do władz Islandii o pewne wyjaśnienia.

Pismem Islandzkiej Misji przy Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2007 r., które Urząd otrzymał i zarejestrował w dniu 30 kwietnia 2007 r. (nr ref. 419451) władze Islandii odpowiedziały na pismo Urzędu z dnia 5 marca 2007 r.

Pismem Islandzkiej Misji przy Unii Europejskiej z dnia 14 czerwca 2007 r., które wpłynęło i zostało zarejestrowane w Urzędzie w dniu 14 czerwca 2007 r. (nr ref. 425255) władze islandzkie odpowiedziały na pismo Urzędu z dnia 4 kwietnia 2007 r.

Dalsze informacje przedstawiciele władz Islandii przekazali za pośrednictwem poczty elektronicznej dnia 21 sierpnia 2007 r. (nr ref. 435379).

W piśmie z dnia 28 września 2007 r. (nr ref. 442805) Urząd zwrócił się do władz Islandii o dodatkowe informacje dotyczące gwarancji państwowych w świetle islandzkiego prawa. Pismem Islandzkiej Misji przy Unii Europejskiej z dnia 24 października 2007 r., które Urząd otrzymał i zarejestrował w dniu 25 października 2007 r. (nr ref. 448739) władze islandzkie odpowiedziały na to wezwanie.

Sprawa ta została następnie omówiona na licznych spotkaniach między przedstawicielami Urzędu, a islandzkim rządem, z których ostatnie było spotkaniem „pakietowym” i miało miejsce dnia 29 października 2007 r. w Reykjavíku.

W piśmie przesłanym pocztą elektroniczną z dnia 27 listopada 2007 r. przedstawiciele prawni SFF przesłali dodatkowe informacje dotyczące procedury wyjaśniającej w sprawie FFM (nr ref. 454226).

Sprawę omówiono ze składającym skargę na spotkaniu w dniu 6 marca 2008 r., po którym to składający skargę przedłożył dalsze wnioski w dniu 28 marca 2008 r. (nr ref. 471552).

Islandzki rząd przedstawił swoje spostrzeżenia na temat tych ostatnich wniosków składającego skargę w piśmie z dnia 15 kwietnia 2008 r. (nr ref. 473576).

2. KONTEKST ISLANDZKICH PRZEPISÓW ODNOSZĄCYCH SIĘ DO SEKTORA MIESZKALNICTWA

2.1. WPROWADZENIE

W poniższej części Urząd opisze system mieszkalnictwa w Islandii w świetle przepisów islandzkiego prawa. W opisie ujęto prawo obowiązujące w chwili wejścia w życie Porozumienia EOG oraz, w odpowiednich przypadkach, zarysowano późniejsze zmiany legislacyjne.

Część 3 zawiera opis podstawy prawnej wynikającej z prawa islandzkiego dla każdego z potencjalnych elementów pomocy państwa określonych w decyzji nr 185/06/COL o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego. Omówione zostaną przepisy prawne obowiązujące w chwili wejścia w życie Porozumienia EOG jak również zmiany legislacyjne.

2.2. SYSTEM MIESZKALNICTWA

2.2.1. Wprowadzenie

Przez ostatnie 50 lat interwencje publiczne na islandzkim rynku mieszkaniowym miały na celu zachęcanie do nabywania na własność prywatnych mieszkań. W 1995 roku stworzono podstawy dla systematycznych interwencji państwowych, zarówno w odniesieniu do kształtowania polityki w dziedzinie spraw dotyczących mieszkalnictwa jak i udzielania pożyczek na mieszkania prywatne. Państwowa agencja mieszkalnictwa (*Húsnæðisstofnun ríkisins*) została ustanowiona na mocy ustawy nr 51/1980 i zajmowała się, między innymi, udzielaniem na preferencyjnych warunkach pożyczek osobom fizycznym kupującym mieszkania.

W 1986 r. system pożyczek mieszkaniowych przeszedł pewne zmiany skutkujące, między innymi, częściowym finansowaniem systemu z funduszy emerytalnych. Banki islandzkie z reguły nie udzielały pożyczek na prywatne mieszkania. Udzielanie przez Państwową Agencję Mieszkalnictwa pożyczek mieszkaniowych poniżej stóp rynkowych doprowadziło do znacznego wzrostu popytu, co z kolei nadmiernie obciążało zasoby funduszy emerytalnych. W celu zaradzenia tej sytuacji oraz pozyskania większych środków finansowych na finansowanie mieszkań, w 1989 r. wprowadzono system obligacji mieszkaniowych, szczegółowo opisany poniżej.

2.2.2. Ustawa nr 97/1993 w sprawie Państwowej Agencji Mieszkalnictwa

2.2.2.1. Wprowadzenie

Kiedy Porozumienie EOG weszło w życie dnia 1 stycznia 1994 r. Państwowa Agencja Mieszkalnictwa działała na mocy ustawy nr 97/1993 (*lög nr. 97/1993, um Húsnæðisstofnun ríkisins*). Ustawa ta była zasadniczo jednolitą wersją ustawy nr 86/1988 o tym samym tytule, do której wprowadzono liczne zmiany⁽¹⁰⁾.

Zgodnie z art. 1 ustawy nr 97/1993 celem Agencji było zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych Islandczyków poprzez udzielanie pożyczek oraz organizację spraw odnoszących się do mieszkalnictwa i budowy mieszkań. Ponadto jej zadaniem było promowanie równych praw w zakresie mieszkalnictwa poprzez przeznaczenie funduszy na szczególny cel, jakim jest zwiększenie szans ludzi na nabycie lub wynajęcie mieszkania na możliwych do podołania warunkach.

Zgodnie z zapisami ustawy nr 97/1993 w systemie mieszkalnictwa działały cztery różne organy publiczne, a mianowicie: Państwowa Agencja Mieszkalnictwa, Państwowa Rada ds. Mieszkalnictwa, Państwowy Fundusz Budownictwa oraz Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy.

2.2.2.2. Państwowa Agencja Mieszkalnictwa i Państwowa Rada ds. Mieszkalnictwa

Prawna podstawa funkcjonowania Państwowej Agencji Mieszkalnictwa została ustanowiona w art. 2 ustawy. Zgodnie z powyższym przepisem Agencja jest instytucją państwową wyposażoną w osobną radę dyrektorów (Państwowej Radzie ds. Mieszkalnictwa), podlegającą administracyjnie Ministrowi Spraw Społecznych, który sprawuje najwyższy nadzór nad sprawami dotyczącymi mieszkalnictwa. Zadaniem Agencji jest zarządzanie funkcjami związanymi z mieszkalnictwem, powierzonych na mocy ustawy władzom publicznym oraz wykonywanie tych funkcji.

Minister Spraw Społecznych został upoważniony do wydania rozporządzenia określającego bardziej szczegółowo strukturę agencji (por. art. 3 ustawy). Minister został również uprawniony do połączenia ogólnych funkcji administracyjnych, działań i zasobów ludzkich dwóch lub więcej działów, departamentów i funduszy określonych w ustawie. Koszty działania Państwowej Agencji Mieszkalnictwa miały zostać podzielone między fundusze prowadzone przez Agencję przy uwzględnieniu zakresu ich działania oraz stanu aktywów na koniec roku budżetowego.

Państwową Agencją Mieszkalnictwa kierowała Państwowa Rada ds. Mieszkalnictwa („Rada”), która składała się z siedmiu członków wybieranych przez Parlament każdorazowo po wyborach do Parlamentu (por. art. 4 ustawy). Zgodnie z art. 5 ustawy Rada miała zarządzać finansami, operacjami i innymi działaniami Państwowej Agencji Mieszkalnictwa, Państwowego Funduszu Budownictwa i Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego. Powinna ona również być gwarantem zgodności działań agencji z obowiązującym prawem i przepisami administracyjnymi. Ponadto do obowiązków Rady należało, między innymi, przydzielanie deweloperom funduszy na budownictwo społeczne.

Państwowa Rada ds. mieszkalnictwa miała również prawo, za zgodą ministra spraw społecznych, do tworzenia nowych kategorii pożyczek (por. art. 11 ust. 2). Bardziej szczegółowa specyfikacja pożyczek została ustanowiona w art. 12–15 ustawy.

2.2.2.3. Państwowy Fundusz Budownictwa

Rola i zadania Państwowego Funduszu Budownictwa zostały określone w art. 8 ustawy nr 97/1993. Zgodnie z tymi zapisami zadaniem Funduszu był udział w udzielaniu pożyczek i obrocie obligacjami mieszkaniowymi zgodnie z zapisami ustawy, oraz przepisami wykonawczymi wydanymi zgodnie z ustawą. Fundusz był również odpowiedzialny za zaciąganie i udzielanie pożyczek, których udzielono w odniesieniu do funduszu lub które mogą w związku z nim być udzielone w przyszłości. Artykuł 9 ustawy określił sposób finansowania Państwowego Funduszu Budownictwa:

- „1) Z zysków pochodzących z wykorzystania kapitału własnego Funduszu, tj. rat, odsetek i płatności z tytułu indeksacji cen w odniesieniu do udzielonych pożyczek.
- 2) Z corocznych dotacji ze Skarbu Państwa określonych w ustawie budżetowej.
- 3) Ze sprzedaży obligacji funduszowi ubezpieczeń z tytułu bezrobocia, funduszowi emerytalnemu, zgodnie z ustaleniami między Państwową Agencją Mieszkalnictwa i tymi funduszami, oraz z wszelkich innych pożyczek, których bardziej szczegółowe zasady mogą zostać określone w planach inwestycyjnych i kredytowych obowiązujących w danym okresie.”.

Artykuł 11 ustawy umożliwił Państwowemu Funduszowi Budownictwa udzielanie pożyczek w następujących kategoriach, pod warunkiem że w budżecie na dany rok zostały wcześniej udostępnione środki:

- „1) Pożyczek na budowę domów dla osób starszych oraz ośrodków opieki dziennej dla dzieci i osób starszych.
- 2) Specjalne kredyty dla osób o szczególnych potrzebach.
- 3) Kredyty i dotacje na innowacje techniczne i inne reformy w przemyśle budowlanym.”.

Wszystkie kredyty z Państwowego Funduszu Budownictwa miały podlegać całkowitej indeksacji (por. art. 16 ustawy). Każdy kredyt powinien być zabezpieczony hipoteką o pierwszej lub drugiej kolejności zaspokożenia na nieruchomości, na którą kredyt udzielono. Ponadto dopuszczono wymóg, aby udzielony kredyt i hipoteka nie przekraczały pewnej części ceny zakupu, wycenionej wartości nieruchomości lub kwoty ubezpieczenia przeciwpożarowego.

2.2.2.4. Obligacje mieszkaniowe

Jak wspomniano powyżej, w 1989 r. ustanowiono system tak zwanych obligacji mieszkaniowych. W związku z tym art. 18 ustawy nr 97/1993 dawał Państwowemu Funduszowi Budownictwa prawo do prowadzenia oddzielnego oddziału ds. obligacji mieszkaniowych, którego finanse miały być niezależne od pozostałej działalności Funduszu. Zgodnie z art. 19 ustawy Oddział ds. Obligacji Mieszkaniowych pełni następującą rolę:

⁽¹⁰⁾ Ujednolicenie zostało przeprowadzone zgodnie z ustawą nr 61/1993, zmieniającą ustawę 86/1988, która weszła w życie dnia 12 sierpnia 1993 r.

- „a) emituje różne kategorie obligacji rynkowych w imieniu Państwowego Funduszu Budownictwa, zwane dalej »obligacjami mieszkaniowymi«, podlegające warunkom ustanowionym w niniejszej ustawie lub w rozporządzeniu;
- b) prowadzi wymianę instrumentów dłużnych zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach mieszkaniowych, wyemitowanych w związku z zakupem nieruchomości, budową nowych budynków mieszkaniowych, lub rozległą rozbudową lub udoskonaleniami, lub renowacją używanych budynków mieszkaniowych [...];
- c) przez cały czas dba o atrakcyjność obligacji mieszkaniowych na rynku potencjalnych nabywców.”.

System obligacji mieszkaniowych nie był tradycyjnym systemem kredytów hipotecznych, tylko systemem zamiany wierzytelności na obligacje, co oznacza, że osoby kupujące dom składały wnioski do Oddziału ds. Obligacji Mieszkaniowych o emisję hipotecznego listu zastawnego, zabezpieczonego nieruchomością stanowiącą przedmiot nabycia. Następnie Oddział ds. Obligacji Mieszkaniowych kupował taki list zastawny od osoby kupującej dom i płacił za niego poprzez emisję obligacji mieszkaniowych osobie sprzedającej. Obligacje to mogły następnie podlegać wolnemu obrotowi na rynku papierów wartościowych. Osoba sprzedająca mogła sprzedać obligacje na rynku papierów wartościowych, wykorzystać je jako środek płatniczy lub zatrzymać je.

Zgodnie z art. 21 ustawy Oddział ds. Obligacji Mieszkaniowych mógł żądać marży odsetkowej na pokrycie swoich kosztów operacyjnych oraz szacowanych strat za niespłacone kredyty. Wysokość marży odsetkowej ustalać miał Minister Spraw Społecznych na wniosek od Państwowej Rady ds. Mieszkalnictwa.

Instrumenty hipoteczne zakupione przez Oddział ds. Obligacji Mieszkaniowych miało wydawać na maksymalny okres kredytowania wynoszący 25 lat (por. art. 26 ustawy). Zgodnie z art. 27 powyższe instrumenty hipoteczne mogły być wymieniane na obligacje mieszkaniowe, do maksymalnej kwoty 75 % ceny należycie wycenionej wartości nieruchomości. Minister Spraw Społecznych miał prawo do podejmowania decyzji o maksymalnych odsetkach w drodze rozporządzenia, w którym mógł zdecydować o wyższych odsetkach przy budowie nowych domów oraz pierwszym zakupie domów i mieszkań. Zgodnie z art. 29 ustawy Oddział ds. Obligacji Mieszkaniowych promował sprzedawalność obligacji mieszkaniowych na rynku potencjalnych nabywców. W związku z tym Oddział miał dążyć do współpracy z bankami, funduszami emerytalnymi oraz innymi podmiotami działającymi na rynku finansowym. Ponadto Państwowy Fundusz Budownictwa miał prawo przeznaczać część swoich funduszy na obrót obligacjami mieszkaniowymi mający pomagać w utrzymaniu równowagi na rynku.

Ustawa sama w sobie nie zawierała przepisów ustalających, kto kwalifikuje się do kredytów w ramach systemu obligacji mieszkaniowych. Zasady takie określono natomiast w rozporządzeniu 467/1991 dotyczącym Oddziału ds. Obligacji Mieszkaniowych i obrotu obligacjami mieszkaniowymi (*um húsbrefadeild og húsbrefavíðskipti*). W odniesieniu do udzielania pożyczek przedsiębiorstwom rozporządzenie przewidywało, że przedsiębiorcy budowlani kwalifikują się do zaciągania pożyczek z tego systemu. Przedsiębiorca budowlany został zdefiniowany jako każdy uznany podmiot budujący lub sprzedający ukończone

mieszkania zgodnie z odpowiednimi normami przemysłowymi, (por. art. 1 tego rozporządzenia). Przepisy dotyczące kredytów na nowe budynki zostały ustanowione w art. 10 rozporządzenia, a jego art. 25 nakładał szczególny wymóg na przedsiębiorców, zgodnie z którym wymagano od nich złożenia gwarancji ze strony instytucji finansowej lub gminy.

2.2.2.5. Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy

Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy miał zajmować się udzielaniem kredytów na budownictwo społeczne, mając na celu sprostanie potrzebom mieszkaniowym osób, które wymagają szczególnej pomocy w tym zakresie (por. art. 47 ustawy). Artykuł 48 dotyczył finansowania Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego, które odbywało się w następujący sposób:

- „a) z zysków pochodzących z wykorzystania kapitału własnego Funduszu, tj. rat, odsetek i płatności z tytułu indeksacji cen w odniesieniu do udzielonych pożyczek;
- b) z corocznych dotacji ze Skarbu Państwa określanych każdorazowo w ustawie budżetowej;
- c) z kredytów udzielanych przez władze miasta Państwowej Agencji Mieszkalnictwa, por. art. 42;
- d) ze sprzedaży obligacji funduszom emerytalnym zgodnie z umowami między Państwową Agencją Mieszkalnictwa, a funduszami emerytalnymi;
- e) z pożyczek specjalnych, które mogą być przewidziane w planach inwestycyjnych i kredytowych, w przypadku gdy fundusze zbywalne zgodnie z lit. a)–d) nie wystarczają na realizację przewidzianych inwestycji.”.

Kategorie kredytów Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego zostały wyszczególnione w art. 50 ustawy i są one następujące:

- „1) Kredyty na wynajem mieszkań społecznych z opcją wykupu (na 90 % ceny zakupu).
- 2) Kredyty na prywatne mieszkania społeczne (na 90 % ceny zakupu).
- 3) Kredyty na czynszowe mieszkania społeczne (na 90 % ceny zakupu).
- 4) Kredyty na ogólny wynajem mieszkań z opcją wykupu (na 70 % i 20 % ceny zakupu). [...]”.

Kredyty na mieszkania społeczne były udzielane przez Państwową Radę Mieszkalnictwa z Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego (por. art. 52 ustawy). Kredyt mógł wynosić do 90 % kosztów budowy lub ceny zakupu, jednak nie mógł przekraczać 90 % podstawy kosztów zatwierdzonych przez Państwową Radę Mieszkalnictwa, pomniejszonej o 3,5 % specjalnego wkładu władz lokalnych na każde mieszkanie w ramach mieszkalnictwa społecznego (por. art. 42 ust. 2 ustawy)⁽¹¹⁾. W odniesieniu do prawa do pomocy społecznej, art. 64 ustawy stanowił, że prawo do kredytów na prywatne mieszkania społeczne ogranicza się do osób spełniających następujące warunki:

⁽¹¹⁾ Rozdział VIII ustawy nr 97/1993 określał zasady dotyczące spółdzielni mieszkaniowych. Zasad tych nie przeniesiono do ustawy o mieszkalnictwie z 1998 r. W chwili obecnej działalność spółdzielni mieszkaniowych regulują przepisy odrębnej ustawy nr 66/2003. W odniesieniu do prawa tych spółdzielni do kredytów z Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa, jest ono określone przepisami rozdziału VIII ustawy o mieszkalnictwie (por. lit. d) art. 5 ustawy nr 66/2003).

- „a) nie posiadają jeszcze na własność mieszkania lub porównywalnego składnika majątkowego w innej formie;
- b) przez ostatnie trzy lata przed przydzieleniem pomocy ich średni dochód nie przekraczał kwoty [...]. Powyższe limity dochodów określa Państwowa Rada ds. Mieszkalnictwa na początku każdego roku [...];
- c) wykażą zdolność do spłaty ocenianą przez lokalny komitet mieszkalnictwa [...].”

Artykuł 65 przewidywał, że osoby ubiegające się o mieszkania czynszowe muszą spełnić warunki przewidziane lit. a) i b).

Właściciel mieszkania nabytego w systemie pomocy społecznej, który zamierzał sprzedać swoje mieszkanie, musiał powiadomić komitet mieszkalnictwa lub innego dewelopera o swoich zamiarach (por. art. 85 ustawy). Deweloper miał kupić takie mieszkanie i odsprzedać je zgodnie z ustawą oraz przepisami wykonawczymi do ustawy. W momencie zakupu mieszkania jego sprzedawca powinien otrzymać refundację wkładu, jaki wpłacił w momencie zakupu mieszkania oraz spłaconych rat kredytu zaciągniętego z Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego, zapłaconych od momentu podpisania umowy zakupu. Artykuł 86 powierzył władzom miejskim zadanie obliczania ceny sprzedaży mieszkań społecznych.

2.2.3. Ustawa o mieszkalnictwie nr 44/1998

2.2.3.1. Wprowadzenie – główne zmiany

Ustawa o mieszkalnictwie nr 44/1998 weszła w życie dnia 1 stycznia 1999 r. Na mocy tej ustawy powołano Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa. Jednocześnie uchylono wyżej wymienioną ustawę nr 97/1993 o Państwowej Agencji Mieszkalnictwa. Zgodnie z art. 1 ustawy o mieszkalnictwie ma ona na celu zapewnienie bezpieczeństwa i równych praw w zakresie mieszkalnictwa dla Islandczyków poprzez udzielanie kredytów oraz poprzez organizację spraw odnoszących się do mieszkalnictwa oraz zapewniania funduszy na szczególny cel, jakim jest zwiększenie szans ludzi na nabycie lub wynajęcie mieszkania na możliwych do podołania warunkach. Innymi słowy cel tej ustawy jest w pełni zgodny z celem określonym we wcześniej wspomnianym art. 1 poprzedniej ustawy nr 97/1993.

W projekcie ustawy, który następnie stał się ustawą o mieszkalnictwie, główne zmiany opisano w następujący sposób:

„Główne zmiany zawarte w projekcie ustawy odnoszą się do systemu mieszkalnictwa społecznego. Główna proponowana zmiana dotyczy zaprzestania budowy i zakupu prywatnych mieszkań społecznych, a w zamian wprowadza nowy system udzielania pożyczek społecznych. Obecne przepisy dotyczące budowy i wynajmu mieszkań zostaną zachowane, jednak proponuje się uchylenie artykułów dotyczących wynajmu mieszkań z opcją ich wykupu. Dodatkowo odrębny projekt ustawy będzie dotyczył spółdzielni budowlanych i mieszkaniowych.

W odniesieniu do innych spraw główne zmiany w projekcie ustawy można w uproszczeniu sprowadzić do trzech kwestii. Po pierwsze dotyczą one pomocy społecznej. Po drugie – udziału władz lokalnych w takiej pomocy oraz po trzecie – zmian dotyczących struktury organizacyjnej spraw w zakresie mieszkalnictwa.”⁽¹²⁾

Gdy Minister Spraw Społecznych przedkładał Parlamentowi projekt ustawy, wytłumaczył główne zmiany legislacyjne przewidziane w ramach nowej ustawy w następujący sposób:

„Oto główne zmiany:

Likwiduje się Państwową Agencję Mieszkalnictwa.

Państwowy Fundusz Budownictwa oraz Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy zostaną połączone w Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa, natomiast aktywa Państwowej Agencji Mieszkalnictwa staną się również częścią Funduszu. [...]

System obligacji mieszkaniowych pozostanie niezmienny, jeśli chodzi o obrót nieruchomościami na rynku ogólnym. Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa w dłuższej perspektywie czasowej stanie się samowystarczalny. W tym względzie zakłada się restrukturyzację kredytów wcześniej zaciągniętych przez Fundusz. Dzięki restrukturyzacji możliwe będzie osiągnięcie znacznie lepszych stóp oprocentowania niż te, z których obecnie korzystają Fundusze Budownictwa. Fundusz ten będzie bardzo silny. Będzie miał kapitał w wysokości 26 miliardów ISK oraz dostęp do najlepiej oprocentowanych pożyczek.”⁽¹³⁾

2.2.3.2. Struktura instytucjonalna

Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa jest niezależną instytucją państwową, wyposażoną w osobną radę dyrektorów (Państwową Radę ds. Mieszkalnictwa), podlegającą administracyjnie Ministrowi Spraw Społecznych (zob. art. 4 ustawy o mieszkalnictwie). Fundusz zastąpił wcześniejszą Państwową Agencję Mieszkalnictwa. Zgodnie z art. 7 minister powołuje pięcioosobową radę dyrektorów Funduszu na czteroletnią kadencję. Artykuł 8 stanowi, że rada dyrektorów zatrudnia dyrektora generalnego, który jest odpowiedzialny za bieżącą działalność Funduszu, zatrudnianie personelu itp.

Jak wspomniano wcześniej ustawa o mieszkalnictwie zlikwidowała zarówno Państwowy Fundusz Budownictwa, jak i Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy. Fundusze miały zostać połączone i rozwiązane z dniem wejścia w życie tej ustawy. Od tego samego dnia Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa przejął funkcje, prawa, aktywa, pasywa i zobowiązania obydwu wcześniej istniejących funduszy (art. 53 ustawy). Prawa i przywileje udzielone im z mocy prawa mają zastosowanie do Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa. Podobnie Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa przejął wszystkie prawa i zobowiązania związane z instrumentami dłużnymi należącymi do Państwowego Funduszu Budownictwa i Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego i wstąpił w ich miejsce we wszelkich sporach prawnych przeciwko nim lub prowadzonych w ich imieniu.

⁽¹²⁾ Nieoficjalne tłumaczenie Urzędu. Oryginalny tekst islandzki znajduje się na stronie: <http://www.althingi.is/alttext/122/s/0877.html>

⁽¹³⁾ Nieoficjalne tłumaczenie Urzędu. Oryginalny tekst islandzki znajduje się na stronie <http://www.althingi.is/alttext/122/03/r06115030.sgm>

Zadania powierzone z mocy prawa Funduszowi Finansowania Mieszkalnictwa zostały wyszczególnione w art. 9 ustawy o mieszkalnictwie i obejmują:

- „1. Udzielanie pożyczek i zarządzanie obrotem obligacji mieszkaniowych zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.
2. Udzielanie pożyczek władzom lokalnym, firmom i stowarzyszeniom na budowę lub zakup budynków mieszkalnych. [...]”.

Tak jak w przypadku Państwowego Funduszu Budownictwa i Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego zgodnie z poprzednią ustawą nr 97/1993, również Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa jest finansowany 1) z zysków pochodzących z wykorzystania kapitału własnego i 2) z emisji i sprzedaży obligacji (por. art. 10 ustawy o mieszkalnictwie). W przeciwieństwie jednak do systemu określonego w ustawie nr 97/1993 finansowanie z bezpośrednich dotacji Skarbu Państwa nie znalazło kontynuacji w ustawie o mieszkalnictwie.

Zgodnie z art. 11 ustawy o mieszkalnictwie Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa zachowuje powierzone środki oraz uzyskuje z nich dochód. Po uzyskaniu zgody od Ministra Spraw Społecznych Fundusz może podjąć decyzję o przekazaniu swoich aktywów pod opiekę innych podmiotów, w całości lub częściowo. Należy podjąć starania, aby Fundusz zawsze posiadał odpowiednią płynność finansową umożliwiającą mu wywiązanie się ze zobowiązań.

2.2.3.3. Kategorie kredytów

2.2.3.3.1. Trzy typy kredytów

Artykuł 15 ustawy o mieszkalnictwie ustanawiał trzy kategorie kredytów udzielanych przez Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa⁽¹⁴⁾. Były to:

- kredyty podstawowe na zakup bądź budowę domów i mieszkań, o których mowa w rozdziale VI ustawy o mieszkalnictwie,
- kredyty uzupełniające na zakup bądź budowę domów i mieszkań dla osób fizycznych, o których mowa w rozdziale VII ustawy o mieszkalnictwie,
- kredyty udzielane władzom lokalnym, stowarzyszeniom i przedsiębiorstwom na budowę bądź zakup mieszkań czynszowych, o których mowa w rozdziale VIII ustawy o mieszkalnictwie.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 Fundusz miał prawo tworzyć nowe kategorie kredytów, pod warunkiem ich zatwierdzenia przez Ministra Spraw Społecznych.

2.2.3.3.2. Kredyty podstawowe

Ustawa o mieszkalnictwie stanowiła kontynuację systemu kredytów podstawowych wprowadzonego w 1989 r. poprzez

⁽¹⁴⁾ Jedną z tych kategorii, jak zostanie to wskazane poniżej, została zniesiona przez ustawę nr 120/2004, por. pkt 2.2.3.4.2.

system obligacji mieszkaniowych, a stosowanego także na mocy ustawy nr 97/1993. Nowa ustawa nie wprowadziła zmian w zakresie tej kategorii kredytów. Aby zarządzać kredytami podstawowymi Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa miał uruchomić Oddział ds. Obligacji Mieszkaniowych, zarządzany do tej pory przez Państwową Agencję Mieszkalnictwa, którego finanse miały być prowadzone oddzielnie od innych działań Funduszu (art. 17 ustawy o mieszkalnictwie)⁽¹⁵⁾.

Oddział ds. Obligacji Mieszkaniowych miał za zadanie:

- „1) Emitować kategorie obligacji mieszkaniowych będące przedmiotem obrotu w imieniu Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa zgodnie z warunkami określonymi w tej ustawie lub rozporządzeniu.
- 2) Prowadzić wymianę instrumentów dłużnych zabezpieczonych hipotecznymi listami zastawnymi i obligacjami mieszkaniowymi.
- 3) Dbać o atrakcyjność obligacji mieszkaniowych na rynku potencjalnych nabywców.. [...]”.

Hipoteczne listy zastawne miały być indeksowane i wydawane na takich samych warunkach udzielania pożyczek (oprócz marży odsetkowej) co obligacje mieszkaniowe wymienione na hipoteczne listy zastawne (por. art. 19 ustawy). Marża ta mogła być ustanowiona, aby pokryć koszty operacyjne Oddziału ds. Obligacji Mieszkaniowych oraz szacowane straty z tytułu niespłaconych kredytów (por. art. 28 ustawy). Wysokość marży odsetkowej ustalać miał Minister Spraw Społecznych na wniosek zarządu Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa.

Instrumenty hipoteczne i obligacje mieszkaniowe mogły być wymieniane za kwotę nieprzekraczającą 70 % szacowanej wartości nieruchomości, jeśli właściciel budował lub kupował swoje pierwsze mieszkanie, natomiast w innych przypadkach kwota ta mogła stanowić odpowiednik 65 % (por. art. 19 ustawy). Oznacza to obniżenie górnej granicy 75 % szacowanej wartości nieruchomości określonej we wspomnianym wcześniej art. 27 poprzedniej ustawy nr 97/1993. Minister Spraw Społecznych mógł w drodze rozporządzenia określić maksymalną liczbę instrumentów hipotecznych zakupionych w odniesieniu do każdej nieruchomości przez Oddział ds. Obligacji Mieszkaniowych. Zgodnie z art. 21 ustawy maksymalny okres kredytowania dla instrumentów hipotecznych kupionych przez Oddział ds. Obligacji Mieszkaniowych wynosił 40 lat. Dalsze przepisy dotyczące obligacji mieszkaniowych zostały ustanowione w rozporządzeniu nr 7/1999 dotyczącym Oddziału ds. Obligacji Mieszkaniowych i obrotu obligacjami mieszkaniowymi (*um húsbrefadeild og húsbrefavíðskipti*).

W zakresie udzielania pożyczek przedsiębiorstwom budowlanym rozporządzenie to powieliło przepisy zawarte w poprzednim rozporządzeniu 467/1991 o tym samym tytule, stosowanym na mocy poprzedniej ustawy⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁵⁾ Ustawą nr 57/2004 przepisy dotyczące obligacji mieszkaniowych zostały zniesione, ponieważ Fundusz rozpoczął udzielanie kredytów gotówkowych, por. pkt 2.2.3.4.1.

⁽¹⁶⁾ Por. pkt 2.2.2.4 powyżej.

Na podstawie powyższego można zauważyć, że system wymiany obligacji mieszkaniowych nie zmienił się po wejściu w życie ustawy o mieszkalnictwie. Oddziałowi Obligacji Mieszkaniowych Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa powierzono te same funkcje, które pełnił ten sam oddział w strukturze Państwowej Agencji Mieszkalnictwa (por. art. 19 ustawy nr 97/1993 i art. 17 ustawy o mieszkalnictwie – oba artykuły były przytaczane powyżej). Znajduje to także potwierdzenie w komentarzach do rozdziału VI projektu, który stał się ustawą o mieszkalnictwie. Rozdział ten zawierał przepisy zasadniczo podobne do tych z rozdziału IV ustawy nr 97/1993⁽¹⁷⁾.

2.2.3.3.3. Kredyty uzupełniające

Ustawą o mieszkalnictwie dodano do systemu mieszkalnictwa nową kategorię kredytów zwanych kredytami uzupełniającymi, przeznaczonych dla ludzi o niższych dochodach. Kredyty te mogły być przyznawane jako uzupełnienie kredytów podstawowych, zastępując kilka rodzajów pożyczek społecznych udzielanych w ramach ustawy nr 97/1993, ale zostały zniesione w późniejszym czasie⁽¹⁸⁾. Zgodnie z art. 30 Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa mógł, na wniosek lokalnej komisji mieszkalnictwa, przyznać kredyty uzupełniające osobom, które miały prawo do kredytu podstawowego na zakup mieszkania. Kredyty uzupełniające mogły pokryć 25 % szacowanej wartości mieszkania. Tak jak w przypadku pożyczek społecznych udzielanych przed utworzeniem Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa w ramach poprzedniego systemu opierającego się na ustawie nr 97/1993, kredyty z tego Funduszu (kredyt podstawowy i kredyt uzupełniający) nie mogą przekraczać 90 % szacowanej wartości mieszkania.

Minister spraw społecznych wydał rozporządzenie dokładniej określające warunki przyznawania kredytów uzupełniających. Przy udzielaniu tych kredytów należało uwzględnić następujące kryteria: liczba osób w rodzinie, stan majątkowy, dochody wielkość i rodzaj lokalu mieszkalnego. Minister Spraw Społecznych wydał rozporządzenie nr 783/1998 dotyczące kredytów uzupełniających, które określało w sposób bardziej szczegółowy warunki, które musieli spełnić wnioskodawcy, aby uzyskać prawo do tych kredytów. Artykuły 5 i 6 rozporządzenia stanowiły, że wnioskodawca, aby uzyskać prawo do kredytu uzupełniającego, nie mógł przekroczyć pewnych progów dochodu i majątku⁽¹⁹⁾. Artykuł 8 stanowił, że wnioskodawca musi przejść ocenę pod kątem możliwości spłaty. W art. 4 określono, że władze lokalne miały prawo wydać dalsze wytyczne do rozważenia przez komitety mieszkalnictwa. Mogły one obejmować takie kwestie jak obecną sytuację w mieszkalnictwie, stan i rodzaj obecnie zajmowanego lokalu mieszkalnego oraz liczbę i stan zdrowia członków rodziny⁽²⁰⁾. Głównymi kryteriami decydującymi o przyznaniu prawa do „społecznych” kredytów były więc nadal brak majątku i niskie dochody, tak

jak miało to miejsce w stanie prawnym poprzedzającym przyjęcie ustawy o mieszkalnictwie.

W przeciwieństwie do przepisów ustawy nr 97/1993 ustawa o mieszkalnictwie nie zawierała przepisów dotyczących kredytów na tzw. wynajem mieszkań społecznych z opcją ich wykupu. Ponadto ustawa o mieszkalnictwie nie zawierała żadnych przepisów dotyczących sprzedaży mieszkań społecznych. Mogły one być sprzedawane na powszechnym rynku pod warunkiem spełnienia warunków określonych w art. 32 ustawy o mieszkalnictwie.

2.2.3.3.4. Mieszkania czynszowe

Trzecią kategorię kredytów – kredyty na mieszkania czynszowe, regulują przepisy rozdziału VIII ustawy o mieszkalnictwie. Zgodnie z art. 33 Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa może przyznać kredyty na budowę bądź zakup mieszkań czynszowych władzom lokalnym, stowarzyszeniom lub przedsiębiorstwom, które chcą wybudować, posiadać takie mieszkania i nimi zarządzać. Przyznane kredyty mogą pokryć do 90 % kosztów budowy lub ceny zakupu, ale nie mogą przekraczać 90 % kosztów podstawowych zatwierdzonych przez zarząd Funduszu (por. art. 36 ustawy). Zgodnie z art. 37 ustawy prawo do mieszkania czynszowego zależeć będzie od warunków społecznych danego wnioskodawcy oraz od tego, czy dochód i majątek wnioskodawcy mieszczą się w limitach określonych szczegółowo w rozporządzeniu wydanym przez Ministra Spraw Społecznych.

W uwagach ogólnych dołączonych do rozdziału VIII projektu ustawy o mieszkalnictwie stwierdzono, że w przypadku tych kredytów będą nadal obowiązywały w większości te same przepisy, które obowiązywały na mocy ustawy 97/1993⁽²¹⁾. W związku z tym ta kategoria kredytów jest zasadniczo tożsama z tym, co określono w przepisach dotyczących Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego. W tej kategorii kredyt może stanowić maksymalnie 90 % kosztów budowy lub ceny zakupu, zarówno według przepisów ustawy o mieszkalnictwie, jak i według ustawy nr 97/1993. Podobnie uzyskanie prawa do mieszkań czynszowych oparte było na kryterium potrzeby społecznej, tj. na braku majątku i niskich dochodach.

2.2.3.4. Zmiany dokonane w 2004 r.

2.2.3.4.1. Ustawa nr 57/2004

W 2004 r. wprowadzono dwie ustawy zmieniające ustawę o mieszkalnictwie – ustawę nr 57/2004 i ustawę nr 120/2004. Ustawa nr 57/2004, która weszła w życie dnia 1 lipca 2004 r., zniósła system wymiany obligacji mieszkaniowych. W zamian za to kredyty podstawowe przyznawane przez Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa były wypłacane w gotówce. Główne cele zmian opisano w następujących zapisach projektu ustawy:

⁽¹⁷⁾ <http://www.althingi.is/altext/122/s/0877.html>

⁽¹⁸⁾ Te kredyty uzupełniające zostały zniesione przez ustawę nr 120/2004, por. pkt 2.2.3.4.2. poniżej.

⁽¹⁹⁾ Osoba fizyczna nie mogła zarabiać więcej niż 1 620 000 ISK i posiadać majątku o wartości przekraczającej 1 900 000 ISK. Liczby te miały być każdego roku korygowane.

⁽²⁰⁾ Mając na względzie fakt, że Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa może przynosić straty, udzielając kredytów uzupełniających, art. 43 ustawy o mieszkalnictwie stanowił, że władze lokalne powinny posiadać i prowadzić tzw. fundusz rezerwowy, administrowany przez Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa. Zgodnie z art. 44 fundusz rezerwowy pokrywa straty poniesione przez Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa na kredytach uzupełniających. Artykuł 45 stanowił, że władze lokalne powinny płacić początkowo składkę w wysokości 5 % każdego kredytu uzupełniającego przyznanego na terytorium ich właściwości.

⁽²¹⁾ <http://www.althingi.is/altext/122/s/0877.html>

„Przedkładany projekt ustawy ma na celu zapewnienie Islandczykom korzystniejszych kredytów mieszkaniowych za pośrednictwem Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa poprzez tańsze finansowanie na powszechnym rynku kredytowym. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez reorganizację emisji obligacji przez Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa, która zwiększy wydajność finansowania i wyeliminuje główne niedociągnięcia związane z obecną emisją [...]”⁽²²⁾.

Po wprowadzeniu zmian art. 19 ustawy o mieszkalnictwie brzmiał:

„Kredyty udzielane przez Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa wypłacane są w gotówce. Przed wypłaceniem kredytu kredytobiorca emituje instrument hipoteczny kredytobiorcy i dokonuje jego urzędowego wpisu. Hipoteka każdego kredytobiorcy podlega indeksacji cenowej według wskaźnika cen konsumpcyjnych (por. ustawa o wskaźniku cen konsumpcyjnych) i są od niej naliczane odsetki przewidziane w art.21.”.

Ustępy 2 i 3 w art. 10 ustawy, dotyczące finansowania Funduszu, zostały zmienione, aby uwzględnić zniesienie systemu obligacji mieszkaniowych.

„Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa finansuje zadania powierzone mu przez niniejszą ustawę w następujący sposób:

- 1) dzięki zyskom pochodzącym z wykorzystania kapitału własnego Funduszu, tj. ratom, odsetkom i płatnościami z tytułu indeksacji cen w odniesieniu do udzielonych pożyczek;
- 2) poprzez emisję i sprzedaż obligacji FFM oraz poprzez zaciąganie pożyczek, jeśli zostało to przewidziane w ustawie budżetowej;
- 3) poprzez opłaty z tytułu świadczenia usług przewidziane w art. 49.”.

Mimo że opłaty z tytułu świadczenia usług nie były poprzednio wymienione w art. 10 jako źródło finansowania, art. 49, do którego odesłano, był częścią ustawy od jej wejścia w życie i nie został zmieniony. Mocą art. 5 ustawy nr 57/2004 dodano do art. 11 ustawy o mieszkalnictwie dwa nowe akapity dotyczące zarządzania aktywami i pasywami:

„Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa utrzymuje swoje przychody i wydatki w równowadze i odpowiednio wcześniej przygotowuje plany w tym zakresie. W tym celu Fundusz tworzy system zarządzania ryzykiem.

Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa może prowadzić obrót swoimi własnymi obligacjami i innymi papierami wartościowymi. Po otrzymaniu opinii zarządu Funduszu i Urzędu ds. Nadzoru Finansowego minister wydaje, w drodze rozporządzenia, przepisy dotyczące kryteriów ryzyka Funduszu, zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej i obrotu papierami wartościowymi.”

Ustawa nr 57/2004 wprowadziła jeszcze szereg innych zmian. Były one głównie związane z kwestiami, które można określić

jako zmiany techniczne związane ze zniesieniem systemu wymiany obligacji (por. art. 9–20 ustawy zmieniającej). Ustawa ta nie zmieniła niczego, co dotyczyłoby istoty kredytów podstawowych lub podstaw ich przyznawania.

2.2.3.4.2. Ustawa nr 120/2004

Ustawą nr 120/2004, która weszła w życie dnia 3 grudnia 2004 r., podniesiono limit kredytów podstawowych przyznawanych przez Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa z wcześniejszych 70 do 90 % szacowanej wartości nieruchomości, a Minister Spraw Społecznych uzyskał prawo do zmiany tego pułapu w drodze rozporządzenia administracyjnego (por. art. 19 ustawy o mieszkalnictwie). Ponadto w wyniku podniesienia limitu dla kredytów podstawowych, przepisy rozdziału VII ustawy dotyczące kredytów uzupełniających uchylono. W uwagach do art. 4 projektu ustawy, który uchylał rozdział VII ustawy o mieszkalnictwie dotyczący kredytów uzupełniających wpisano, m. in. następujące wyjaśnienia:

„Jeśli projekt ustawy stanie się obowiązującym prawem wszyscy nabywcy nieruchomości będą mieli możliwość uzyskania kredytów do wysokości 90 % wartości nieruchomości. Tym samym zniknie zapotrzebowanie na kredyty uzupełniające. Oprocentowanie kredytów uzupełniających wynosiło na początku 2004 r. 5,3 % i było znacząco wyższe niż oprocentowanie kredytów podstawowych po wprowadzeniu zmian w emisji obligacji przez Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa, które weszły w życie dnia 1 lipca 2004 r. Począwszy od września kredyty uzupełniające były oprocentowane tak samo jak kredyty podstawowe. Zmiana ta stworzyła znacznie lepsze warunki dla kupujących o niewielkim majątku i niskich dochodach. W obecnej sytuacji nie ma więc powodu tworzyć dla tej grupy oddzielnej kategorii kredytów.”⁽²³⁾.

Minister spraw społecznych skorzystał z prawa przysługującego mu na mocy powyższej ustawy. Limit został obniżony do 80 %, następnie podniesiony do 90 % i wreszcie obniżony do 80 %, tj. obecnego poziomu⁽²⁴⁾.

3. PODSTAWA PRAWNA W PRAWIE ISLANDZKIM DLA MOŻLIWYCH ELEMENTÓW POMOCY PAŃSTWA

W swej decyzji rozpoczynającej formalne postępowanie wyjaśniające Urząd zidentyfikował pięć potencjalnych środków pomocy państwa:

- gwarancję państwową,
- zwolnienie z podatku dochodowego i podatku od nieruchomości,
- dotacje na spłatę odsetek,
- brak wypłat dywidend,
- fakt, że FFM nie podlega wymogom w zakresie odpowiedniego poziomu kapitału i regułom dotyczącym minimalnego wskaźnika wypłacalności.

⁽²³⁾ Nieoficjalne tłumaczenie Urzędu. Oryginalny tekst w języku islandzkim można znaleźć na stronie internetowej: <http://www.althingi.is/alttext/131/s/0223.html>

⁽²⁴⁾ Zob. rozporządzenie nr 540/2006, ostatnio zmienione rozporządzeniem 587/2007. Rozporządzenie określa także bezwzględny limit kwoty kredytu, który wynosi obecnie 18 milionów koron islandzkich.

⁽²²⁾ Nieoficjalne tłumaczenie Urzędu.

3.1. GWARANCJA PAŃSTWOWA

Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa jest instytucją państwową podlegającą prawu publicznemu (por. art. 4 ustawy o mieszkalnictwie nr 44/1998 i art. 2 poprzedniej ustawy nr 97/1993). Jako taka, zgodnie z niepisaną zasadą islandzkiego prawa publicznego, wszystkie jej zobowiązania zabezpieczone są gwarancją państwową.

Wspomniana niepisana zasada islandzkiego prawa publicznego obowiązywała jeszcze przed wejściem w życie Porozumienie EOG. W uwagach ogólnych do projektu ustawy, który stał się ustawą nr 121/1997 o gwarancjach państwowych (*lög um ríkisábyrgðir*) stwierdzono co następuje: „Fakt ten jest oparty na jednoznacznej zasadzie islandzkiego prawa: państwo jest odpowiedzialne za zobowiązania swoich instytucji i przedsiębiorstw, chyba że gwarancja jest ograniczona jasno wyrażonym zastrzeżeniem [...] lub odpowiedzialność państwa w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jest ograniczona wkładem kapitałowym.”⁽²⁵⁾. Gwarancja ta ma zastosowanie w odniesieniu do wszystkich instytucji państwowych, niezależnie od daty założenia, rodzaju działalności lub zmian tej działalności. Miała więc także zastosowanie do Państwowej Agencji Mieszkalnictwa i trzech innych podmiotów zajmujących się finansowaniem mieszkalnictwa przed wejściem w życie ustawy o mieszkalnictwie.

3.2. ZWOLNIENIE Z PODATKU DOCHODOWEGO I PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI

Drugim potencjalnym środkiem pomocy państwa zidentyfikowanym przez Urząd w decyzji o wszczęciu postępowania jest zwolnienie FFM z podatku dochodowego i podatku od nieruchomości.

Skarb państwa, wszystkie instytucje państwowe i wszystkie państwowe przedsiębiorstwa, za które państwo ponosi nieograniczoną odpowiedzialność zostały zwolnione z podatków dochodowego i od nieruchomości na długo przed wejściem w życie Porozumienia EOG (por. ust. 1 art. 4 ustawy o podatku dochodowym nr 90/2003). To ogólne zwolnienie z podatku ma zastosowanie do Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa jako instytucji państwowej.

W chwili wejścia w życie Porozumienia EOG podstawa prawna do zwolnienia z podatku była określona w ust. 1 art.4 ustawy nr 75/1981 o podatku dochodowym i podatku od nieruchomości. Obecna ustawa o podatku dochodowym stanowi ujednoliconą wersję ustawy nr 75/1981 o podatku dochodowym i podatku od nieruchomości. Stąd też instytucje poprzedzające Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa także były objęte wymienionymi zwolnieniami podatkowymi.

Jeśli chodzi o podatek od nieruchomości, został on zniesiony, *erga omnes* ustawą nr 129/2004 i został pobrany po raz ostatni

⁽²⁵⁾ Nieoficjalne tłumaczenie Urzędu. Oryginalny tekst w języku islandzkim można znaleźć na stronie internetowej: <http://www.althingi.is/altext/122/s/0099.html>

od składników majątkowych na koniec 2005 r. Do czasu przyjęcia ustawy nr 129/2004 z podatku od nieruchomości zwalniał wyżej wymienione instytucje ust. 1 art.4 ustawy nr 90/2003. Stąd też instytucje poprzedzające Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa także były objęte wymienionymi zwolnieniami podatkowymi.

3.3. DOTACJE NA SPŁATĘ ODSETEK

W decyzji o rozpoczęciu postępowania Urząd zidentyfikował trzeci potencjalny środek pomocy państwa – dotacje na spłatę odsetek, które w zasadzie prowadzą się do bezpośrednich dotacji budżetowych na rzecz FFM na pokrycie zobowiązań wynikających z udzielania pożyczek poniżej stóp rynkowych na budownictwo społecznych mieszkań czynszowych.

Jedną z kategorii pożyczek Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego były kredyty na społeczne mieszkania czynszowe (por. cytowany powyżej art. 50 ustawy nr 97/1993). Rozdział VIII ustawy o mieszkalnictwie określa obecne zasady udzielania pożyczek na społeczne mieszkania czynszowe i, jak określono powyżej, są one w znacznej części takie same jak te poprzednio obowiązujące. Udzielanie tej kategorii pożyczek zlecono więc zarówno Państwowej Agencji Mieszkalnictwa, poprzez Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy, jak i FFM.

Tak jak wspomniano powyżej, jednym ze środków finansowania Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego były bezpośrednio dotacje budżetowe (por. art. 48 ustawy nr 97/1993). Miały one częściowo pokryć koszty operacyjne Funduszu, w tym koszty związane ze społecznymi mieszkaniami czynszowymi. O stopie oprocentowania tej kategorii pożyczek decydował co roku rząd (por. art. 52 ustawy).

Odnośnie do sytuacji po wejściu w życie ustawy o mieszkalnictwie, tymczasowy art. IX ustawy o mieszkalnictwie przyjętej w 1998 r. stanowił, że do końca 2000 r. kredyty na społeczne mieszkania czynszowe będą przyznawane na dotychczas obowiązujących warunkach.

W dniu 21 sierpnia 2001 r. Minister Spraw Społecznych i Minister Finansów podpisali specjalne porozumienie przewidujące dopłaty pozwalające stosować obniżone oprocentowanie dla tej kategorii pożyczek dla maksymalnie 400 społecznych mieszkań czynszowych rocznie⁽²⁶⁾. W dniu 26 września 2005 r. ministrowie podpisali nowe porozumienie dostosowujące dotację budżetową dla FFM, uwzględniając obniżkę stóp procentowych i wzrost maksymalnego wkładu do każdego mieszkania. Zgodnie z tymi porozumieniami FFM miał otrzymywać dotację budżetową równoważącą straty poniesione w związku z tą kategorią pożyczek do wysokości określonej w porozumieniach.

⁽²⁶⁾ Pismo islandzkiego rządu z dnia 3 stycznia 2007 r., s. 10.

3.4. BRAK WYPŁAT DYWIDEND

Czwartym potencjalnym środkiem pomocy państwa zidentyfikowanym przez Urząd w decyzji o wszczęciu postępowania jest fakt, że FFM nie musi wypłacać państwu żadnych dywidend. Wynika to z ogólnych zasad islandzkiego prawa publicznego, które nie wymaga od instytucji państwowych, zorganizowanych tak jak FFM, płacenia dywidend⁽²⁷⁾. Zasada ta obowiązywała już przed wejściem w życie Porozumienia EOG, zatem sytuacja prawna poprzedników FFM była identyczna.

Ta ogólna zasada wynika, między innymi, z faktu, że celem tych instytucji nie jest osiągnięcie zysku, ale zapewnienie usług, które decyzją Parlamentu powinny być świadczone przez państwo. Zgodnie z islandzkim prawem publicznym instytucja państwowa wymaga podstawy prawnej, aby pobierać opłaty za swoje usługi, a ich wysokość nie może przekraczać kosztów świadczenia tych usług⁽²⁸⁾. W przypadku gdy prawo zezwala na pobieranie opłat powyżej kosztów lub, tak jak w przypadku FFM, instytucja zarabia na powierzonych jej środkach (por. art. 11 ustawy o mieszkalnictwie), aby instytucja wypłacała dywidendy państwu islandzkiemu potrzebna jest odrębna podstawa prawna.

Taką wykładnię islandzkiego prawa potwierdza pismo islandzkiego rządu z dnia 15 kwietnia 2008 r., gdzie stwierdzono, co następuje: „Zgodnie z ustawą o rządowej sprawozdawczości finansowej nr 88/1997 jest powszechną praktyką, że wymaga się uzyskania zysków od podmiotów publicznych jedynie wtedy, gdy są do tego zobligowane przez prawo. Potrzebna jest ponadto podstawa prawna, jeśli podmiot publiczny zobowiązany jest do wypłacania dywidend. Jeśli podmiot publiczny uzyskuje dochody, zwraca on ministerstwu finansów zwykłą część dochodów jako dywidendy, tak jak to przewiduje art. 42 ustawy nr 88/1997. Podmioty publiczne, które wypłacają dywidendy, takie jak Landsvirkjun, mają taki szczególny, prawny obowiązek. W tym kontekście odsyła się do art. 4 ustawy nr 42/1983 o Landsvirkjun. Nie istnieje więc ogólny przepis prawny nakazujący podmiotom publicznym wypłacać dywidendy.”

Również ustawa o mieszkalnictwie i ustawa nr 97/1993 nie zawierały żadnych przepisów prawnych wymagających od FFM lub jego poprzedników wypłacania dywidend. W tym względzie w przypadku FFM zawsze obowiązywała wspomniana zasada islandzkiego prawa publicznego.

3.5. FFM NIE PODLEGA WYMOGOM W ZAKRESIE ODPOWIEDNIEGO POZIOMU KAPITAŁU I REGULOM DOTYCZĄCYM MINIMALNEGO WSKAŹNIKA WYPŁACALNOŚCI

Akt prawny, do którego odnosi się punkt 14 rozdziału II załącznika IX do Porozumienia EOG (dyrektywa 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe⁽²⁹⁾, z późn. zm., zwana dalej „dyrektywą

bankową”) ustala wymogi w zakresie odpowiedniego poziomu kapitału i reguły minimalnego wskaźnika wypłacalności mające zastosowanie do instytucji kredytowych w państwach członkowskich UE i EFTA. Artykuł 2 ust. 3 dyrektywy zawiera wykaz instytucji zwolnionych z zastosowania przepisów dyrektywy bankowej. W decyzji Wspólnego Komitetu EOG wykaz ten został rozszerzony, m. in., poprzez dodanie islandzkich „Byggingarsjóðir ríkisins” (w dosłownym tłumaczeniu „państwowe fundusze budownictwa”⁽³⁰⁾). Termin ten obejmował Państwowy Fundusz Budownictwa i Pracowniczy Fundusz Mieszkania, które, jak opisano powyżej, zostały połączone i przejęte przez FFM (por. art. 53 ustawy o mieszkalnictwie). W związku z tym art. 116 ustawy nr 161/2002 o instytucjach finansowych (*lög um fjármálafyrirtæki*) zwalnia FFM z obowiązku zastosowania ustawy, która należy do środków wdrażających dyrektywę do islandzkiego prawa.

4. UWAGI ISLANDZKICH WŁADZ

W pismach z dnia 20 listopada 2006 r. i z dnia 15 kwietnia 2008 r. islandzki rząd utrzymywał, że system FFM powinien być uznawany za istniejącą pomoc. Po pierwsze, podstawowe cechy systemu obowiązywały już przed wejściem w życie Porozumienia EOG i nie zostały zmienione poprzez wprowadzenie ustawy o mieszkalnictwie. Wprowadzone wówczas zmiany w systemie mieszkalnictwa dotyczyły jedynie systemu mieszkalnictwa socjalnego i nie były znaczące. Po drugie, elementy pomocy państwa zidentyfikowane przez Urząd w decyzji o wszczęciu postępowania miały charakter ogólny i nie zostały zmienione przez wprowadzenie ustawy o mieszkalnictwie. Stąd na przykład domniemana gwarancja państwa była taka sama zarówno przed, jak i po wejściu w życie Porozumienia EOG. W tym kontekście islandzki rząd argumentował, że z wyroku Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie *Namur-Les Assurances du Crédit* wynikało, że jedynie zasadnicze zmiany legislacyjne mogą zmienić kwalifikację pomocy⁽³¹⁾. Po trzecie, w 1999 r., wraz z wprowadzeniem ustawy o mieszkalnictwie, nie wprowadzono żadnej zmiany mogącej wpłynąć na ocenę zgodności systemu z przepisami dotyczącymi pomocy państwa. Po czwarte, alternatywnie, zmiany wprowadzone w systemie mieszkalnictwa socjalnego związane na przykład z tzw. kredytami uzupełniającymi można oddzielić od ogólnego systemu udzielania pożyczek.

5. UWAGI OSÓB TRZECICH

Przedstawiciele SFF stwierdzili, że zmiany wprowadzone przez ustawę o mieszkalnictwie należy zaklasyfikować jako nową pomoc, wskutek tych zmian nie można twierdzić, że system nie podlegał do obecnego momentu większym zmianom. W piśmie z dnia 31 stycznia 2007 r. SFF powoływało się, m. in. na:

— istnienie nowej ustawy, tj. zastąpienie ustawy o Państwowej Agencji Mieszkalnictwa przez ustawę o mieszkalnictwie,

⁽²⁷⁾ Sytuacja przedstawia się inaczej, gdy państwo posiada przedsiębiorstwa w formie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością działające pod reżymem prawa prywatnego.

⁽²⁸⁾ Przykład zastosowania tej zasady znaleźć można np. w wyroku islandzkiego Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r. w sprawie nr 50/1998.

⁽²⁹⁾ Dz.U. L 126 z 26.5.2000, s. 1. Akt został dodany decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 15/2001 i wszedł w życie dnia 1 października 2001 r.

⁽³⁰⁾ Tłumaczenie na język polski na podstawie tłumaczenia na język angielski dostarczonego przez islandzki rząd.

⁽³¹⁾ Wyrok z dnia 9 sierpnia 1994 r. w sprawie C-44/93 *Namur-Les Assurances du Crédit* [1994] Rec. I-3829.

- utworzenie nowego podmiotu prawnego – Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa, który zastąpił Państwową Radę Mieszkalnictwa/Państwową Agencję Mieszkalnictwa oraz przejął aktywa i zobowiązania Państwowego Funduszu Budownictwa i Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego,
- wprowadzenie nowych instrumentów udzielania pożyczek z kredytami gotówkowymi zamiast obligacji mieszkaniowych i ograniczenie pomocy społecznej w sprawach mieszkalnictwa, zmiana maksymalnego poziomu finansowania zakupu, zniesienie ograniczeń w zakresie sprzedaży mieszkań społecznych zajmowanych przez właścicieli, zniesienie prawa pierwszeństwa oraz zmiany w zakresie rodzajów podmiotów, którym mogą zostać udzielone kredyty,
- zmiany w źródłach finansowania: zgodnie z ustawą o mieszkalnictwie Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa nie otrzymuje, w przeciwieństwie do swoich poprzedników, bezpośrednich dotacji od państwa.

W piśmie z dnia 28 marca 2008 r. SFF argumentowało, że właściwe kryteria prawne powinny zawierać kompleksową ocenę systemu FFM, a nie indywidualną analizę ustalonych, potencjalnych środków pomocy. W ocenie SFF indywidualne składniki systemu są tak blisko powiązane, że rozdzielanie ich przy dokonywaniu oceny określającej, czy środki te mają charakter środków nowych czy istniejących byłoby tworzeniem nieuzasadnionego, sztucznego podziału. Takie podejście, zdaniem SFF, byłoby niezgodne z praktyką Komisji Europejskiej w podobnych przypadkach. Na koniec SFF zwróciło się do Urzędu, aby ten wziął pod uwagę faktyczny rozwój sytuacji w odniesieniu do wysokości pożyczek przyznanych przez FFM oraz jego udział w rynku w porównaniu z udziałem w rynku banków prywatnych.

II. OCENA

1. FAKT, ŻE FFM NIE PODLEGA WYMOGOM W ZAKRESIE ODPOWIEDNIEGO POZIOMU KAPITAŁU I REGUŁOM DOTYCZĄCYM MINIMALNEGO WSKAŹNIKA WYPŁACALNOŚCI NIE OZNACZA, ŻE JEST BENEFICJENTEM POMOCY PAŃSTWA.

Urząd uznał za przydatne rozpoczęcie oceny od odpowiedzi na pytanie czy fakt, że FFM nie podlega wymogom w zakresie odpowiedniego poziomu kapitału i regułom minimalnego wskaźnika wypłacalności stanowi o tym, że jest to pomoc państwa.

Jak już wskazano, dyrektywa bankowa ustala wymagania w zakresie odpowiedniego poziomu kapitału i reguły dotyczące minimalnego wskaźnika wypłacalności, które dotyczą instytucji kredytowych w całej EOG. W decyzji o wszczęciu postępowania Urząd przyjął założenie, że zwolnienie FFM z obowiązku przestrzegania dyrektywy bankowej nie było pomocą państwa. Równocześnie jednak uznał, że kwestia ta zrodziła wątpliwości, na które najlepiej odpowiedzieć można poprzez dokonanie oceny tej kwestii zgodnie z procedurą formalnego postępowania wyjaśniającego. Ocena ta potwierdziła wstępne założenie Urzędu z następujących względów:

Po pierwsze, jak wskazano w decyzji o wszczęciu postępowania, FFM nie jest instytucją kredytową objętą dyrektywą bankową, ponieważ nie może otrzymywać od obywateli żadnych depozytów lub innych funduszy podlegających zwrotowi.

Po drugie, art. 2 ust. 3 dyrektywy bankowej zawiera wykaz instytucji zwolnionych ze stosowania przepisów dyrektywy. Decyzją Wspólnego Komitetu EOG do wykazu tego wpisano „Byggingarsjóðir ríkisins”, a terminu tego tradycyjnie używano na określenie funduszy, które zostały przejęte przez FFM. Stąd też, niezależnie od tego czy przepis ten ma charakter konstytutywny, czy jedynie ponownie stwierdza to, co wynika z przepisów dyrektywy, to sama dyrektywa bankowa w kształcie przyjętym przez EOG zwalnia FFM z ustanowionych w niej w niej wymogów w zakresie odpowiedniego poziomu kapitału i reguł dotyczących minimalnego wskaźnika wypłacalności. Nawet przyjmując, że zwolnienie z obowiązku przestrzegania dyrektywy byłoby związane z uprzywilejowaniem FFM, środek ten należałoby przypisać nie państwu islandzkiemu, ale Wspólnemu Komitetowi EOG. Tym samym nie stanowiłby on pomocy państwa⁽³²⁾.

Po trzecie, nawet jeśli FFM byłby objęty dyrektywą bankową, jakiegokolwiek zwolnienie nie pociągałoby za sobą przekazania zasobów państwowych, ponieważ w takiej sytuacji państwo nie zrzekłoby się żadnego przychodu.

2. ZEBRANE UWAGI DOTYCZĄCE GWARANCJI PAŃSTWOWEJ, DOTACJI NA SPŁATĘ ODSETEK, ZWOLNIENIA Z PODATKU DOCHODOWEGO I PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI ORAZ BRAKU OBOWIĄZKU WYPŁATY DYWIDEND

2.1. RÓŻNE PROCEDURY DOTYCZĄCE NOWEJ I ISTNIEJĄCEJ POMOCY

Procedura dotycząca nowej pomocy jest określona w art. 1 ust. 3 części I protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale (odpowiadającym art. 88 ust. 3 Traktatu WE). Jeżeli Urząd ma wątpliwości odnośnie do zgodności środka pomocy, wszczyna formalne postępowanie wyjaśniające przewidziane w art. 1 ust. 3 części I protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale (odpowiadającemu art. 88 ust. 2 WE) i art. 4 ust. 4 sekcji II części II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale.

Procedura dotycząca istniejącej pomocy różni się od tej dotyczącej nowej pomocy i jest określona w art. 1 ust. 1 części I protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale. Zgodnie z tym przepisem, Urząd, przy współpracy z państwami EFTA, stale nadzoruje wszystkie systemy istniejącej pomocy w tych państwach. Urząd proponuje tym państwom odpowiednie środki wymagane ze względu na stopniowy rozwój lub funkcjonowanie porozumienia o EOG.

Według Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości:

„[...] w sytuacji gdy Komisja bada środki pomocy w świetle art. 87 WE w celu ustalenia, czy są one zgodne ze wspólnym rynkiem, jest ona zobowiązana do wszczęcia postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE, jeżeli po zakończeniu wstępnej fazy postępowania wyjaśniającego nie mogła rozwiązać wszystkich wątpliwości stojących na przeszkodzie stwierdzeniu zgodności tych środków ze wspólnym rynkiem

⁽³²⁾ Wyrok z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie T-351/02 Deutsche Bahn (2006) Zb.Orz. II-1047, pkt 100–103.

[...]. Oczywiście te same zasady powinny być stosowane w sytuacji, gdy Komisja ma wątpliwości co do samej kwalifikacji badanego środka jako pomocy w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE. Nie można zatem zarzucać Komisji wszczęcia tego postępowania w sytuacji, gdy w podjętej w tym celu decyzji wyraża ona wątpliwości co do pomocowego, w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, charakteru będących jej przedmiotem środków.

[...]Komisja powinna zbadać w wystarczający sposób tę kwestię na podstawie informacji dostarczonych jej przez państwo członkowskie na tym etapie postępowania, nawet jeśli to badanie nie doprowadzi do ostatecznej oceny. [...]Jeśli informacje te podczas oceny wstępnej dają podstawy do uznania, że prawdopodobne jest, iż sporne środki rzeczywiście stanowią istniejącą pomoc, Komisja powinna zastosować wobec nich tryb przewidziany w art. 88 ust. 1 i 2 WE. Jeśli natomiast dostarczone przez państwo członkowskie informacje nie pozwalają na dojście do takiego wstępnego wniosku lub jeśli państwo członkowskie nie dostarczyło żadnej informacji na ten temat, Komisja powinna zastosować wobec tych środków tryb przewidziany w art. 88 ust. 3 i 2 WE.”⁽³³⁾.

Innymi słowy, wszelka ocena przeprowadzona w związku z decyzją wszczęcia formalnego postępowania dotycząca ustalenia, czy dany środek pomocy stanowi nową czy już istniejącą pomoc ma z konieczności jedynie charakter wstępny. W związku z tym z orzecznictwa wynika, że nawet jeżeli Urząd początkowo przyjął stanowisko, w decyzji o wszczęciu postępowania, że dany środek stanowi nową pomoc, może on nadal, w decyzji zamykającej postępowanie, uznać że dany środek w rzeczywistości stanowi istniejącą pomoc lub, że w ogóle nie kwalifikuje się jako pomoc. W przypadkach gdy chodzi o pomoc istniejącą, Urząd musi przestrzegać procedury dla pomocy istniejącej⁽³⁴⁾. W związku z tym w takim przypadku Urząd musiałby zamknąć formalne postępowanie i wszczęć inne postępowanie dla istniejącej pomocy określone w art. 17–19 części II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale⁽³⁵⁾. Zgodnie z tą drugą procedurą, i tylko w przypadku jej zastosowania, Urząd dokonałby oceny, czy istniejący środek pomocy jest zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG.

Informacje przedstawione Urzędowi w czasie gdy podjął on decyzję o wszczęciu formalnego postępowania nie były „w stanie potwierdzić” wstępnego wniosku, że dana pomoc jest pomocą istniejącą i dlatego też Urząd zastosował do niej zasady dotyczące nowej pomocy. Jeżeli ta wstępna ocena zostanie jednak podważona przez islandzki rząd, Urząd oceni kwestię na nowo w świetle materiałów przedstawionych przez rząd i SFF.

⁽³³⁾ Wyrok z dnia 10 maja 2005 r. w sprawie C-400/99 Włochy przeciwko Komisji, Zb.Orz. 2005, s. I-3657, pkt 47, 54–55.

⁽³⁴⁾ Wyrok z dnia 27 listopada 2003 r. w sprawie T-190/00 Regione Siciliana przeciwko Komisji, Rec. 2003, s. II-5015, pkt 48.

⁽³⁵⁾ Wyrok z dnia 30 czerwca 1992 r. w sprawie C-312/90 Królestwo Hiszpanii przeciwko Komisji, Rec. 1992, s. I-4117, pkt 14–17 i wyrok z dnia 30 czerwca 1992 r. w sprawie C-47/91 Włochy przeciwko Komisji, Rec. 1992, s. I-4145, pkt 22–25 oraz wyrok Sądu Pierwszej Instancji w sprawach połączonych T-195/01 i T-207/01 Rząd Gibraltaru przeciwko Komisji, Rec. 2002, s. II-2309 i w sprawach połączonych T-297/01 i T-298/01 SIC II, Rec. 2004, s. II-743.

Jak już wspomniano, Urząd ustalił istnienie i zgodność nowych środków pomocy w toku formalnego postępowania wyjaśniającego. Natomiast jeżeli instrumenty, o których mowa nie stanowią nowej pomocy, Urząd nie może zgodnie z procedurą dokonać wiążącej oceny, czy zamiast tego stanowią one istniejącą pomoc objętą zakresem art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG. Urząd nie może również dokonać wiążącej oceny, czy istniejące środki pomocy byłyby zgodne z Porozumieniem. Dlatego też przed rozstrzygnięciem, czy dane środki pomocowe są nowe czy istniejące, Urząd w takich przypadkach będzie opierał się na założeniu, że dane środki są pomocą państwa: gwarancją państwową, zwolnienie podatkowe, dotacja na spłatę odsetek i zwolnienie z wypłaty dywidend.

2.2. TEST PRAWNY

Zgodnie z art. 4 decyzji Urzędu 195/04/COL zmiana istniejącej pomocy to wszelka zmiana, poza modyfikacjami czysto formalnymi lub administracyjnymi, które nie mają wpływu na zgodność środka pomocy z wspólnym rynkiem. Ponadto jeśli chodzi o ocenę prawną czy dana pomoc jest nowa czy istniejąca, Trybunał Sprawiedliwości orzekł w sprawie *Namur-Les Assurances du Crédit*, że:

„[...] pojawienie się nowej pomocy lub zmiana istniejącej pomocy nie może być oceniane na podstawie skali pomocy lub, w szczególności, jej wysokości kwoty pomocy w którymkolwiek momencie funkcjonowania przedsiębiorstwa, jeżeli pomoc dostarczana jest na mocy wcześniejszych postanowień ustawowych, które pozostają niezmienione. To czy pomoc może zostać zaklasyfikowana jako istniejąca pomoc, czy jako zmiana istniejącej pomocy, musi być ustalone w kontekście przepisów przewidujących pomoc.”

Decyzja, która weszła w życie dnia 1 lutego 1989 r. nie zmieniła prawa, które przyznawało OND korzyści, z których ono już korzystało, ani w odniesieniu do istoty tych korzyści, ani nawet w odniesieniu do działań instytucji publicznej, których te korzyści dotyczyły, ponieważ ustawa z dnia 31 sierpnia 1939 r. narzuciła temu przedsiębiorstwu bardzo ogólny cel zmniejszenia ryzyka udzielania kredytów eksportowych. W związku z tym nie ma wpływu na ustalenia dotyczące pomocy wprowadzone tą ustawą.”⁽³⁶⁾

Trybunał zakończył wnioskiem, że faktyczne rozszerzenie działalności przedsiębiorstwa nie wystarczyłoby do zmiany kwalifikacji środka pomocy:

„A przyjęcie odmiennego stanowiska byłoby w rezultacie równoznaczne z wymaganiami od zainteresowanego państwa członkowskiego, by powiadomiło Komisję i dostarczyło dla celów prewencyjnego przeglądu nie tylko informacje na temat faktycznej nowej pomocy lub zmian pomocy przyznanej przedsiębiorstwu otrzymującemu istniejącą pomoc, ale także wszelkich środków, które mają wpływ na działalność przedsiębiorstwa i na funkcjonowanie wspólnego rynku, na konkurencję lub po prostu na faktyczną kwotę, w określonym okresie, pomocy co do zasady dostępnej, ale równocześnie podlegającej odpowiednim wahaniom, w zależności od obrotu przedsiębiorstwa.

⁽³⁶⁾ Wyrok w sprawie *Namur-Les Assurances du Credit*, cytowany powyżej, pkt 28–29 (podkreślone przez Urząd). Zob. również pkt 23 wyroku, w którym Trybunał odniósł się do zmian „niemających wpływu na istotę tych korzyści”.

Oznacza to wreszcie, że w przypadku przedsiębiorstwa publicznego takiego jak OND, każda kolejna operacja ubezpieczeniowa, która, zgodnie z informacjami z wysłuchania przeprowadzonego przez rząd belgijski, musi być zgłoszona organom nadzorczym, mogłaby zostać uznana za środek, do którego stosuje się procedurę ustanowioną w art. 93 ust. 3 Traktatu.

Taka wykładnia, która nie jest spójna ani z pismem, ani z celem art. 93 ust. 3, ani też z podziałem obowiązków między Komisją a państwami członkowskimi, który ten ustęp przewiduje, doprowadziłaby do braku pewności prawnej u przedsiębiorstw i państw członkowskich, które miałyby obowiązek powiadamiania z wyprzedzeniem o bardzo zróżnicowanych środkach, których następnie nie można by było wprowadzić w życie, pomimo wątpliwości co do zaklasyfikowania ich jako nową pomoc. [...]”⁽³⁷⁾

W sprawie *Gibraltar*, Sąd Pierwszej Instancji orzekł, że

„tylko w przypadkach gdy zmiana [w prawie krajowym] ma wpływ na faktyczną istotę pierwotnego programu, ten drugi zmienia się w program nowej pomocy. Nie można mówić o takiej istotnej zmianie, gdy nowy element da się wyraźnie oddzielić od pierwotnego programu.”⁽³⁸⁾

W ocenie, czy zmiana dotycząca środka pomocy skutkuje zmianą istniejącego środka w nowy, Komisja badała, czy zmiana jest istotna⁽³⁹⁾. Pod tym względem Komisja wzięła pod uwagę rodzaj korzyści, cel jakiego ta korzyść miała służyć, podstawę na jakiej została uzyskana, osoby i organy, których dotyczyła i stosowne źródła finansowania. Komisja nie badała natomiast zmian prawnych, które nie były częścią środka pomocy, o którym mowa.

W odniesieniu do pojedynczych środków pomocy, takich jak opłaty licencyjne dla nadawcy telewizji publicznej, podejście to skłoniło Komisję do zbadania warunków, na jakich opłata ta jest wykorzystywana, ponieważ wspomniane warunki stanowią integralną część danego środka pomocy⁽⁴⁰⁾.

⁽³⁷⁾ Wyrok w sprawie C-44/93 *Namur-Les Assurances du Crédit SA*, cytowany powyżej, pkt 32–33.

⁽³⁸⁾ Wyrok w sprawach połączonych T-195/01 i T-207/01, *Rząd Gibraltar przeciwko Komisji*, cytowany powyżej, pkt 111. Zob. również opinię rzecznika generalnego Fennelly’ego, sprawy połączone C-15/98 i C-105/98 *Włochy i Sardegna Lines, Servizi Marittimi della Sardegna przeciwko Komisji*, Rec. 2000, s. I-8855, pkt 64.

⁽³⁹⁾ Decyzja Komisji z dnia 24 kwietnia 2007 r. w sprawie E 10/2005 (ex C 60/99), pkt 33, decyzja Komisji z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie E 7/2005 dotycząca fińskich systemów gwarancji, pkt 16, decyzja Komisji z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie E 8/2005 na korzyść hiszpańskiego nadawcy RTVE, pkt 2.2 oraz decyzja Komisji w sprawie E 22/2004 – bezpośrednie zachęty podatkowe sprzyjające działalności związanej z wywozem, pkt 34–35.

⁽⁴⁰⁾ Decyzja Komisji z dnia 24 kwietnia 2007 r. w sprawie środka pomocy E 3/2005 – Finansowanie nadawców publicznych w Niemczech, pkt 200–214, decyzja Komisji E-14/2005 – Portugalia, przyznawanie rekompensat publicznemu nadawcy RTP, pkt 61–80.

W przypadku gdy dany środek pomocy składał się z programu pomocy nieprzyznanego na żadne konkretne działania, na przykład gdy przedsiębiorstwa publiczne korzystają z gwarancji państwowej jedynie dlatego, są częścią sektora państwowego, Komisja skoncentrowała swoją uwagę na tym, czy sam środek pomocy (program pomocy przyznający gwarancję państwową wszystkim takim przedsiębiorstwom) ulegał znacznym zmianom. Ponieważ, tak jak w tym drugim przypadku, zasady dotyczące każdego beneficjenta pomocy nie stanowią części środka pomocy, Komisja nie zbadała szczegółowych zasad regulujących działalność każdego z beneficjentów pomocy. Innymi słowy Komisja nie stwierdziła, by zasady dotyczące poszczególnych beneficjentów mogły skutkować zmianą programu pomocy w nową pomoc, czy to dla programu jako takiego czy jedynie dla konkretnego przedsiębiorstwa podlegającego zmianom prawnym⁽⁴¹⁾. Gdyby tak było oznaczałoby to, że w przypadku jednych beneficjentów środek o charakterze programu przekształciłby się z istniejącej pomocy w nową, a w przypadku innych beneficjentów pozostałby bez zmian, tylko dlatego, że zasady dotyczące tych pierwszych uległy zmianie. Takiego rezultatu nie dałoby się pogodzić z faktem, że dany środek składał się z pojedynczego środka.

⁽⁴¹⁾ Decyzja Komisji z dnia 24 kwietnia 2007 r. w sprawie pomocy E 3/2005 – finansowanie nadawców publicznych w Niemczech, pkt 215. W związku z tym, że niemieckie banki państwowe są instytucjami państwowymi, korzystały one tradycyjnie z domniemanej gwarancji państwa, tzw. *Anstaltslast*. W sprawie E-10/2000 dotyczącej niemieckich *Landesbanken*, Komisja stwierdziła, że *Anstaltslast* istniała już przed wprowadzeniem w życie Traktatu WE. W związku z tym pomoc dla banków wynikająca z tej gwarancji już istniała, i miało to zastosowanie nie tylko w przypadkach, gdy *Anstaltslast* wynikał z ogólnych zasad prawa, ale również później, gdy została ona wyraźnie wprowadzona w formie spisanych przepisów prawnych, por. pismo Komisji do Niemiec z dnia 8 maja 2000 r. proponujące odpowiednie środki w sprawie E 10/2000, pkt 7, akapit pierwszy. Zgodnie z wiedzą Urzędu, banki niemieckie, które czerpią korzyści z *Anstaltslast* są zwykle zakładane oddzielną ustawą regulującą powstanie i funkcjonowanie danego banku. Wygląda na to, że kilka z tych banków zostało utworzonych po wejściu w życie Traktatu WE. Często też wprowadzano zmiany w przepisach regulujących funkcjonowanie banków publicznych. Tworzenie nowych banków na mocy prawa, łączenie lub podział banków publicznych oraz inne zmiany w przepisach regulujących banki publiczne może z pewnością mieć wpływ na działalność przedsiębiorstwa i na funkcjonowanie wspólnego rynku, na konkurencję lub po prostu na faktyczną kwotę dostępnej pomocy dla przedsiębiorstw. Mimo to Komisja ani nie zbadała, kiedy poszczególne banki korzystające z gwarancji zostały ustanowione, ani też nie przeanalizowała zmian w funkcjonowaniu banków ani innych środków związanych z poszczególnymi bankami, mimo to stwierdziła, że korzyść płynąca z *Anstaltslast* jest istniejącą pomocą. Zob. również decyzję Komisji z dnia 16 października 2002 r. w sprawie C 68/02 – Francja, *Electricité de France (EDF)*, pkt 68, gdzie jeden ze środków pomocy dla EDF, gwarancja państwa, wynika z jednej z ogólnych zasad prawa francuskiego obowiązujące już przed wejściem w życie Traktatu WE. Funkcjonowanie EDF ulegało znacznym zmianom na przestrzeni lat, a sama spółka również rozwinęła się i weszła na nowe rynki. Jednak Komisja nie widziała potrzeby zbadania tych faktycznych zmian, ani nie zbadała zmian w legislacji dotyczących EDF, które nastąpiły po wejściu w życie Traktatu WE, podczas ustalania, czy środek pomocy stanowi nową czy istniejącą pomoc, por. również decyzja Komisji z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie pomocy państwa udzielonej przez Francję EDF oraz przedsiębiorstwom sektora energii elektrycznej i gazu, (Dz.U. L 49/9, ust. 59), Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE w sprawie E 3/2002, EDF, (Dz.U. 2002 C 280/8, pkt 53–55).

W związku z tym przed przejściem do omówienia zmian prawnych mających znaczenie przy ocenianiu, czy dany środek jest nowy czy istniejący, należy najpierw ustalić, czy zasady dotyczące jednego lub więcej odbiorców pomocy stanowią część środka pomocy, czy też nie. Ponadto jeżeli dane przedsiębiorstwo otrzymuje pomoc w ramach szeregu środków przeznaczonych na różne cele i mających różne podstawy prawne, przyjętych w różnym czasie, i gdy niektóre z nich są pojedyncze a inne mają charakter programów, wówczas te różne środki pomocy powinny być oceniane pojedynczo, a nie ujmowane razem w jednej ogólnej ocenie, tylko dlatego że środki częściowo lub w całości dotyczą tego samego beneficjenta⁽⁴²⁾.

2.3. KLASYFIKACJA RÓŻNYCH ŚRODKÓW POMOCY JAKO POMOC NOWA LUB ISTNIEJĄCA

2.3.1. Gwarancja państwowa

Gwarancja państwowa obejmuje zobowiązania wszystkich przedsiębiorstw państwowych, jak wynika z ogólnych niepisanych zasad prawa publicznego obowiązujących już przed wejściem w życie Porozumienia EOG. Gwarancja ma zastosowanie w przypadku wszystkich instytucji państwowych, bez względu na to kiedy powstały, czym się zajmują lub jakie zmiany zaszły w ich działalności. Ten potencjalny środek pomocy musi zostać uznany za program podlegający zakresowi definicji z art.1 lit. d) części II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale. Tak więc przyjmując, że jest to pomoc, program od samego początku musi być uznany za istniejącą pomoc, ponieważ istniał on przed wejściem w życie Porozumienia EOG (por. art. 1 lit. b) część II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale).

Od czasu wejścia w życie Porozumienia EOG nie nastąpiły żadne istotne lub nawet nieistotne zmiany co do zakresu i roli gwarancji jako takiej. Ustawa nr 121/1997 o gwarancjach państwowych, z późn. zm., wprowadziła niską stawkę opłaty gwarancyjnej w wysokości 0,00625 % za kwartał (0,00375 % za kwartał na zobowiązania krajowe aż do roku 2001). Jednakże opłata ta redukuje tylko pomoc z tytułu pierwotnego programu gwarancji państwowych, które obowiązywały już przed wejściem w życie Porozumienia EOG. Dlatego też pierwotny program nie może być, bez względu na korzyści z tym związane, zaklasyfikowany jako nowa pomoc⁽⁴³⁾.

Ponadto żadna ze zmian w działalności Islandzkiego Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa opisanych powyżej w pkt I.2 nie oznaczała takiej zmiany. Charakter korzyści był dokładnie taki

sam i takie też były podstawy prawne pomocy. Nie zmienił się także cel tego środka niewystępującego pojedynczo, który wykracza daleko poza specyfikę systemu pożyczek mieszkaniowych i dotyczy ogólnie wszystkich instytucji państwowych, na skutek zmian w systemie kredytów mieszkaniowych wprowadzonych przez ustawę o mieszkalnictwie⁽⁴⁴⁾. Innymi słowy, te zmiany prawne nie tylko dały się oddzielić od tego potencjalnego środka pomocy, ale nie były z nim w żaden sposób powiązane. Dlatego też program gwarancji nie może stanowić nowego środka pomocy, który można ocenić w toku formalnego postępowania wyjaśniającego.

2.3.2. Zwolnienie z podatku dochodowego i podatku od nieruchomości

Skarb Państwa, wszystkie instytucje państwowe i wszystkie państwowe przedsiębiorstwa, za które państwo ponosi nieograniczoną odpowiedzialność, zostały zwolnione z podatku dochodowego i podatku od nieruchomości na długo przed wejściem w życie Porozumienia EOG.

Zwolnienie z podatku dochodowego wynika obecnie z art. 4 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym nr 90/2003, która stanowi jednolitą wersję ustawy nr 75/1981 o podatku dochodowym i podatku od nieruchomości. Zakładając, że zwolnienie podatkowe stanowi pomoc, musi być ono od początku rozpatrywane jako ogólny program podlegający zakresowi definicji z art.1 lit. d) części II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale. Od czasu wejścia w życie Porozumienia EOG nie nastąpiły żadne istotne lub nawet nieistotne zmiany co do zakresu, finansowania lub roli tego programu. Nic nie uległo zmianie w tych ogólnych przepisach podatkowych, czy to w stosunku do FFM czy jakiegokolwiek innego beneficjenta, którego dotyczy zwolnienie od podatku, na skutek zmian w systemie kredytów mieszkaniowych wprowadzonych po 1 stycznia 1994 r. Ponadto zmiany w systemie kredytów mieszkaniowych nie wpłynęły, ani bezpośrednio ani też pośrednio na ten program. Istotnie ustawa o mieszkalnictwie nie wprowadziła żadnych zmian odnośnie do celu i charakteru zwolnienia podatkowego. Nie zmieniła ona również źródła finansowania ani podstawy prawnej zwolnienia podatkowego. Dlatego też zwolnienie podatkowe nie może stanowić nowego środka pomocy, którego można dochodzić w toku formalnego postępowania wyjaśniającego.

Do momentu przyjęcia ustawy nr 129/2004, znoszącej podatek od nieruchomości, art. 4 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym i podatku od nieruchomości nr 90/2003 również zwalniał wyżej wymienione instytucje z płacenia tego podatku. Również w odniesieniu do samego podatku od nieruchomości, ustawa ta jedynie ujednoliciła przepisy już zawarte w wyżej wymienionej ustawie nr 75/1981 o podatku dochodowym i podatku od

⁽⁴²⁾ Decyzja Komisji z dnia 24 kwietnia 2007 r. w sprawie E 3/2005 – finansowanie nadawców publicznych w Niemczech, pkt 192–216, decyzja Komisji z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie E 8/2005 – pomoc państwa na rzecz hiszpańskiego krajowego nadawcy publicznego RTVE, pkt 2.2 i decyzja Komisji z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie E 9/2005 – Włochy, RAI, pkt 25–48.

⁽⁴³⁾ Kolejne pytanie dotyczy faktu, czy zwolnienie FFM z opłaty z tytułu gwarancji wprowadzonej w 1998 r. byłoby nową pomocą. Obecnie Urząd wszczął formalne postępowanie wyjaśniające, decyzją nr 406/08/COL, dotyczące zwolnienia z opłat z tytułu gwarancji nałożonych ustawą nr 121/1997 o gwarancjach państwowych.

⁽⁴⁴⁾ Pod tym względem sytuacja jest podobna do następujących decyzji Komisji: niemieccy nadawcy, Poczta Polska, La Poste, EDF itd. W tych decyzjach Komisja musiała ocenić, czy gwarancje państwowe dla przedsiębiorstw państwowych kwalifikowały się jako nowa, czy istniejąca pomoc. W przypadku wszystkich tych decyzji Komisja ustaliła, że sama gwarancja albo nie uległa zmianie, albo w dużym stopniu pozostała niezmieniona. W swojej ocenie środka pomocy wynikającego z gwarancji, Komisja nie zdecydował się dokonać oceny, czy dane przedsiębiorstwo zmieniło swoją działalność, ponieważ nie dotyczy to środka pomocy jako takiego, ale jednego z beneficjentów teoretycznie zdefiniowanego programu pomocy.

nieruchomości. Podatek od nieruchomości został całkowicie zniesiony. Do momentu zniesienia tego podatku w 2004 r., zwolnienie z tego podatku wymienionych instytucji, o ile stanowi ono pomoc, musi być oceniane jako program podlegający zakresowi definicji z art.1 lit. d) części II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale. W okresie między wejściem w życie Porozumienia EOG a ogólnym zniesieniem podatku od nieruchomości nie zaszły żadne istotne lub nawet nieistotne zmiany co do zakresu, finansowania lub roli zwolnienia z podatku, a zmiany w systemie pożyczek mieszkaniowych nie wpłynęły na charakter, cel, funkcjonowanie czy też finansowanie zwolnienia podatkowego. Dlatego też to zwolnienie podatkowe nie może stanowić nowego środka pomocy, który mógłby być przedmiotem obecnego formalnego postępowania wyjaśniającego.

2.3.3. Dotacje na spłatę odsetek

Jak wyżej wspomniano, Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy zapewniał kredyty o niskim oprocentowaniu, określanym przez rząd, na społeczne mieszkania czynszowe. Fundusz uzyskał bezpośrednie dotacje z budżetu, między innymi na pokrycie wydatków na te kredyty. Ponieważ Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy jest instytucją publiczną, państwo islandzkie ponosiłoby ostateczną odpowiedzialność za straty związane z tą kategorią pożyczek, gdyby bezpośrednie dotacje nie wystarczyły na pokrycie strat funduszu.

Ta kategoria kredytu, na społeczne mieszkania czynszowe, w dużej mierze pozostała niezmienną przez ustawę o mieszkalnictwie, i FFM miał przyznać kredyty, na początku przy takim samym oprocentowaniu jak wcześniej, (por. przejściowy art. IX ustawy). Artykuł ten stanowił również, że państwo przekaze w razie potrzeby dotacje budżetowe na pokrycie strat Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa. Kwestie te zostały następnie uregulowane umowami między ministrem spraw społecznych a ministrem finansów, (por. pkt I.3.3 powyżej).

Jeżeli chodzi o zmianę instytucjonalną, stała praktyka Komisji pokazuje, że osobowość prawna podmiotów korzystających z pomocy może ulec zmianie, poprzez połączenie, podział lub z innych powodów, co nie zmienia klasyfikacji danej pomocy. Dzieje się tak zarówno w przypadku gdy zmiana osobowości prawnej zachodzi na mocy aktów prawa prywatnego, jak i w przypadku gdy zmiana przewidziana ustawą lub innym aktem prawa publicznego⁽⁴⁵⁾. Co więcej zmiany, których przedmiotem były cztery podmioty prawa publicznego funkcjonujące na podstawie ustawy nr 97/1993 wskutek wejścia w życie ustawy o mieszkalnictwie nie mogą same w sobie mieć żadnego wpływu na ocenę zgodności ze stosownymi środkami. Jak zostanie jeszcze przypomniane, Fundusz Finansowania

Mieszkalnictwa przejął wszystkie aktywa, prawa i zobowiązania od swoich poprzedników i kontynuował ich realizację ich zadań, co wskazuje na to, że reforma miała na celu zachowanie ciągłości między tymi organizacjami⁽⁴⁶⁾.

W związku z tym zarówno Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy jak i Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa miały za zadanie udzielać pożyczek na społeczne mieszkania czynszowe, z niskim oprocentowaniem ustalonym przez rząd, który zapewniał fundusze poprzez ustawę budżetową, ponieważ stopy procentowe były za niskie, by pokryć koszty udzielania kredytów. Różnica między obiema instytucjami jest taka, że dotacje dla Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa przeznaczone są na tę konkretną kategorię pożyczek, natomiast Pracowniczy Fundusz Mieszkaniowy otrzymywał jedną pulę dotacji budżetowych na wszystkie kategorie udzielanych pożyczek społecznych. Różnica ta wynika z faktu, że ustawa o mieszkalnictwie zniosła pozostałe kategorie pożyczek społecznych Pracowniczego Funduszu Mieszkaniowego a kredyty uzupełniające, główna kategoria pożyczek społecznych zgodnie z ustawą o mieszkalnictwie w jej wersji pierwotnej, nie były finansowane z dotacji budżetowych dla Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa.

W związku z tym zmiany wprowadzone przez ustawę o mieszkalnictwie nie zmieniły zadania polegającego na udzielaniu pożyczek na społeczne mieszkania czynszowe; innymi słowy, cel tego środka pozostał taki sam⁽⁴⁷⁾. Ponadto fakt, że dotacje budżetowe są przeznaczone tylko na te kredyty wynika ze zniesienia bezpośrednich dotacji państwowych na inne kredyty społeczne. Zniesienie bezpośrednich dotacji państwowych na pewne działania nie oznacza zmiany finansowania innego środka. W związku z tym takie zniesienie dotacji nie może mieć wpływu na zaklasyfikowanie charakteru pozostałego środka. Stanowi ono raczej zniesienie pojedynczego środka wsparcia⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴⁵⁾ Decyzja Komisji z dnia 29 listopada 2007 r., C (2007) 5778, w sprawie pomocy państwa C 56/07-Francja, Garantie illimitée de l'Etat en faveur de La Poste, pkt 93–97, decyzja Komisji E-14/2005/Portugalia, w sprawie rekompensaty dla nadawcy publicznego RTP, pkt 78–80, decyzja Komisji z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie pomocy państwa E 10/2005 (ex C 60/99) - Redevice radiodiffusion TFI, pkt 33, a także pismo Komisji do Niemiec z dnia 8 maja 2000 r. proponujące odpowiednie środki w sprawie E 10/2000, Landesbank, pkt 7, akapit pierwszy. Jeżeli chodzi o zwolnienie FFM z wnoszenia opłat gwarancyjnych zgodnie z ustawą nr 121/1997 o gwarancjach państwowych, według wstępnej oceny dokonanej przez Urząd, stanowi ono nową pomoc, która podlega osobnemu rozpatrzeniu; por. decyzja Urzędu 406/08/COL z 27 czerwca 2008 r.

⁽⁴⁶⁾ Zgodnie z art. 35 ustawy nr 1/1997 (ustawa o Funduszu Emerytalnym Pracowników Administracji Państwowej), członek funduszu może wybrać podwyższenie emerytury odpowiadające podwyższeniu pensji na stanowisku, które zajmował przed przejściem na emeryturę. Dyrektor Państwowej Agencji Mieszkalnictwa uznał, że zajmowane przez niego stanowisko było zbliżone do stanowiska dyrektora Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa, z czym Fundusz Emerytalny nie zgodził się. W wyroku z dnia 22 stycznia 2004 r. w sprawie nr 344/2003 Sąd Najwyższy Islandii rozstrzygnął sprawę na korzyść dyrektora. W wyroku stwierdzono, między innymi, że to na Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa spoczywał główny ciężar zadań przejętych przez Państwową Agencję ds. Mieszkalnictwa, ponieważ stanowił instytucję udzielającą kredytów hipotecznych Islandczykom. Sąd uznał, że stanowisko dyrektora agencji było zbliżone do stanowiska dyrektora funduszu jeżeli chodzi o charakter obowiązków, ich zakres i ponoszoną odpowiedzialność.

⁽⁴⁷⁾ W sprawie decyzji Komisji Europejskiej E-14/2005 - Portugalia, przyznawanie rekompensat publicznemu nadawcy RTP, ust. 63 i 74, Komisja ustaliła, że zmiany wprowadzone do portugalskiego środka pomocy nie zmieniły tego środka w nowy środek pomocy, między innymi dlatego, że zmiany zasad krajowych nie zmieniły celu dotacji.

⁽⁴⁸⁾ Decyzja Komisji 2006/240/WE z dnia 16 listopada 2004 r. w sprawie pomocy przyznanej przez Niemcy na rzecz producentów wódki zbożowej Kornbranntwein (Dz.U. L 88 z 25.3.2006, s. 50), pkt 83–84. Zob. również art. 17 ust. 2 pisma Komisji z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie E 2/2005 dotyczącej pomocy holenderskiej dla sektora budowlanego, gdzie Komisja ustaliła istnienie pomocy, mimo że system dopłat bezpośrednich zostały zastąpiony systemem kredytów państwowych i zwolnieniami podatkowymi po wejściu w życie Traktatu WE. Stało się tak dlatego, że zmiany te razem wzięte skutkowały mniejszym utrudnieniem dla konkurencji, por. ust. 16–26 tego pisma.

SFF odniosło się do różnych zmian, wprowadzonych przez ustawę o mieszkalnictwie i stwierdziło, że powinny one doprowadzić do zaklasyfikowania pomocy dla FFM jako nowej pomocy. Bez względu na charakter tych zmian nie dotyczyły one tego środka pomocy, który przewiduje jedynie pokrycie strat poniesionych przez Fundusz z tytułu pożyczek na społeczne mieszkania czynszowe. Co więcej podniesienie pułapu dla kredytów podstawowych nie było powiązane z tą kategorią pożyczek. Podobnie należy zauważyć, że zmiany wprowadzone ustawą nr 57/2004, zgodnie z którymi system obligacji mieszkaniowych został zniesiony i zastąpiony kredytami gotówkowymi, nie dotyczą tej kategorii pożyczek. Wymóg ustanowiony w art. 11 ustawy nr 97/1993, zgodnie z którym kredyty były zabezpieczane pierwszą lub drugą hipoteką, nie miał zastosowania do tej kategorii kredytów, ale tylko do pewnych kredytów z Państwowego Funduszu Budownictwa. W związku z tym nieprzeniesienie tego przepisu do ustawy o mieszkalnictwie nie miało żadnego znaczenia dla tych pożyczek.

Podsumowując, Urząd stwierdza, że przewaga płynąca z dotacji na spłatę odsetek nie może być uważana za nową pomoc, która może podlegać ocenie w toku niniejszej procedury formalnego postępowania wyjaśniającego.

2.3.4. Brak wypłat dywidend

Jak przedstawiono w pkt 3.4 powyżej, ogólne zasady islandzkiego prawa publicznego przewidują, że obowiązek wypłacania dywidend nie dotyczy instytucji państwowych zorganizowanych w takiej formie jak FFM. Zasada ta obowiązywała już przed wejściem w życie Porozumienia EOG i stosuje się ją do instytucji państwowych, bez względu na to kiedy powstały, czym się zajmują lub jakie zmiany zaszły w ich działalności. Od czasu wejścia w życie Porozumienia EOG nie nastąpiły żadne istotne lub nawet nieistotne zmiany dotyczące tej ogólnej zasady. Ponadto ani ustawa o mieszkalnictwie, ani też wcześniejsze ustawy nie odbiegały od tej zasady i nie zawierały przepisu nakazującego FFM wypłacanie dywidend. Dlatego też charakter przewagi i finansowania państwowego wynikającego z braku obowiązku wypłacania dywidend nie uległ zmianie wskutek uchwalenia ustawy o mieszkalnictwie lub wprowadzenia do niej zmian. Nie zmienił się także cel tej zasady, daleko wykraczający poza specyfikę systemu pożyczek mieszkaniowych i dotyczący ogólnie wszystkich instytucji państwowych, na skutek zmian wprowadzonych w systemie pożyczek mieszkaniowych. Innymi słowy, te zmiany prawne nie tylko dały się oddzielić od tego potencjalnego środka pomocy, ale nie były z nim w żaden sposób powiązane. W związku z tym, w stopniu w jakim niewypłacanie dywidendy musi być uznane za środek pomocy, środek ten musi zostać uznany za program pomocy podlegający zakresowi definicji z art.1 lit. d) części II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale. Ponadto program stanowiłby istniejącą pomoc, ponieważ istniał

on przed wejściem w życie Porozumienia EOG (por. art. 1 lit. b) część II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale).

Tylko w przypadkach gdy stwierdzi się, że zwolnienie z wypłacania dywidendy nie może być uwarunkowane ogólnymi zasadami islandzkiego prawa publicznego, ale raczej wynika z ustawy o mieszkalnictwie bądź też wcześniejszych ustaw, warunki, na których działały instytucje mieszkaniowe, należy przeprowadzić ocenę zgodności nowej pomocy. W związku z tym tylko w tej hipotetycznej sytuacji zmiany, które zaszły w systemie finansowania mieszkalnictwa po dniu 1 stycznia 1994 r. mogły potencjalnie oznaczać, że wszelka pomoc związana z niewypłacaniem dywidend zmieniała się z istniejącej pomocy w nową.

2.4. WNIOSKI CO DO ZAKLASYFIKOWANIA CZTERECH POTENCJALNYCH ŚRODKÓW POMOCY PAŃSTWOWEJ JAKO POMOCY NOWEJ LUB ISTNIEJĄCEJ

Na podstawie powyższej oceny, Urząd stwierdza, że następujące środki: gwarancja państwowa, dotacje na spłatę odsetek, zwolnienie z podatku i z obowiązku wypłaty dywidend, określonych w decyzji o wszczęciu postępowania, nie stanowią nowych środków pomocy, oceny których można dokonać w toku niniejszej procedury formalnego postępowania wyjaśniającego.

W związku z tym Urząd zamknie formalne postępowanie wyjaśniające i otworzy postępowanie na mocy art. 1 ust. 1 części I oraz sekcji V części II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i trybunale, które dotyczy istniejącej pomocy.

Aby wyczerpująco uzasadnić swoje stanowisko, Urząd pragnie dodać, że nawet gdyby przyjąć podejście zasugerowane przez SFF i uznać, że ustawa o mieszkalnictwie z późn. zm. była w rzeczywistości istotna dla oceny klasyfikacji możliwych środków pomocy określonych powyżej, Urząd i tak by stwierdził, że konkretne zmiany dokonane w systemie mieszkalnictwa nie byłyby tego rodzaju, by skutkować zmianą klasyfikacji pomocy z istniejącej na nową:

- po pierwsze, sam fakt wyboru przez Islandię techniki legislacyjnej, która polega na uchwaleniu nowej ustawy zamiast wprowadzania zmian do już istniejącej nie może skutkować zmianą klasyfikacji dotychczas istniejącego środka pomocy⁽⁴⁹⁾. Chodzi tylko o to, czy nowa ustawa pociągała za sobą istotne zmiany w omawianych środkach pomocy, tak by wpływać na ocenę zgodności tych środków. W tym względzie Urząd uważa za dość istotny fakt, że ustawa o mieszkalnictwie była, biorąc pod uwagę zasadnicze właściwości, kontynuacją poprzedniego systemu, mając ten sam cel zabezpieczenia dostępności mieszkań dla wszystkich obywateli Islandii na możliwych do podołania warunkach. Jak wykazano w pkt 2.2.3.1 powyżej, cel ustawy o mieszkalnictwie jest taki sam jak cel ustawy nr 97/1993,
- po drugie, jak wspomniano powyżej, zgodnie ze stałą praktyką Komisji zmiana osobowości prawnej odbiorcy pomocy nie ma znaczenia dla klasyfikacji pomocy,

⁽⁴⁹⁾ Decyzja Komisji E 12/2005 – Polska, nieograniczone gwarancje państwa na rzecz Poczty Polskiej, pkt 39–47.

- po trzecie, obecnie obowiązujące finansowanie potencjalnych środków pomocy na korzyść FFM nie uległo zmianie na skutek uchwalenia ustawy o mieszkalnictwie i późniejszych zmian do tej ustawy,
- po czwarte, ustawa o mieszkalnictwie nie zmienia niczego w zakresie emitowania obligacji mieszkaniowych, które stanowią główną kategorię kredytów. Nowa kategoria pożyczek, tzw. kategoria kredytów uzupełniających, została wprowadzona w ramach reformy mieszkalnictwa społecznego na mocy ustawy o mieszkalnictwie. W rzeczywistości jednak ta kategoria zastąpiła kategorię pożyczek społecznych, które mogły być udzielane zgodnie z ustawą nr 97/1993. Jak wspomniano w pkt I.2.2.2.3.3, maksymalny odsetek tego rodzaju pożyczek i kryteria rządzące udzieleniem prawa do takich pożyczek są niemal identyczne. W związku z tym główną różnicą w zasadach dotyczących udzielania tego typu pożyczek jest fakt, że ustawa o mieszkalnictwie przewiduje, że te mieszkania mogłyby, w określonych warunkach, być sprzedawane na rynku ogólnym po cenie rynkowej. Urząd jest zdania, że wspomniane zmiany legislacyjne ani nie zmieniały istotnie kręgu potencjalnych odbiorców pożyczek społecznych, ani też nie poszerzyły zakresu działalności FFM w tym obszarze w porównaniu do jego poprzedników. Ponadto zniesienie kategorii pożyczek socjalnych (por. pkt I.2.2.3.3.3 powyżej), nie może skutkować zaklasyfikowaniem programu pomocy jako nowej pomocy. Takie zmiany mogły być co najwyżej uznane za zniesienie pomocy,

- po piąte, Urząd nie może zgodzić się z ISFF, że ustawa o mieszkalnictwie pociągała za sobą znaczne zwiększenie możliwości FFM w zakresie udzielania pożyczek przedsiębiorstwom budującym mieszkania czynszowe⁽⁵⁰⁾, jak omówiono w pkt I.2.2.3.3.2 powyżej, zarówno na mocy rozporządzeń wydanych zgodnie z ustawą o mieszkalnictwie i jak i wcześniejszymi ustawami, kredyty z systemu obligacji mieszkaniowych mogły być udzielane przedsiębiorstwom zajmującym się budową mieszkań,

- Po szóste, jak wyżej opisano, system obligacji mieszkaniowych został zniesiony ustawą nr 57/2004 i zastąpiony bezpośrednimi kredytami gotówkowymi udzielanymi przez Fundusz Finansowania Mieszkalnictwa. SFF stwierdziło, że zmiana ta wymaga zaklasyfikowania jako nowa pomoc. Ustawa ta nie zmieniła jednak niczego, jeżeli chodzi o potencjalnych odbiorców i podobne kwestie. Nie pociągała również za sobą zmiany celu i finansowania któregośkolwiek z możliwych środków pomocy dla Funduszu Finansowania Mieszkalnictwa. Dlatego też Urząd jest zdania, że zmiany te należy raczej uważać za administracyjne i techniczne niż znaczące,

⁽⁵⁰⁾ W tym względzie SFF odniosło się do stwierdzeń przewodniczącego komisji parlamentarnej odnośnie do skreślenia słowa „pojedynczy” z art. 15 ust. 1, dotyczącego kategorii kredytów podstawowych, z projektu, który później stał się ustawą. Zob. poz. 7 w przemówieniu, zob. <http://www.althingi.is/alttext/122/05/r13133243.sgm1>

- po siódme, ustawą nr 120/2004 r. podniesiono limit kredytów podstawowych przyznawanych przez FFM do 90 % szacowanej wartości nieruchomości. W związku z tym rozdział VII ustawy dotyczący kredytów uzupełniających został zniesiony. Ustawa nr 120/2004 nie zmieniła nic w odniesieniu do działań związanych ze świadczeniem usług publicznych przez FFM. Cel ustawy o mieszkalnictwie pozostaje taki sam, odbiorcą pomocy nadal pozostaje tylko FFM, a jego działalność pozostaje w zasadzie niezmieniona. Ponadto nie uległ też zmianie krąg podmiotów kwalifikujących się do uzyskania kredytów udzielanych przez FFM, oznaczało to tylko, że 90-procentowe maksimum było dostępne dla wszystkich⁽⁵¹⁾. Sytuacja ta może zostać przyrównana do sprawy *Keller*, w której Sąd Pierwszej Instancji orzekł, że wzrost maksymalnej wysokości aktywów trwałych z 7 miliardów ITL do 80 miliardów ITL, na który zezwolono przedsiębiorstwu, by mogło ono być objęte zatwierdzonym programem pomocy, stanowił istotną zmianę, która powinna być zgłoszona Komisji. Sąd orzekł, że zmiana ta pociągała za sobą zwiększenie liczby potencjalnych odbiorców pomocy i faktycznie otworzyła program dla wnioskodawców⁽⁵²⁾. Zmieniając program pomocy, a przez to zwiększając potencjalnie liczbę beneficjentów pomocy, zmienia się jedną z podstawowych cech programu, która może mieć wpływ na zgodność programu z Traktatem WE. W tym przypadku nie ma jednak istotnego znaczenia czy kredyty podstawowe przyznawane są do 70 % czy 90 % szacowanej wartości nieruchomości, jeżeli chodzi o możliwość zaklasyfikowania tych kredytów jako usługi publicznej zgodnie z art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Potencjalne środki pomocy w formie gwarancji państwowej, dotacji na spłatę odsetek i zwolnień podatkowych oraz brak obowiązku wypłaty dywidend przyznane FFM uznaje się za pomoc istniejącą. Dlatego też zamyka się formalne postępowanie wyjaśniające mające zastosowanie w przypadku nowej pomocy.

Artykuł 2

Zwolnienie FFM z obowiązku stosowania przepisów ustawy, o której mowa w rozdziale II pkt 14 załącznika IX do Porozumienia EOG nie stanowi pomocy państwa.

⁽⁵¹⁾ W swojej decyzji dotyczącej publicznego nadawania, Komisja doszła do wniosku, że podwyżki poziomu opłaty licencyjnej nie powinny być uważane za nową pomoc: podwyżka jest raczej konsekwencją większych potrzeb finansowych nadawców publicznych w związku z realizowaniem misji dostarczania usług publicznych. Dlatego też jest to spójne z poprzednią praktyką Komisji – nie dającą się oddzielić od pierwotnych zasad finansowania i nie stanowi to istotnej zmiany, pod warunkiem że misja dostarczania usług publicznych jako taka nie uległa znacznej zmianie. Decyzja Komisji z dnia 24 kwietnia 2007 r., przytoczona powyżej, pkt 206.

⁽⁵²⁾ Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 30 stycznia 2002 r. w sprawie T-35/1999 *Keller* przeciwko Komisji, Rec. 2002, s. II-261, pkt 62.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja jest skierowana do Republiki Islandii.

Artykuł 4

Jedynie wersja w języku angielskim jest autentyczna.

Sporządzono w Brukseli dnia 27 czerwca 2008 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Per SANDERUD
Przewodniczący

Kurt JAEGER
Członek Kolegium

CENY PRENUMERATY w 2010 r. (bez VAT, włącznie z normalną opłatą za dostawę przesyłki)

Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	1 100 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wersja papierowa + roczne wydanie CD-ROM	w 22 językach urzędowych UE	1 200 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	770 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, miesięczne wydanie CD-ROM (komplet)	w 22 językach urzędowych UE	400 EUR/rok
Suplement do Dziennika Urzędowego (seria S) – Ogłoszenia o przetargach, CD-ROM dwa razy w tygodniu	wielojęzyczny: w 23 językach urzędowych UE	300 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria C – Konkursy	w językach, których dotyczy konkurs	50 EUR/rok

Prenumerata *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, który jest wydawany w językach urzędowych Unii, dostępna jest w 22 wersjach językowych. Dziennik Urzędowy składa się z dwóch serii – L (Legislacja) oraz C (Informacje i zawiadomienia).

Dla każdej wersji językowej jest otwierana osobna prenumerata.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 920/2005, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym L 156 z dnia 18 czerwca 2005 r., instytucje Unii Europejskiej nie mają obowiązku sporządzania wszystkich aktów prawnych w języku irlandzkim ani publikowania ich w tym języku. W związku z tym irlandzkie wydania Dziennika Urzędowego sprzedawane są osobno.

Prenumerata Suplementu do Dziennika Urzędowego (seria S – Ogłoszenia o przetargach) obejmuje wszystkie 23 wersje językowe na pojedynczym CD-ROM-ie.

Na żądanie prenumeratorzy *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* mogą otrzymać różne załączniki do Dziennika Urzędowego. Prenumeratory informowani są o publikacji załączników poprzez zawiadomienia dołączane do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Format CD-ROM zostanie w ciągu roku 2010 zastąpiony formatem DVD.

Sprzedaż i prenumerata

Prenumeratę różnych odpłatnych publikacji wydawanych okresowo, na przykład prenumeratę *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, można zamówić u naszych dystrybutorów handlowych. Wykaz dystrybutorów handlowych znajduje się na stronie internetowej:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_pl.htm

Portal EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do prawodawstwa Unii Europejskiej. EUR-Lex umożliwia dostęp do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz traktatów, aktów prawnych, orzecznictwa oraz aktów przygotowawczych.

Dodatkowe informacje o Unii Europejskiej znajdują się na stronie: <http://europa.eu>

